

Çeviren:
Banu YAZICI, Marmara Üniversitesi

Gözden Geçiren ve Yayına Hazırlayanlar:
(alfabetik sıra ile)
Sönmez ÇELİK, Doğu Üniversitesi
Dr. Güssün GÜNEŞ, Marmara Üniversitesi
Gültekin GÜRDAL, İYTE

Özet

Genel anlamda iletişim için B kişinin A kişinin söylediğini anlayabilmesi çok önemlidir. Ortak bir anlayış için ortak bir zemin, nesnelerin anlamları konusunda farkındalık sağlayan temel bir sözlüğe ihtiyaç vardır. Bu noktadan sonra kişi akıl yürütmeye başlayabilir. Açık erişim sistemleri akademik iletişimi desteklemek için aynı dili konuşmalıdır. Bu aynı zamanda ortak bir zemin yaratmak için de gereklidir.

Teknik anlamda, “konuşabilirlik” sağlayarak ortak bir zemin yaratırız. Konuşabilirlik [farklı katmanlarda](#) yürütülebilir. DRIVER Rehberinde konuşabilirlik, söz dizimsel (OAI-PMH kullanımı ve OAI_DC kullanımı) ve anlamsal (terminolojinin kullanımı) olmak üzere iki temel yolla elde edilmeye çalışılmıştır.

İçindekiler

Giriş	8
Katkılar ve Katkı Sağlayanlar (sürüm 1.0)	8
Katkılar ve Katkı Sağlayanlar (sürüm 2.0)	8
Editörler	8
Uzmanlar ve Hakemler.....	8
DRIVER hakkında.....	9
DRIVER nedir?	9
Veri altyapısı olarak DRIVER	10
DRIVER'in mevcut bilgi alanı	10
Zorluklar	10
Araştırmacıların Beklentileri Neler	10
Tam-Metin Zorlukları.....	11
Sırada ne var?.....	11
DRIVER Rehberi Hakkında.....	11
Neden DRIVER Rehberi kullanılmalı?	11
DRIVER Rehberine nasıl uyum sağlanır? (onaylama)	12
Ya uyum sağlayamazsam?	12
Destek Sağlanıyor mu?.....	12
DRIVER Rehberinin kapsamı.....	13
Diğer Kaynaklar	15
Anahatlarıyla DRIVER Rehberi	17
KISIM A- Metinsel Kaynaklar	17
KISIM B – Üst Veri.....	18
KISIM C – OAI-PMH Uygulamaları	19
Yenilikler	20
Bölüm 1: OAI-PMH Kullanımı.....	20
DRIVER Set Adlandırma.....	20
Harmanlama Yığın Boyutu.....	21
Akış kontrolü süresi	21
Silinen belge stratejileri.....	21

Bölüm 2: OAI_DC Üst Veri Kullanımı.....	22
Belirleyici	22
Tarih.....	22
Haklar	23
Dil	23
Oluşturan (Yazar).....	23
Kaynak	24
Tür	24
Format.....	25
Bölüm 3: OAI_DC için En İyi Uygulamaların Kullanımı.....	26
DRIVER-TÜR Haritalama	26
DRIVER-SÜRÜM Eşlemesi.....	26
OAI_DC'nin tezlerle kullanımı	26
DC:SOURCE ve DC:RELATION	26
Bölüm 4: Birleşik Obje Paketlemenin Kullanımı	27
Bölüm 5: Terimlerin ve Anlamlarının Kullanımı	31
Bölüm 6: Ek: Kalite Etiketlerinin Kullanımı	32
Bölüm 7: Ek: Kalıcı Belirleyicilerin Kullanımı.....	32
Bölüm 8: Ek: Kullanım İstatistiklerinin Değişiminin Kullanımı	32
Bölüm 9: Ek: Fikri Mülkiyet Hakkı Kullanımı	33
OAI-PMH Kullanımı	34
Giriş	34
Uyarı:.....	34
Katkılar	34
Kaynak Materyalleri	35
Tanım ve kavramlar: öge, belge ve benzersiz belirleyici	35
Üst veri öneki adlandırma	36
DIDL dökümanı.....	37
Tarih Damgası.....	37
Tarih damgası dizimi	38
Silinen Belgeler	39
Akış Kontrolü	40
Harmanlama Yığın Boyutu	41

DRIVER Set Adlandırma	41
DRIVER Set içerik tanımları	42
Set Konumu	44
Geri bildirim toplama hatasında adminEmail	44
Tanımlayıcı kaynak verisi	45
Ön ek ve ad alanı açıklaması	46
XML Doğrulama	49
Arşiv düzenlemesi için iletişim	51
OAI_DC Üst Veri Kullanımı	52
Katkılar	52
Tanımlar	53
Giriş notları	53
Kapsam	53
Asgari gereksinimler	54
Öneriler	54
Alanlar: kısa tanımlar	57
Basit DC: oai_dc	57
Alanlar: tam tanımlar	59
Başlık	59
Yazar	59
Konu	61
Tanımlama	63
Yayıncı	64
Katkı sağlayan	65
Tarih	66
Tür	68
Format	71
Belirleyici	73
Kaynak	75
Dil	76
İlgi	77
Kapsam	78
Haklar	79
Hedef Kitle	81

En İyi OAI_DC Uygulamalarının Kullanımı	83
DRIVER-TÜR Eşleme	83
DRIVER v1.1 türlerinin DRIVER v2.0'a Eşlenmesi	83
E-Print tür terimleri ile DRIVER v2.0 türleri	84
DRIVER-SÜRÜM Eşleme	86
Eprints Sürüm türleri ile DRIVER Kılavuzları v2.0 SÜRÜM türleri.....	86
Ortak Sürüm terimleri ile DRIVER Kılavuzları v2.0 SÜRÜM türleri.....	86
Dergi Makaleleri Sürümleri (JAV) Teknik Çalışma Grubu Sürümleri ile DRIVER Kılavuzu v2.0 SÜRÜM Türleri.....	87
OAI_DC'nin Tezlerle Kullanımı	87
Örnek.....	88
DC:SOURCE ve Alıntı Bilgisi	89
DC:RELATION ve İlgili Objeleri Bağlamak.....	90
MPEG-21 DIDL (xml-konteyner) Kullanımı – Birleşik Obje Paketleme	91
Giriş ve Amaç	91
Geçmiş Bilgisi	92
DIDL dokümanı ile OAI Yanıtı	92
Paketleyici olarak DIDL.....	94
Kök Alanı: DIDL Doküman Belirleme Özniteliği	94
Öğe tanımlayıcı alanlar (isteğe bağlı)	95
Tanımlayıcı Durumu: 'Belirleyici' Öğe.....	96
Tanımlayıcı Durumu: 'düzenlenmiş' Öğe	97
Tanımlayıcı Durumu: 'ObjectType' Ögesi	98
Birleşik Eleman: karmaşık çalışmaların gösterimi	99
ObjectType: Üst Veri Ögesi.....	101
ObjectType: Obje Ögesi.....	103
ObjectType: Atlama Sayfası Ögesi.....	105
OAI-PMH'de Gömülü DIDL Örneği.....	106
Terminoloji ve Semantik Kullanımı	112
info:eu-repo – URI-leşmemiş Şema ve Belirleyicileri URI-lemek için Ad Alanı.....	112
Yazar Kimliği	112
DAI'nin Formatı	113

DAI'nin Süretililiği.....	113
Konu Sınıflandırması	114
Yayın Türü Terminolojisi	116
Sürüm Terminolojisi	120
Kodlama Şablonu	121
Ekler: Gelecekteki İlgili Alanları	123
Ek: Kalite Etiketlerinin Kullanılması	124
Ek: Kalıcı Belirleyicilerin Kullanımı	125
URN:NBN Kalıcı Belirleyici Kullanımı Uygulama Planı	128
Ek: Kullanım İstatistikleri Değişiminin Kullanımı	131
PIRUS: Yayıncı ve Kurumsal Arşiv Kullanım İstatistiği	131
OA- Statistik	132
OA- Statistik Projesinin Ön Sonuçları.....	132
OA-Statistik'in Hedefleri.....	132
COUNTER, LogEc ve IFABC üretmek için gereken bilgiler.....	133
OpenURL Bağlam Objelerine uyum sağlayan ek bilgiler	134
Ek Öneriler	134
Web Kullanım Standartları Tablosu	135
Fikri Mülkiyet Haklarının Kullanımı.....	136

Giriş

Katkılar ve Katkı Sağlayanlar (sürüm 1.0)

Martin Feijen, Maurice Vanderfeesten, Wolfram Horstmann, Friedrich Summann, Muriel Foulonneau, Karen Van Godtsenhoven, Patrick Hochstenbach, Paolo Manghi, Bill Hubbard.

Katkılar ve Katkı Sağlayanlar (sürüm 2.0)

DRIVER Kılavuzu 2.0 pek çok kişinin uzmanlığında hazırlanmıştır. Tüm bu kişiler alanlarında uzman ve arşiv yöneticisidir. Bu grup konuşabilirliğin pratikte uygulanabilmesi için beraber çalışmıştır. Aşağıdaki isimler DRIVER Rehberini onaylamakta ve desteklemektedir:

Editörler

- Maurice Vanderfeesten, (SURF foundation, the Netherland)
- Friedrich Summann, (University Bielefeld, Germany)
- Martin Slabbertje, (Utrecht University, the Netherlands)

Uzmanlar ve Hakemler

- Stefania Biagioni, (CNR, Italy)
- Paolo Manghi, (CNR, Italy)
- Maria Bruna Baldacci, (CNR, Italy)
- Friedrich Summann, (University Bielefeld, Germany)
- Martin Slabbertje, (Utrecht University, the Netherlands)
- Thomas Place, (Tilburg University, the Netherlands)
- Benoit Pauwels, (Universite Libre de Bruxelles, Belgium)
- Patrick Hochstenbach, (Ghent University, Belgium)
- Karen van Godtsenhoven, (Ghent University, Belgium)
- Niamh Brennan, (Trinity College Dublin, Ireland)
- Phil Cross, (Intute and the Intute Repository Search project, United Kingdom)

- Mikael Karstensen Elbæk, (Danish Technical University (DTU), Denmark)
- Maurice Vanderfeesten, (SURFfoundation, the Netherlands)
- Susanne Dobratz, (Humbolt University, Berlin, Germany)
- Frank Scholze, (Stuttgart University Library, Germany)
- Wolfram Horstmann, (University Bielefeld, Germany)
- Barbara Levergood, (University Goettingen, CACAO project)
- Eloy Rodrigues, (Universidade do Minho, Portugal)
- Arjan Hoogenaar, (KNAW, the Netherlands)
- Armand Guicherit, (KNAW, the Netherlands)
- Ruud Bronmans, (KNAW, the Netherlands)
- Jos Odekerken, (University of Maastricht, the Netherlands)
- Alenka Kavcic-Colic, (Library Research Centre at National and University Library, (Slovenia)
- Myriam Bastin, (University of Luik, Belgium)
- Birgit Schmidt, (University of Goettingen, Germany)

DRIVER hakkında

DRIVER nedir?

DRIVER, Avrupa Araştırmaları için Dijital Arşiv Altyapı Vizyonu (Digitl Repository Infrastructure Vision for European Vision), projesi pan-Avrupa veri katmanı için kurumsal ve teknolojik bir çerçevede oluşturulan araştırma ve yükseköğrenim içerik-kaynaklarının ileri kullanımını sağlar. Projeyi, Avrupa komisyonunca bütçelendirilmiş bir birlik yürütülür. DRIVER, hizmet ve veri altyapısı geliştirir. Her ikisi de arşivin var olan kaynak ve hizmetlerin düzenlenmesi için tasarlanmıştır.

Veri altyapısı olarak DRIVER

Veri altyapısı, enstitü ve araştırma kurumlarının dijital arşivlerinde toplanmış bilimsel yayınlar gibi yerel olarak depolanan kaynaklara dayanır. Bu kaynaklar DRIVER tarafından harmanlanır ve Avrupa düzeyinde toplanır. Yüksek kalitede bir toplama sağlayabilmek için DRIVER, toplamayı uyumlu ve geçerli kılacak her yolu sağlayacaktır. DRIVER, onları kurumsal arşivdeki bilgilerle “işaretleyerek” kaynakların kökenini de korur. Bir kaynağın kendisini sunmak yerine, kaynağı indirdiğinde yerel arşivlerin ilerlemesine destek olacaktır. OAI-PMH aracılığıyla DRIVER, verilerinin DRIVER içerik sağlayıcılar ağındaki tüm ortaklarınca tekrar kullanılmasını sağlayacaktır.

DRIVER'in mevcut bilgi alanı

Zengin ve iddialı pan-Avrupa arşiv altyapısı için DRIVER'in başlangıç aşaması bir mihenk taşı durumundadır. Dijital arşivin alanı, farklı ülke; metin, veri ve çoklu ortam gibi farklı kaynaklar, farklı teknolojik platformlar, farklı üst veri politikaları vb. kaynaklı olarak çok yönlüdür. Ancak bu çok yönlü alanın geniş bir kısmına uygulanan ortak bir zemin de vardır: dijital arşivlerce sağlanan ana kaynak türü metindir ve bu metinsel kaynakların sunulmasındaki ana yaklaşım Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü'dür (OAI-PMH). Bu yüzden DRIVER'in mevcut aşaması OAI-PMH ile harmanlanabilen metinsel kaynaklara odaklanmıştır.

Zorluklar

Araştırmacıların Beklentileri Neler

Araştırmacılar ve dijital bilgi sistemlerini kullanan diğer kullanıcıların dijital içerik temini yönündeki beklentileri yüksektir. Veriye erişim hızlı, doğrudan (bir iki tıkla) ve çok yönlü olmalıdır. Dijital arşivlerdeki mevcut uygulamalar bu beklentileri tam olarak karşılamamaktadır. Arama ve bibliyografik verilere (üst veri) erişim için pek çok değerli servis kurulsun da kaynağın kendisi sayfaların arkasına gizlenmiş olabiliyor, yetkilendirme prosedürlerinden dolayı belirsiz olabiliyor, tam olarak sunulmamış ya da erişilemez halde olabiliyor. Ancak azami akademik iletişim yalnızca bir tık ötede olan kaynaklar gerektirir.

Bunun ötesinde tam-metnin ve üst veriye kolay erişilmesi içeriğin makine temelli kullanımına yol açar. Ne harmanlanmış bibliyografik kayıtlar ne de tüm metin kendi başına; sınıflandırma, alıntı analizi gibi göz atma ile birleştirilmiş konu-temelli entegre ve ileri bir arama sistemi geliştirmeye olanak sağlayamaz. Yalnızca iki unsurun birleşmesi böyle bir arama sistemini mümkün kılar.

Tam-Metin Zorlukları

Metinsel kaynaklara doğrudan erişimin benimsenmesi DRIVER deneme ortamındaki en büyük zorluk olarak tanımlanmıştır. DRIVER birliği, toplanmış veriyi işleyerek bu zorluğu teknolojik yaklaşımla çözmek için büyük çaba sarf ederken, dijital arşiv sunucuları belirli biçimde sunarak DRIVER'ı yerel şekilde desteklemektedir. DRIVER Rehberi yerel içerik sağlayıcılara, içeriklerini nasıl sunmaları gerektiği konusunda yol gösterecektir.

Sırada ne var?

Bibliyografik veri ile tam metnin geri alınması basit ancak dijital arşiv temelli zengin bilgi servislerine yaklaşım için gerekli bir adımdır. DRIVER II faaliyetleriyle bağlantılı olan ileriki DRIVER Rehberi sürümleri, birincil veri veya çoklu ortam gibi diğer veri türleri ile ilgili gelecek adımları ve birkaç kaynaktan oluşmuş daha karmaşık bilgi objelerini detaylandıracaktır.

DRIVER Rehberi Hakkında

Neden DRIVER Rehberi kullanılmalı?

“İçerik sağlayıcılar için DRIVER Rehberi: OAI-PMH ile metinsel kaynakların keşfi” veri-yönetim politikalarını belirleme konusunda yeni arşiv yöneticilerine, hizmetlerini geliştirme konusunda mevcut arşiv yöneticilerine ve gelecek sürümlerine daha destekleyici işlevler ekleme konusunda arşiv platformu geliştiricilerine oryantasyon sağlar.

DRIVER Rehberine nasıl uyum sağlanır? (onaylama)

DRIVER yakın gelecekte yerel arşivlere web arayüzü¹ ile rehberle uyumluluk derecelerini kontrol imkanı sunacaktır. DRIVER ayrıca web-desteği de sunmaktadır (bkz. Destek sağlanıyor mu?) DRIVER Rehberi zorunlu gereksinimlerini karşıladığı takdirde arşiv onaylı DRIVER sağlayıcısı statüsü kazanır. Şayet önerilen özellikleri de yerine getirirse, arşiv gelecekte de geçerli, onaylı DRIVER sağlayıcısı statüsü kazanır. Onaylı arşivler yerel servisleri geliştirmek için DRIVER verilerini tekrardan kullanabilir. DRIVER içerik sağlayıcılar ağının bir parçası haline gelmektedir.

Ya uyum sağlayamazsam?

DRIVER Rehberinin zorunlu ya da önerilen özelliklerini karşılamamak arşivdeki verilerin DRIVER tarafından toplanamayacağı ya da harmanlanmayacağı anlamına gelmez. Ancak DRIVER altyapısının sağlanan özel hizmetlere istinaden bu arşivlerin içeriklerine erişilemeyebilir. Örneğin; yalnızca tam metin linki sağlayan belgeleri listelemeyi vaadeden bir arama servisi, yalnızca üst veri içeren belgeleri içeren içerikleri listelemeyebilir ya da yetki prosedürlerince tam-metinleri belirsiz kılar. DRIVER Rehberi böyle belgeler arasında ayırım yapmaya yardımcı olacaktır. DRIVER Rehberi hangi belgenin arşivde tutulup, hangisinin tutulmayacağını elbette söylemeyecektir.

Destek Sağlanıyor mu?

DRIVER, yerel arşivlerin DRIVER Rehberini bireysel bazda uygulamaları için destek sağlar. Bu destek İnternet üzerinden² ya da kişisel³ olarak verilir. DRIVER, merkezi veri işlemcisiince tanınmış tüm olası çözüm sonuçlarını sunar. Ancak daha sürdürülebilir, şeffaf ve ölçeklenebilir gelişmiş servislere giden yol yerel arşivlerden geçer.

¹ 1.0 Rehberinin doğrulaması için bkz.: <http://validator.driver.research-infrastructures.eu/>

² DRIVER Destek sayfası: <http://www.driver-support.eu>

³ "DRIVER Rehberlerinin uygulama önerileri" için bkz. , www.driver-support.eu/documents/Advice_for_implementation_of_the_DRIVER_guidelines.pdf

DRIVER Rehberinin kapsamı

DRIVER Rehberi standart mıdır?

Hayır. OAI-PMH gibi standartların kullanımı DRIVER gibi bir ağa sağlam zemin oluştursa da, ek DRIVER Rehberine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyacın ana nedeni standartların yine de yerel yorum ve uygulamalara boşluk bırakmasıdır. Bu olmadan standartlar var olamaz. Ancak, farklı uygulamalar birleştiği zaman bu boşluk yüksek kalitede bir hizmet elde etmenin önünde büyük bir engel teşkil eder.

DRIVER Rehberi kataloglama kuralları ile aynı mıdır?

Hayır. Rehber dijital arşivde kullanılan üst veriyi DRIVER tarafından harmanlanmış Dublin Core üst verisine eşleyen (dönüştüren) bir araçtır. Arşive üst veri girişi yapmak için veri giriş talimatları olarak kullanılamaz.

DRIVER Rehberi bilimsel kalite düzeyi talimatı içeriyor mu?

Hayır. Rehber hangi kaynakların bilimsel içerik için gerekli kalite düzeyine sahip olduğunu hangilerinin olmadığını söylemez. Bu ayrımın arşivin akademik düzeyinde hali hazırda yapılmış olduğunu varsayılır. Başka bir diğer deyişle, harmanlanarak ortaya çıkarılan kaynakların kalitesinin yeterince iyi olduğu varsayılır.

DRIVER Rehberinin ana bileşenleri nelerdir?

DRIVER Rehberi temelde 5 konu üzerinde durmaktadır. Koleksiyon, üst veri, OAI-PMH uygulaması, terminolojinin ve semantiğin en iyi şekilde uygulanması.

- Açık tam-metin koleksiyonları tanımlayan setlerin arşivde kullanılması zorunludur. Arşivdeki tüm kaynaklar, yalnızca üst veriyi değil tam metni de içeren, metinsel kaynaklarsa ve tüm kaynaklara herhangi bir yetkilendirme olmaksızın ulaşabiliyorsa, bu setlerin kullanılması isteğe bağlıdır.
- OAI-PMH protokolü ile ilgili, yerel arşivlerde farklı uygulamalardan doğacak sorunların önüne geçmek adına bazı zorunlu öneriler özellikle belirtilmiştir.

- Üst veri ile ilgili, Dublin Core'un heterojen yorumlarından ortaya çıkan anlamsal hataların önüne geçmek için bazı zorunlu öneriler özellikle belirtilmiştir.

DRIVER Rehberlerinin arkasında kimler var?

DRIVER Rehberleri; Fransadaki HAL, Hollanda'daki DARE, Almanyadaki DINI, Birleşik Krallıktaki SHERPA gibi arşiv ağlarında yılların tecrübesine sahip kişiler tarafından geliştirilmiştir. Ayrıca BASE gibi deneyimli servis sağlayıcıların ve OAI Best Practice grubu gibi toplum kuruluşlarının uzmanlığına da yer verilmiştir.

Metinsel kaynakla ne kastediliyor?

DRIVER'ın bu kısmında metinsel kaynaklara odaklanılmaktadır. Kullanılan çalışma tanımları şunlardır:

- Metinsel kaynak: bilimsel makaleler, doktora tezleri, ön makaleler, e-kitaplar ve bilimsel araştırma faaliyetleri sonucunda elde edilmiş veriler.
- Açık erişim: Herhangi bir ödeme, lisans, şifre ile kontrol, IP ile teknik kontrol vb. gerektirmeyen erişimdir.

Pek çok arşivde farklı türde kaynaklar depolanmaktadır. Bilimsel makaleler, e-kitaplar, fotoğraf, video, veri seti ve öğrenme materyalleri bu kaynaklara örnektir. Bu kaynakları tanımlayan üst veriler vardır. Genellikle arşivler dijital biçimde olur (her zaman değil). Bu dijital dosyalar genellikle arşivin bir parçası olan veri tabanında saklanır (her zaman değil). Bu arşivlere erişim genellikle açıktır (her zaman değil). DRIVER'da Avrupa arşivlerindeki kaynakların geniş alanının alt kümelerine odaklanılmaktadır.

Araştırma sonucuna göre bunu gerçekleştirerek mevcut kaynakların %80'nini kapsanacaktır. Bu sebepten A kısmının ilk zorunlu kılavuzu şunu belirtir: “arşiv dijital yazımsal kaynakları içerir.” Bu arşivin başka materyal ya da dijital olmayan materyal içermeyeceği anlamına gelmez. Açıklama DRIVER'ın yazımsal kaynaklara odaklandığının ifadesidir. Yazımsal kaynakların tam listesi

kılavuzun “Yayın Türü” bölümünün “*Terminoloji ve Semantiğin Kullanımı*” kısmında dc:type alanında sunulmuştur. dc:type uygulamaları için “OAI_DC Üst veri Kullanımı” bölümünün “Tür” kısmına bakınız. Yahut hâlihazırda bilinen türleri eşlemek için “OAI_DC'nin en iyi uygulamaları” bölümündeki “DRIVER-TÜR Haritalama” kısmına bakınız.

“Setler” ile ne kastediliyor?

Setler OAI-PMH protokolünün standart bileşenidir. Arşivlerin özel parçalarına odaklanmak (filtrelemek) için kullanılır. Arşivin yazınsal veya dijital olmayan ya da ücretli olarak erişilen, yahut yalnızca üst veri öğeleri içeriyorsa, içeriğinizi DRIVER'a sunarken bu öğeleri filtrelemek için “set” mekanizmalarını kullanabilirsiniz.

Diğer Kaynaklar

Başka neleri dikkate almalıyım?

Bu konuda yapılmış çalışmalar DRIVER Rehberi hazırlanırken dikkate alınmış ve özel çözümlerden kaçınılmaya dikkat edilmiştir. O halde, DRIVER Rehberleri pratik tecrübeleri ve dünya çapında var olan kılavuzları kullanılıyor denilebilir.

- DRIVER özellikle Hollanda'daki DARE gibi, oturmuş, işlevsel ve dağıtılmış içerik sağlayıcılar model alınarak oluşturulmuştur. DARE'nin kılavuzu DRIVER için model teşkil etmektedir. Dünya çapına yayılmış kılavuzlara çoklu referans sağlamak yerine, DRIVER başlıca DARE Kılavuzlarını kullanmış ve Avrupa kıtasındaki arşiv yönetici ve uzmanlarının en iyi uygulamalarını benimseyerek bu kılavuzları geliştirmiştir. Aşağıdaki belgeler özellikle önemli bir başlangıç noktasıdır ve DRIVER Rehberi için gereklidir:
 - UKOLN, Bath Üniversitesinden Andy Powell, Michael Day ve Peter Cliff'in yazdığı “EPRINT AÇIKLAMASINDA BASİT DUBLIN CORE KULLANIMI” DARE programının gerektirdiği özel hususları karşılamak için benimsenmiştir. Önceki adı “Dublin Core'un

DRIVER Kullanımı"dır. Bu arşiv yöneticilerinin yardımıyla DRIVER Rehberlerinde genişletilmiştir. (Bkz: OAI_DC üst veri kullanımı bölümü")

- DARE'nin özel gereksinimlerini karşılamak için benimsenen ve "OAI-PMH Kılavuzlarının DRIVER kullanımı" (Sürüm 2, Aralık 2006) olarak erişilebilen Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü sürüm 2.0 arşiv yöneticilerinin yardımıyla DRIVER Rehberi 2.0'da genişletildi. Bakınız "OAI-PMH Kullanımı" bölümü.
- "Belge ve Yayımlama Hizmeti 2007 (Sürüm 2 Eylül 2006)⁴" DINI Sertifikası arşiv yönetirken nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda sağlam temel oluşturur. DRIVER arşivlere toplayıcı bir bakış açısı ile yaklaştığından DRIVER Rehberleri, arşivin yerel yönetiminin geneline rehberlik eden DINI sertifikasında tanımlı tüm yönleri kapsamaz. Bunun yerine DRIVER Kılavuzları DINI sertifika şartlarının arşiv yönetiminde dikkate alındığı varsayımı üzerine kuruludur.
- "Kurumsal Dijital Arşivlerde MODS Kullanımı"⁵ dokümanı SURFshare programının üst veri uzman grubu tarafından oluşturulmuş ve Hollanda'daki dijital arşivlerde kullanılmıştır. Bu kılavuzlar yayın türü açısından daha büyük konuşabilirlik sağlayan pratik listeler sunmaktadır. Yayın türleri DC'nin DARE kullanımındaki dc:type yayın listesini temel alır. Yayın türleri, e-print türleri ile Dutch Current Research Information System'inde yaygın olan METIS'teki Yayın türleri ile birleştirilmiştir.

⁴ <http://www.dini.de/documents/dini-zertifikat2007-en.pdf>

⁵ <https://www.surfgroepen.nl/sites/oai/metadata/Shared%20Documents/Use%20of%20MODS%20for%20institutional%20repositories-version%201.doc>

- Sürüm Belirleme Çerçevesi⁶, dergi makalesi ve daha fazlası için sınıflandırma⁷ sağladı. Bu da akademik iş akışında yayın türlerinin daha iyi biçimde açıklanmasına ek teşkil etti.

Pekçok sorunu bir anda çözen bir çalışma çözümü var mı?

Evet, var. Bkz: “MPEG-21 DIDL (xml-konteyner) Kullanımı – Birleşik Obje Paketleme” bölümü. SURF bünyesindeki DARE kullanışlı bir XML konteyner'i olduğunu kanıtladı. Her kaynak için OAI-PMH dahilinde kaynak harmanlamaya olanak sağlar. Kaynağa doğrudan bir linkle ulaşımı sağlar. Tam metinlerin dinlenmesini destekler ve birden fazla PDF içeren karmaşık belgelerin gösterilmesine imkan sağlar. XML Konteyneri Dijital Nesne Bildirim Dilini (MPEG21-DIDL)⁸ temel alır. DIDL temelli diğer çözümler de (örneğin; aDORe⁹, METS profilleri¹⁰) geliştirilmiştir. Daha başka çözümler de ileride yayınlanacaktır (örn; OAI-ORE¹¹).

Anahatlarıyla DRIVER Rehberi

Aşağıdaki anahatlar, temel yazımsal kaynak konuları, üst veri kullanımı ve OAI-PMH ile ilgili temel DRIVER ayarlarını özetlemektedir. Daha detaylı anlatımlar ileriki bölümlerde görülebilir.

KISIM A- Metinsel Kaynaklar

Zorunlu

- Arşiv dijital metinsel kaynak içerir. (Açıklama için bkz: “Metinsel kaynakla ne kastediliyor?” sayfa 14)

⁶ <http://www.lse.ac.uk/library/vif/Framework/Essential/taxonomies.html>

⁷ <http://www.lse.ac.uk/library/versions/>

⁸ <http://xml.coverpages.org/mpeg21-didl.html>

⁹ <http://african.lanl.gov/aDORe/projects/adoreArchive/>

¹⁰ <http://www.loc.gov/standards/mets/mets-profiles.html>

¹¹ <http://www.openarchives.org/ore/>

- Metinsel kaynaklar popüler ve çok kullanılan formatlarda olmalı (PDF, TXT, RTF, DOC, TeX vb. gibi)
- Metinsel kaynaklar açık erişim olmalı, yetki ya da ödeme gibi herhangi bir kısıtlama olmaksızın dünya çapındaki tüm kullanıcılar kaynaklara erişebilmeli.
- Metinsel kaynaklar üst verilerde tanımlı olmalı.
- Son kullanıcının metinsel kaynağa üst verideki bir belirleyici (genellikle URL) ile erişebileceği şekilde, üst veri ve metinsel kaynak birbirlerine bağlanmış olmalı.
- Üst veride kodlanmış kaynak URL'si sürekli erişilebilir olmalı. Bu adres asla değiştirilmemeli ve tekrardan atanmamalı.
- Tekil belirleyici üst veri kaynaklarını ve metinsel kaynakları belirtmeli (milli kütüphane servisi ya da yayıncı gibi harici sistemleri göstermez).

Önerilen

- Metinsel kaynağın entegrasyonu şeffaf bir şekilde doğrulanmalı
- Kalite (bilimsel içeriğin) güvencesi için metinsel kaynaklar, yıllık bilimsel raporlar (veya eşdeğer) dahil ölçmeye açık olmalı
- Metinsel kaynakların kodlanmış üst verilerinde URL, DOI, URN ve AKR kalıcı belirleyici şemaları temel alınmalı
- Metinsel Kaynağın ortaya çıkmasında DIDL, XML-konteyner kullanılmalı (bölüm “MPEG-21 DIDL (xml-konteyner) kullanımı- Birleşik obje paketleme).

KISIM B – Üst Veri

Zorunlu

- Üst veriler basit Dublin Core olarak yapılandırılır (ISO 15836:2003)
- DC'nin her bir ögesi “OAI_DC Üst Veri Kullanımı” bölümüne göre kullanılır.

Önerilen

- Üst düzey Dublin Core ya da MODS gibi daha açıklayıcı şemalara göre yapılanmış üst veri tercih edilmelidir (Bu açıklayıcı şemaların kılavuzu DRIVER rehberinin ilerleyen bölümlerinde verilmiştir)¹²
- Önerilen dil İngilizce'dir
- Makalenin özeti için önerilen dil İngilizce'dir (özet kullanmak da isteğe bağlıdır)

KISIM C – OAI-PMH Uygulamaları

Zorunlu

- Arşiv OAI-2.0 ve sayfa 34'teki "OAI-PMH Kullanımı" özelliklerine uyumlu olmalıdır
- OAI belirleyici olarak mevcut arşiv belirleyicisi kullanılmalıdır
- "Kısım A - Metinsel Kaynak" başlığı altında belirtilen zorunlu kaynakların dışında başka kaynaklar arşivde mevcut ise Açık Erişimle erişilen dijital metinsel kaynak koleksiyonunu için OAI-seti tanımlanmalıdır (açıklamalar için bkz: "DRIVER Set adlandırma", "DRIVER Set İçerik Tanımları" ve "Set Konumları" sayfa 42 – 44).

Önerilenler

- Ana-URL değişimi için önizin kullanımı
- İsteğe bağlı tanımlama durumunu içeren Belirme Yanıtı bütünlüğü
- Geçici silme stratejilerinin kalıcı kullanımı
- Akış kontrolünün bitiş süresine karşılık gelen yığın boyutu kullanımı

¹² MODS Rehberleri

<https://www.surfgroepen.nl/sites/oai/metadata/Shared%20Documents/Use%20of%20MODS%20for%20institutional%20repositories-version%201.doc>

Yenilikler

Bölüm 1: OAI-PMH Kullanımı

DRIVER Set Adlandırma

“Açık Erişim” ve “Gecikmeli Erişim” için önerilen set adları hakkında bilgiler eklenmiştir.

Bkz: sayfa 42 DRIVER Set Adlandırma

Açıklama: Yalnız-üst-veri ve tam-metinli-üst-veriye sahip karma arşivlerin, açık erişim tam-metin belgeler için DRIVER seti kullanmaları önerilmektedir. DRIVER setleri gecikmeli erişim olan belgeleri içermemelidir. Zira bu, Açık Erişim materyal bulacağını düşünen son kullanıcının kafasını karıştırmaktadır.

E-tezler için ayrı DRIVER set önerileri olmamalıdır.

Açıklama: DRIVER Rehberi daha büyük bir topluluk yaratmak için vardır. Harmanlanmış e-tezler yayın türü terminolojisinde kullanılmış terimlerle tanınmalıdır.

Harmanlama Yiğın Boyutu

Tavsiye edilen yiğın boyutu, yiğın başına 100-200 belgeden 100-500 belgeye artırılabilir. Bkz: Harmanlama Yiğın Boyutu sayfa 41.

Açıklama: OAI ListRecords iletişimindeki sürelerle ilgili sorun çok nadiren yaşanır. Yanıt başına bulunan en fazla belge sayısı şüana kadar 6500 belge civarındır. Böyle yüksek bir yiğın boyutunun olumlu sonucu, harmanlama faaliyetinin çok hızlı olması ve böylelikle bu arşivin iş çıkarma kapasitesinin yüksek olmasıdır.

Akış kontrolü süresi

Akış kontrolü süresinin neden gerekli olduğu konusunda daha fazla açıklama için bkz. Akış Kontrolü sayfa 40.

Açıklama: Akış kontrolü süresi, yiğın boyutu ve iş hacmi arasında bir bağlantı vardır. Eğer iş hacminiz yavaş ve yiğın boyutunuz küçükse, akış kontrolünün ömrü arttırılmalıdır. Aksi takdirde harmanlayıcı yalnızca ilk yiğına erişecektir.

Silinen belge stratejileri

DRIVER Rehberi neden geçici/kalıcı stratejilerin hem arşiv hem de hizmet sağlayıcı için önemli olduğunu açıkça anlatır.

Açıklama: Arşivin silinen belgelerin izini saklamasının avantajı, hizmet sağlayıcısının artık mevcut olmayan belgeleri göstermemesidir. Bunun yanında bu strateji harmanlayıcının her seferinde tüm arşivi tekrar yüklemesinin önüne geçer ve harmanlama sürecini daha etkin hale getirir.

Bkz: Silinen Belgeler sayfa 39.

Bölüm 2: OAI_DC Üst Veri Kullanımı

Belirleyici

Arşivdeki diğer belirleyiciler nasıl idare edilir? OAI belirleyicilerine izin verilmiş midir? Belirleyiciler neye işaret etmelidir? Nasıl ortaya çıkarılmalıdır?

Açıklama: Belirleyicinin kaynağı genişletilmiştir. Arşiv kaynak belirleyici için herhangi bir belirleyici kullanılabilir. Ancak en azından tam-metin belgeleriyle sayfa atlamaya ya da tam metnin dokümanına işaret edecek en az bir işlevsel belirleyici olmalıdır. Birden fazla işlevsel belirleyici varsa, hizmet sağlayıcısı, son kullanıcıyı yönlendirmek için rastgele ilk belirleyiciyi kullanacaktır. Bkz: Belirleyici sayfa 73.

Tarih

DRIVER Rehberlerinde önerilen tarih (oluşturma tarihi) arşivde mevcut değilse ne yapılmalı?

DRIVER Rehberlerinde: “Değer için DC öge 'tarihi' kullanımı” yayınlanma tarihidir. Tercih edilen tarih yayınlandığı tarihtir; çünkü bu son kullanıcı için en anlamlı ve en yararlı olanıdır. Yayınlanma tarihi mevcut değilse, mevcut başka bir tarih kullanılmalıdır. Bir tarih kullanmak, hiç tarih kullanmamaktan daha iyidir (Bkz: Tarih sayfa 66).

Açıklama: İki tür değişiklik söz konusudur.

1. Oluşturulma tarihi, yayınlanma tarihiyle değiştirilmiştir; çünkü bu son kullanıcı için en anlamlısıdır.
2. Üstteki madde uygulanamıyorsa, en yakın ya da en uygun tarih kullanılmalıdır; bir tarih kullanmak hiç kullanmamaktan daha iyidir.

Çoklu tarih alanları olduğunda ne yapılmalı?

Çoklu tarih olması durumunda sadece bir OAI-DC alanı kullanın. Bu tercihen yayınlandığı tarih olmalıdır.

Açıklama: DC niteleyiciler barındıramadığından dolayı birden fazla tarih kullanımı belirsizlik yaratır. Varsayılan olarak hizmet sağlayıcı işleme, dizinleme ve sunma için listedeki ilk tarih alanı kullanılır. Bkz: Tarih sayfa 66.

Haklar

Açıklama: dc:rights alanının nasıl kullanıldığını görmek için bkz: Haklar, sayfa 79.

Dil

Tavsiye edilen kodlama dili ISO 639-3 ile değiştirilmiştir. Ayrıca tam olarak eşlenebildiğinden dolayı ISO 639-1 ve -2'nin izinleri de devam etmektedir.

Açıklama: ISO 639-3 kodlaması, eski ve bölgesel diller de dahil olmak üzere, ISO 639-1'den daha fazla dili destekler. Bu da belli yayınların daha iyi açıklanmasını sağlar. ISO 639-2 OAI-DC'de kullanıldığı zaman karışıklık yaratan iki kodlama tipine (b ve t) sahiptir. t tipi iki kod şemadan hangisinin kullanıldığını bildiren bir özellik sunmamaktadır.

Bkz: Dil, sayfa 76.

Oluşturan (Yazar)

DRIVER Rehberlerine göre: "Kullanım talimatı: Baş harfi ve tam adı *mevcutsa* şu formatı kullanın: <dc:creator>Janssen, J. (John)</dc:creator>"

YORUM: Kullanım talimatı bağlamında, *ikisi* de ne anlama geliyor?

Tam ve ön isim ilk isim olarak değiştirildi.

Açıklama: İsimler için standartlaşmış stil kullanılması önerilir. Öncelikle yayımcı tarafından kullanılan stili kullanın. Bu uygulanabilir olmadığında, referans listesine APA bibliyografya stilini uygulayın. Kişinin hem başharf(ler)i hem de ilk isim(ler)i mevcut olduğunda, ilk adın kıvrık parantez içinde yazılı olduğu APA stilini kullanın. Yazım şöyle olmalıdır: {soyisim}, {başharf} ({ilk isim}).

Örneğin:

- John Kennedy: Kennedy, J. (John) halini alıyor.
- John F. Kennedy: Kennedy, J.F. (John) halini alıyor.
- John Fitzgerald Kennedy: Kennedy, J.F. (John, Fitzgerald) halini alıyor.
- ve J.F. Kennedy: Kennedy, J.F. halini alıyor çünkü ilk ismin tamamı mevcut değil.

Bkz: Oluşturan (Yazar), sayfa 59

Kaynak

<http://epub.mimas.ac.uk/DC/dc-citation-guidelines/> adresindeki Guidelines for Encoding Bibliographic Citation in Dublin Core Metadata'nın adresi kırık (bozuk) olduğundan rehber <http://dublincore.org/documents/dc-citation-guidelines/> adresine konulmuştur.

Tür

Terminoloji değişimleri

Uluslararası arşiv topluluğunda yayın türleri terimleri konusunda devam eden karışıklıktan dolayı, DRIVER Rehberi uzmanları iki ayrı terminoloji geliştirmiştir. Biri *salt* yayın tiplerini açıklarken diğeri de akademik iletişimde kullanıldığı biçimleri açıklar. Sürüm türleri daha fazla derinlik oluşturmak için Yayın türlerine eklenebilir ki bu yayını daha fazla açıklar.

Yayın türleri, belgenin türünü değil de yayının türünü açıklamak için iyi düşünülmüş türlerdir. Bu yayınlar yaygın akademik süreçlerde kullanılmaktadır. Türlerin çok özel (yalnızca bir araştırma topluluğunda geçerli) ve çok genel olmaması konusunda bir denge yaratmak için seçilmişlerdir.

Eksik diğer bir husus da belli seviyelerde ad alanı ile ilgili kontrol listesinin olmamasıdır. Özellikle bu amaç için kullanılsın diye yetkililer info:eu-repo ad alanına özellikle izin vermişlerdir.

Bu kriterlerle DRIVER Yayın listesi terminolojisi yapılmıştır.

Bkz: Yayın türleri kelimeleri, sayfa 115

Sürüm türleri için bakınız: Sürüm Terminolojisi, sayfa 120

Terimler üzerine tartışmalar

Konferans raporu ve konferans dersi arasındaki fark nedir?

Açıklama: Farklılıklar daha genel bir terim olan “konferans öğeleri” şeklinde kullanılmıştır.

Kamu proje çıktıları Harici Araştırma Raporunda, teknik raporlar Araştırma Çalışmalarında ve başmakaleler de Makaleler Bölümünde mi eşlenecek?

Açıklama: Haritalamalar yapılmıştır. Bkz: DRIVER-TÜR eşleşmeleri sayfa 83. Terim açıklamaları onaylanmıştır.

Format

Açıklama: Açıklamalar daha sınırlı format listesi hakkındadır. Söz konusu liste bu alanda kullanılabilecek en yaygın formatları içeren bir alt gruptur. Açık Doküman Metinleri de

eklenmiştir: vnd.oasis.opendocument.text. Daha geniş bir liste:
[http://www.iana.org/assignments/media-types/.](http://www.iana.org/assignments/media-types/)

Bkz: Biçimleme, sayfa 71

Bölüm 3: OAI_DC için En İyi Uygulamaların Kullanımı

DRIVER-TÜR Haritalama

Açıklama: [x] Yerel kategorileri [y] DRIVER kategorilerine nasıl eşleştirilir.

Bkz: DRIVER-TÜR Haritalama, sayfa 83

DRIVER-SÜRÜM Eşlemesi

Açıklama: Yayının farklı statü / versiyonları ve [x] Yerel kategorileri [y] DRIVER (sürüm) kategorilerinde nasıl eşlenebilir.

Bkz: DRIVER-SÜRÜM eşleme, sayfa 86.

OAI_DC'nin tezlerle kullanımı

Açıklama: OAI_DC'yi e-Tezler ve bitirme projeleri ile birlikte işlerliği kaybetmeden nasıl kullanılacağı için, bkz: OAI_DC'nin Tezlerle kullanımı, sayfa 87.

DC:SOURCE ve DC:RELATION

DC:Source ve dc:relation alanlarının akademik iletişim ve arşivlere ilişkin nasıl kullanılır?

Bkz: DC:SOURCE ve alıntı bilgileri, sayfa 89; DC:RELATION ve ilgili objeleri bağlama, sayfa 90.

Bölüm 4: Birleşik Obje Paketlemenin Kullanımı

Bazı çok önemli değişiklikler yapılmıştır. Bunlar:

- Yanlış DIDL şema konumu, onaylamak mümkün değildi.
- info:eu-repo isim alanının referansları düzenlendi.
- Düzenlemeler örneklere de koyuldu.
- Yazar belirleyicileri için gelecek aktarımlarını karşılayacak değişimler yapıldı.

İsim alanı ekleme ve geçerli isim konumunu değiştirme

```
<didl:DIDL
xmlns:didl="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS"
xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/"
xmlns:diext="http://library.lanl.gov/2004-04/STB-RL/DIEXT"
xmlns:dii="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS"
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
xsi:schemaLocation="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NShttp://purl.lanl.gov/STB-
RL/schemas/2004-08/DIDL.xsd urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS
http://purl.lanl.gov/STB-RL/schemas/2003-09/DII.xsd
http://library.lanl.gov/2004-04/STB-RL/DIEXT http://purl.lanl.gov/STB-
RL/schemas/2004-04/DIEXT.xsd">
```

Yeni hali:

```

<didl:DIDL
xmlns:didl="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS"
xmlns:dii="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS"
xmlns:dip="urn:mpeg:mpeg21:2005:01-DIP-NS"
xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/"
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"xsi:schemaLocation="
urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS
    http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/did/didl.xsd urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS
    http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/dii/dii.xsd urn:mpeg:mpeg21:2005:01-DIP-NS
    http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/dip/dip.xsd">

```

Taşıyıcı unsurun daha iyi anlamsal yorum yaratabilmesi için yapılan değişiklikler

```

<didl:DIDL>
<didl:Container>
    <didl:Item>...</didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item>
</didl:Container>
</didl:DIDL>

```

Yeni hali

```

<didl:DIDL>
<didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item>
</didl:Item>
</didl:DIDL>

```

Her kümelenmiş öğenin obje türü açıklaması değişimi

```
<didl:Descriptor>
  <didl:Statement mimeType="text/plain">metadata</didl:Statement>
</didl:Descriptor>
```

Yeni hali

```
<didl:Descriptor> <!-- ObjectType of Item -->
  <didl:Statement mimeType="application/xml">
    <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/descriptiveMetadata</dip:ObjectType>
  </didl:Statement>
</didl:Descriptor>
```

- 'object' , 'objectFile' haline dönüşüyor
- 'Jump-off-Page', 'humanStartPage' haline dönüşüyor.

Yazım kuralı, küçük harflerle başlayan camelCase'dir.

DIDL'de Kalıcı belirleyici kullanımı

Bu Kalıcı Belirtecini pozisyonunu ve “Çözüm Mekanizmalarında kullanılacak konumu” açıklar.

En üst seviyedeki Öğe Alanında Yapı/Kaynak Ögesi eklenmelidir. Bu da OAI-PMH öğeleri olmadan DIDL belgesinin çalışan URL'sine atıfta bulunur. Bu uygulanabilir olmadığında yalnızca öğenin gerçek kaynağının (Human Start Page) URL'sini kullanın.

```
<didl:DIDL>

<didl:Item>
<didl:Descriptor>
  <didl:Statement mimeType="application/xml">
    <dii:Identifier>urn:NBN:nl:ui:10-
1705/6748398729821</dii:Identifier>
  </didl:Statement>
</didl:Descriptor>
...
  <didl:Component>
    <!-- Actual resource of Item -->
    <didl:Resource mimeType="application/xml"
      ref="http://localhost/xmlContainer-v2.3.xml"/>
  </didl:Component>
  <didl:Item>...</didl:Item>
  <didl:Item>...</didl:Item>
  <didl:Item>...</didl:Item>
</didl:Item>

</didl:DIDL>
```

OAI-PMH'de genel üst veri öneki

Bu türemiş bir şemanın değil gerçek DIDL'in kullanıldığını açıklar.

```
<request metadataPrefix="dare_didl"
```

Yeni hali

```
<request metadataPrefix="didl">
```

Bölüm 5: Terimlerin ve Anlamlarının Kullanımı

Avrupa'daki akademik iletişimde kullanılan kavram ve terimlerin karıştırılmaması için iki terminoloji üretilmiştir.

Böylelikle daha fazla sorun çözülmüştür.

- Belge tipi: Önbaskı ve Sonbaskı sürümleri
- Belge tipi: “harici araştırma raporu” ile “dahili rapor” arasındaki fark nedir?
- Belge türü terminolojisini geliştirme
- info:eu-repo terminolojisindeki *bookChapter* hizmet sağlayıcıların gelişmiş geliştirilmesi için daha mı üretken olmalı, terimler kombinasyonu mu olmalı? Örneğin *chapter* ve *partOf*. Cevap: Hayır
- Dergilerin versiyonlamasında geliştirilmiş model.

Sınıflandırma verilerinin kullanımı ile ilgili bir bölüm eklenmiştir.

Bilginin sunulmasında sınıflandırmayı kullanarak “URI-leştirilmiş” konu alanına taşıma, sınıflandırma şemasını tanıması adına yetkili bir ad alanı kullanılması tavsiye edilir. Eğer spesifik bir sınıflama şeması kullanılmadıysa, DRIVER Dewey Onlu Sınıflandırmayı önerir.

Bkz: Terminoloji ve Semantiğin Kullanımı Sayfa 112

Bölüm 6: Ek: Kalite Etiketlerinin Kullanımı

Başlangıç belgesini görmek için bkz: Kalite Etiketlerinin Kullanımı, sayfa 124.

DRIVER Rehberi 2.0 kalite ve birlikte çalışabilirliğin önemi üzerine temel bilgi sağlar. Kalite etiketleri diğer arşivlerden daha uzun süreli olan arşivlerin istikrarını ve güvenilirliğini garanti etmek için kullanılır. Aynı zamanda uzun süreli koruma için arşivsel bir amacı vardır.

Kalite etiketlerinin örnekleri şunlar olabilir: Veri Onay Mührü ve DINI Sertikası.

Bölüm 7: Ek: Kalıcı Belirleyicilerin Kullanımı

Başlangıç belgesini görmek için bkz: Kalıcı Belirleyicinin kullanımı, sayfa 125.

İstikrarlı ve güvenilir bir altyapı için web kaynaklarına kalıcı belirleyiciler oluşturmak gerekmektedir. Bu teknik ayrıntıları değil, kurumsal düzeydeki anlaşmaları ilgilendirir.

DRIVER Rehberleri uygulama hakkında arşiv yöneticilerine tavsiyelerde bulunabilir. Temelinde [PILIN Projesi Kalıcı belirleyici Raporu](#) yatar.

Bir uygulama planı sunulmuştur.

Bölüm 8: Ek: Kullanım İstatistiklerinin Değişiminin Kullanımı

Başlangıç belgesini görmek için bkz: Kullanım İstatistiklerinin Değişiminin Kullanımı, sayfa 131.

Açık Erişimin değerini görmek ve yazarlarına ekstra servis sunmak için arşivler kullanım istatistiklerini toplamayı düşünmelidir. İki proje kullanım istatistikleri değişimini anlayacak ve kılavuz geliştirmeye yardım edecektir. Bu projeler şunlardır: PIRUS ve OA-İstatistik.

Bölüm 9: Ek: Fikri Mülkiyet Hakkı Kullanımı

Başlangıç belgesini görmek için bkz: Fikri Mülkiyet Hakkı Kullanımı, sayfa 136.

Bu Kullanım Hakkı ve Arşivleme Hakkı konusunda önemli noktalara değinir. Pratikte bu uygulanmalıdır. DRIVER Rehberleri Kullanım Hakkı ve Arşivleme Hakkının nasıl ortaya çıkarılması ve üst veride nasıl biçimlenmesi gerektiğini söylemelidir.

OAI-PMH Kullanımı

Giriş

Bu bölüm; arşivlerin ve servis sağlayıcıların bir protokol düzeyinde konuşabilirlik oluşturarak sorunsuz çalışabilceği şekilde OAI-PMH'nin nasıl kullanılacağını açıklar.

Uyarı:

Örnekler DIDL için kullanılmıştır, gerçekte kullanılmamalıdır. DIDL belgelerinin tam kullanımı için DIDL belge belirtiminin güncel sürümlerine bakınız. O belge burada bahsi geçen tüm DIDL örneklerini geçersiz kılacaktır.

Katkılar

Bu belgede büyük ölçüde, arşiv yöneticilerini ve SURF'ü temel almaktadır. Onlar, bu belgede sunulduğu gibi DRIVER Rehberlerini oluşturmak için deneyim ve önerilerini sunmuşlardır.

Kaynak Materyalleri

DRIVER Rehberleri Açık Erişim Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü sürüm 2.0'ı temel almıştır ve ona atıfta bulunmaktadır.

Bakınız: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html>

DRIVER Rehberlerinin sunum sırası protokol metni ile aynıdır. Gerekğinde protokol metninden alıntılar yapılmıştır. Metinde değişiklikler yapıldığında, mesela vurgulamak için metnin bazı kısımları koyu yapıldığında, bu parantez içinde belirtilir.

Tanım ve kavramlar: öge, belge ve benzersiz belirleyici

Öge ve Belge

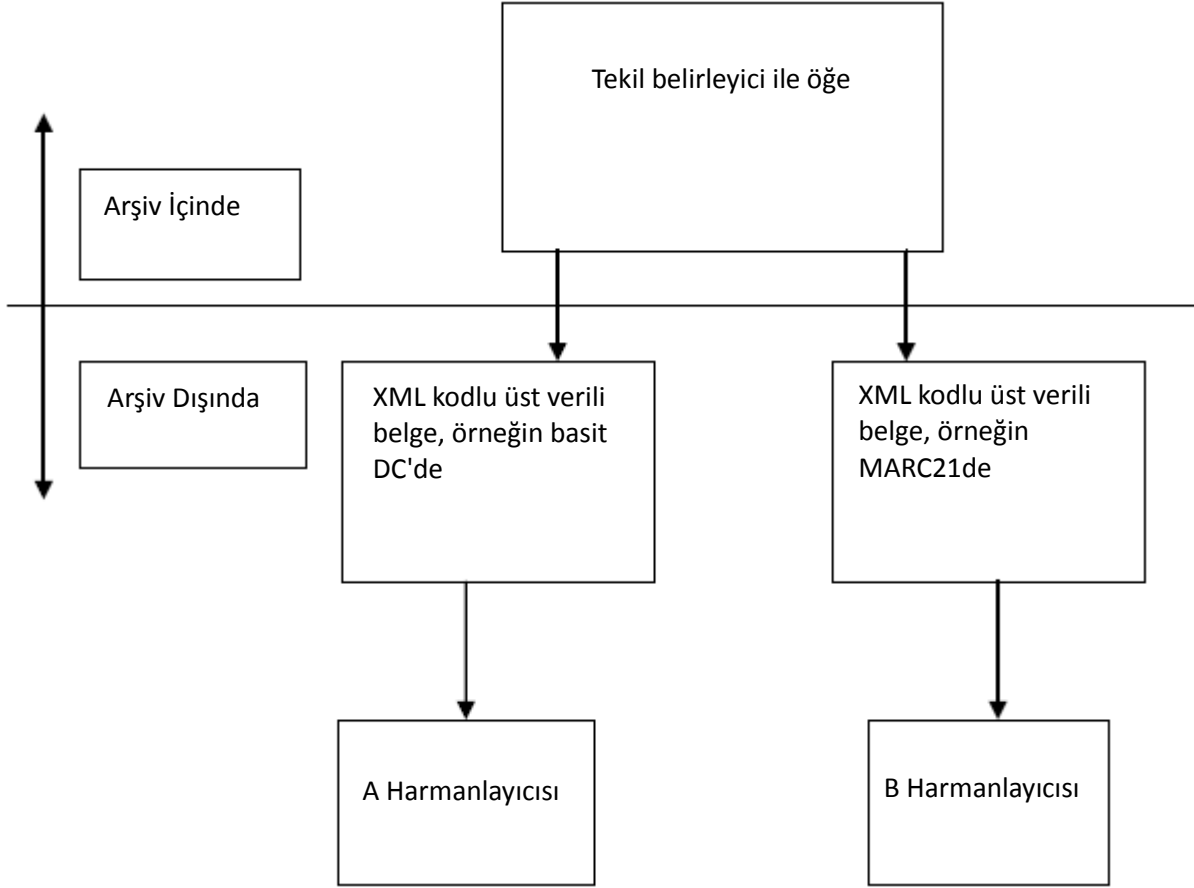
Öge ve Belge arasında ayırım yapmak önemlidir. Protokol metni şöyle belirtir:

“Bir öge, her birinin OAI-PMH ile harmanlanabildiği farklı biçimlerdeki tek bir kaynağın üst verisini saklayan ve dinamik olarak üreten, kavramsal bir taşıyıcıdır (container). Bir belge tek bir formatta açıklanan bir üst veridir. Bir öğeden OAI-PMH üst veri isteğine cevap olarak, belge XML-kodlu bit akışında geri döner...” [MF tarafından koyu olarak verilmiştir].

DRIVER dahilinde, XML-barındırıcı özelliklerine uygun olarak XML kodlu akış oluşturmak önerilir. Bu özellikler aşağıda belirtilmiştir.

Belirleyici

Tekil belirleyici arşiv dahilindeki bir öğeyi belirler. Bu belirleyici Dublin Core'daki dc:identifier unsuru ile karıştırmayın. OAI tanımlayıcının başka bir işlevi vardır: OAI belirleyici üst veriyi çıkarmak için kullanılırken, DC belirleyici kaynağı çıkarmak için kullanılır.

Üst veri öneki adlandırma

Bkz: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#MetadataNamespaces>

OAI-PMH arşivden farklı üst veri formatındaki belgelerin yayılmasını destekler. `ListMetadataFormats` tüm üst veri biçimlerinin listesinin geri dönüşünü ister. Üst veri öneki (metadataPrefix) savlari `ListRecords`, `ListIdentifiers` kullanılır ve `GetRecord` belgelerin elde edilmesini ya da üst veri öneki tarafince belirlenmiş biçimdeki üst veriyi içeren belgelerin başlıklarını ister. Konuşabilirlik amacına uygun olarak, arşivler herhangi bir şart olmaksızın Dublin Core'ü yamalıdır. Bu yüzden protokol 'oai_dc' üst veri önekinin ve basit düzey

Dublin Core şemasının URL'sini (http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc.xsd) korur. Karşılık gelen XML isim alanı URL'si ise http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/.

DIDL dökümanı

DRIVER topluluğu 'oai_dc' ve 'didl' üst veri öneklerinin uygulanmasını destekler. Her XML barındırıcı kullanan her DRIVER arşivi bu ' didl ' üst veri şemasını desteklemelidir. 'didl' XML barındırıcı özellikleri, sayfa 91'deki MPEG-21 DIDL (xml barındırıcı) – Birleşik öge wrapping bölümünde bulunabilir.

```
<OAI-PMH ...>
  <...>
    <record>
      <metadata>
        <didl:DIDL>
          <didl:Item>...</didl:Item>
```

Tarih Damgası

Protokole göre, her belge “*oluşturma, düzenleme ya da seçici harmanlama amacı için silinme tarihini*” gösteren tarih damgalı bir üst bilgi içerir.

Protokol seçici harmanlamayı da şöyle açıklar:

- “*düzenleme*-yanıt kayıtları içermek zorundadır, ilgili üst veri önek değişkeni sınırların içinden değişkenlere kadar değişti.

- *oluşturma*- yanıt kayıtları içermek zorundadır, ilgili üst veri önek değişkeni sınırların içinden değişkenlere kadar arşivde mevcut olmaya başladı.
- *silme*- kayıtın seviyesine bağlı olarak arşiv silinmiş kayıtları tutar, yanıt kaydın başlıklarını içermelidir, ilgili üst veri önek değişkeni sınırların içinden değişkenlere kadar arşivden çıkarılmıştır. Silinme durumu başlık alanının silinme durumunu ve dahil edilmeyen üst veriyi işaret eder. [2]

Tarih damgasını yukarıda alıntılanan protokol özelliklerine göre uygulamaya çok dikkat edilmelidir. Deneyimler, kademeli harmanlamayla oluşan pek çok harmanlama hatasının kökünün tarih damgalarının yanlış yorumlanmasında yattığını göstermiştir.

Tarih damgası dizimi

Bkz: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#Datestamp>,
<http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#Dates> ve
<http://www.w3.org/TR/NOTE-datetime>

Hem istek hem de yanıtlardaki tarih damgası değerleri o belgedeki UTCdatetime özelliklerine uymalıdır. DRIVER anlaşmaları zamanı saniyelerle birlikte içeren (YYYY-AA-GGsa:dak:snSaatDilimi) isteğe bağlı yazım biçimini destekler.

Bu değer OAI-PMH belgesinin 3.3.1 bölümündeki UTCdatetime özellikleriyle uyumaktadır. Datestamps ISO8601 kullanılarak kodlanır ve UTC olarak ifade edilmiştir.

```
<OAI-PMH ... >
  <... >
    <GetRecord>
```

```
<record>
  <header>
    <timestamp>2001-12-14T12:01:45Z</timestamp>
```

YYYY-AA-GGsa:dak:snSaatDilimi değerini destekleyen bir arşiv bunu tanımlama yanıtında da göstermelidir.

```
<OAI-PMH ...>
  <...>
  <Identify>
    <granularity>YYYY-MM-DDThh:mm:ssZ</granularity>
  <...>
```

Silinen Belgeler

BKZ: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#DeletedRecords>

Eğer bir kayıt artık mevcut değilse o zaman silinmelidir. Arşivler silinen kayıtlar için tanımlama yanıtlarının deletedRecord alanındaki üç destek düzeyinden birini ilan etmek durumundadır.

- Yok – arşiv silme işlemi hakkında bilgi sağlamıyor. Bu destek düzeyini işaret eden bir arşiv herhangi bir cevapta silinmişlik durumu ortaya çıkarmamalıdır.
- Kalıcı– arşiv silme işlemi ile ilgili bilgiyi zaman kısıtlaması olmadan sunar. Bu düzeydeki desteğe işaret eden bir arşiv, daima silinmelerin tam kaydını tutmalı ve sürekli silinmiş belgenin durumunu zamanla ortaya çıkarmalıdır.
- Geçici: daimi ya da sürekli gerçekleştirilmiş silinmelerin listesini tutmayı garantilemez. Bu düzeydeki desteği belirten bir arşiv belgelerin silinmişlik durumunu ortaya çıkarabilir.

DRIVER Rehberi, DRIVER arşivlerinin “geçici” (transient) seçeneğini kullanmasını ister. “kalıcı” (persistent) da kullanılabilir. Bu seçenek harmanlayıcının silinen belgeleri tespit etmesini kolaylaştırır.

Arşivin silinen belgelerin kayıtlarını tutmasının avataji, artık arşivde mevcut olmayan belgelerin gösterilmeyecek olmasıdır. Bunun yanında bu strateji harmanlayıcının her seferinde arşivin tümünü tekrar tekrar yüklemesini önler, harmanlayıcının sürecini daha etkin hale getirir.

Geçicinin kullanımı: Bir belge silindiğinde arşiv silme işlemini en az 1 ay belirtir. Bu süreçte harmanlayıcıların çoğu veri tabanlarını adım adım (yeniden tüm harmanlama olmaksızın) günceller.

Bir arşiv silinen belgelerin kaydını tutuyorsa, o belgenin tarih damgası silindiği gün ve saat olmalıdır. Bir belge için `GetRecord` ve `ListRecord` isteklerinin yanıtları “durum=silinmiş” ibareli bir üst bilgi içermelidir. Adım adım harmanlama arşivlerde kaydı tutulan silinmiş belgeleri keşfeder.

Akış Kontrolü

Bkz: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#Idempotency>

resumptionToken uygulayan arşivler; harmanlayıcıların en güncel akış kontrolü listesini tekrar yayınlamayı isteyerek tamamlanmamış liste serisinin talebine izin verecek şekilde uygulamalıdır. Bunun amacı harmanlayıcıların, çözülmediği takdirde liste talep serisinin tekrardan başlayacağı ağ ya da diğer hataların onarılmasını sağlamaktır.

Protokol akışın ömründen bahsetmez. Bir akışın ömrü, arşivin devam bilgisinin yanında akışı sakladığı süredir. Akış ömrü çok kısa olduğunda, arşiv harmanlayıcı harmanlamayı tamamlaması için yeterli süreyi vermez. Bu gerçekleştiğinde arşiv protokolle uyumsuz. – yukarı bkz.: *“harmanlayıcıların devamını sağlayacak şekilde...”*

En iyi uygulama: bir akışın canlı tutulması için gereken makul süre en az 24 saat olmalıdır. Bu arşivin boyuna ve yüklenme hızına göre değişir. Bu yüzden akış kontrolü yığının bu sürede aktarılabilmesini sağlayacak kadar uzun olmalıdır.

Bu ömrü ile birlikte optimum yığın boyutu vardır – bakınız “Harmanlama Yığın Boyutu” bölümü.

Akış kontrolünün bir diğer özelliği isteğe bağlı completeListSize özneliğidir. Bu yanıt belge boyutunun tamamını getirmelidir. Böylece bu bilgi harmanlama sürecinde kullanılabilir ve kontrol sebeplerinin toplam sonucu ile karşılaştırılabilmektedir. Bunun yanında, gereken zamanı hesaplamak için harmanlama sürecini sürdürmekte işe yarar.

OAI yanıtındaki bir akış kontrolü bu şekilde görülebilir (expirationDate, completeListSize ve imleç isteğe bağlıdır).

```
<resumptionToken expirationDate="2008-07-14T23:00:24Z"
completeListSize="983" cursor="0">514284267</resumptionToken>
```

Harmanlama Yığın Boyutu

Yığın boyutu, bir arşivin harmanlayıcıya bir akış kontrolünde ilettiği belgelerin sayısıdır. Kaç istek sürecinin yerine getirilmek zorunda olduğunu belirtir.

DRIVER arşivlerinin yığın boyutları 100 ile 500 belge arasında ayarlanması kararlaştırılmıştır.

Tüm DRIVER arşivleri için bu yığın boyutunu kullanmak harmanlayıcının optimal performansla çalışmasını sağlayacaktır.

DRIVER Set Adlandırma

Bkz: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#Set>

OAI-PMH dokümanı şunu belirtir: Arşivler öğeleri setler halinde düzenleyebilir. Set organizasyonu düz olabilir, yani basit bir liste veya hiyerarşik olabilir.

DRIVER anlaşması şöyledir: yalnız-üst-veri ve tam-metinli-üst-veri içeren karma DRIVER arşivleri en az bir DRIVER seti desteklemez. DRIVER setleri düzdür ve hiyerarşik bir yapısı yoktur. DRIVER setinin içeriği Açık Erişim, ücretsiz ulaşılan kaynaklardır. Gecikmeli Erişim kaynakları yahut Ambargolu kaynaklar, son kullanıcıda kafa karışıklığı yaratmaması açısından listelenmemelidir. Aşağıdaki tablo bir DRIVER seti yaratmak için tercihen kullanılan setName ve setSpec'i gösterir.

	setName	setSpec *
The DRIVER set	Open Access DRIVERset	driver

*"Bir harmanlayıcı setSpec isteğini yalnızca seçici harmanlama yaparken kullanır. Küçük harfler kullanılmalıdır.

DRIVER Set içerik tanımları

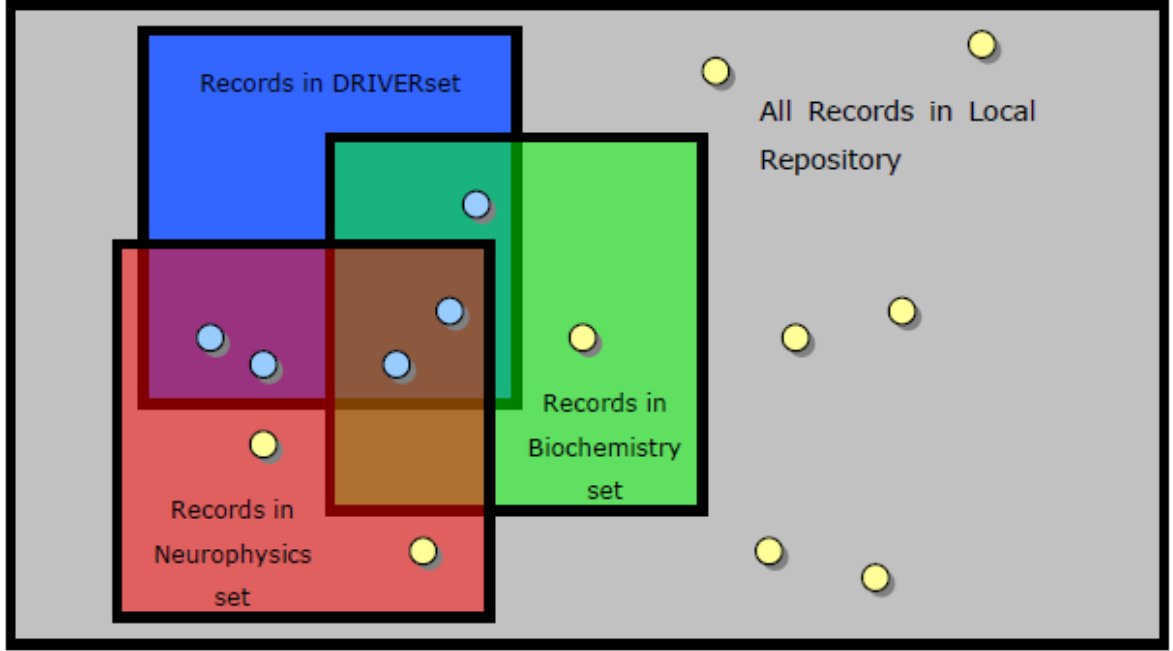
'driver' setinin özel içeriği yerel arşivde belirlenir. Bu tip özel içerik kullanan bir DRIVER arşivi, sete yeni bir belge eklerken aşağıdaki kurallara uymak zorunda:

- Belge *içeren DRIVER seti* dijital metinsel kaynaklara açık erişim sağlamalıdır.
 - Yalnız-üst-veri değil tam metinli objeler de içermeli
 - İçerik Açık Erişim olmalı
 - İçerik Güvenlik Duvarı ile korunmamalı
 - İçeriğe üniversite kampüsü dışında da ulaşılmalı
 - İçerik ücretli sitelerde yer almamalı

Aşağıdaki çıktı bir belgenin farklı setlerde yer alabilmesinin mümkün olduğunu göstermektedir. Belgeler mavi noktalarla gösterilmiştir. Ayrıca “driver” setinde de yer alır. İki belge üç setin tümünde de yer almıştır. Biyokimya seti, nörofizik seti ve driver seti. İlk iki set bir konuya işaret ederken, üçüncü set bir türe işaret etmektedir (açık erişim). Belgenin üst bilgisi ya hiç ya da daha çok setSpecs içerebilir. Bir OAI kaydı şu şekilde görülebilir.

```
<record>
  <header>
    <identifier>oai:repository:it/0112017</identifier>
    <datestamp>2002-02-28</datestamp>
    <setSpec>biochemistry</setSpec>
    <setSpec>neurophysics</setSpec>
    <setSpec>driver</setSpec>
  </header>
  <metadata>
    <oai_dc:dc xmlns:oai_dc="http ....
</record>
```

Çizim:

Set Konumu

DRIVER setleri ve diğer setler farklı konum/URL'lerde olabilirler.

Geri bildirim toplama hatasında adminEmail

Bkz: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#Identify>. Arşiv belirleyici isteğinde yöneticiye bir e-posta adresi sağlamalıdır.

Yakın gelecekte harmanlayıcının, arşiv yöneticisine DRIVER arşivinin yarattığı hatalar hakkında anında yanıt vermesini istiyoruz. Yöneticinin e-posta adreslerini içeren belirleyici yanıt örneği aşağıdaki tabloda verilmektedir.

```
<OAI-PMH ...>

<...>

<Identify>

  <adminEmail>somebody@loc.gov</adminEmail>

  <adminEmail>anybody@loc.gov</adminEmail>

  <...>
```

Belirleyici istekte adminEmail kullanılması zorunludur. Bu OAI-PMH protokolünde de belirtilmiştir. Bkz:

“Belirleyici fiili arşiv hakkında bilgiyi geri çağırma için kullanılmıştır.”

Yanıtlar aşağıdaki elemanın bir ya da daha fazla örneğini içermelidir:

- adminEmail: arşiv yöneticisinin e-posta adresi

Tanımlayıcı kaynak verisi

Tanımlama yanıtı açıklama ve saklayıcı arşive ek bilgiler ulaştırmak için kullanılabilir. Hizmet sağlayıcılar bunu kullanarak veri işlemlerini ve üst veri ve kalitesine dayanan hizmetlerini geliştirebilirler.

En iyi uygulama: Bu saklayıcıyı, arşiv hakkındaki mümkün olduğunca çok bilgiyi detaylı ve örnekli açıklamak için kullanır. Bu kullanılan sınıflandırma şemalarını (şekli ve ögesine göre), kullanılan terminolojiyi (tür, dil) politika ve arkaplan bilgilerini içerir.

Tanımlama yanıtı arşiv seviyesi ile ilgilenirken, belge [kayıt] seviyesi öge hakkında ek bilgiler tutar. Hizmet sağlayıcılarına materyel harmanlama görevi atanması için kaynak alt unsurlar kullanılabilir.

En iyi uygulama: Orijinal belge dağıtıcısı ile ilişkilendirmek için kaynak unsurunu üst verinin hakkında etiketinde kullanın.

Örnek:

```
<about>
<provenance xmlns="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/provenance"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/provenance
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/provenance.xsd">
<originDescription harvestDate="2002-02-02T14:10:02Z" altered="true">
  <baseUrl>http://the.oa.org</baseUrl>
  <identifier>oai:r2.org:klik001</identifier>
  <timestamp>2002-01-01</timestamp>

<metadataNamespace>http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/</metadataNamesp
ace>
  <originDescription harvestDate="2002-01-01T11:10:01Z" altered="false">
  <baseUrl>http://some.oa.org</baseUrl>
  <identifier>oai:r2.org:klik001</identifier> <timestamp>2001-01-
01</timestamp>

<metadataNamespace>http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai\_dc/</metadataNamesp
ace>
  </originDescription>
</originDescription>
</provenance>
</about>
```

Ön ek ve ad alanı açıklaması

bkz: <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#Record>

Ad alanı açıklamaları -- ad alanlarının açıklaması üst veri kısmında kullanılır, her birine xmlns ön eki eklenmiştir. Üst veri kısmındaki ad alanı açıklamaları iki kategoriye ayrılır:

- üst veri format özellikli ad alan(ları) – her üst veri parçası bir ve ya daha fazla xmlns ön ekli özellikler içermelidir. Bu xmlns ön ekli özellikler didl gibi üst veri biçim ön eki ile ilgili üst veri formatının URI (XML ad alanı tarifinde belirtildiği gibi) ad alanı arasındaki uygunluğu tanımlar. Bazı üst veri biçimleri, çoklu xmlns ön ekli özelliğini düzelterek, çoklu ad alanı biçimleri benimser. Aşağıdaki 'XML onaylama'daki örnekte, hem oai_dc hem de dc için açıklamalar mevcuttur.
- xml şema ad alanı – her üst veri kısmı, XML şeması için URI ad alanı olan xmlns:xsi özelliği içermelidir. xmlns:xsi'nin her zaman değeri örnekte de gösterilen URI olmalıdır.
- xsi:schemaLocation – değeri bir “URI, URL” çiftidir. İlki bu kısmı takip eden üst verinin URI (XML ad alanı tarifinde belirtildiği gibi) ad alanıdır. İkincisi ise takip eden üst verinin onaylama için XML şemasının URL'sidir.

Ön ek ve ad alanlarının önerilen kullanımı şu şekildedir: Bu öğeler, o ad alanının ilk unsurunda açıklanmalıdır. Bu “işletimsel zorlukları” önler. Detaylı bilgi için bkz:

<http://www.w3.org/TR/REC-xml-names/#ns-using>

“Ad alanları özelliklerinin, direk XML belgesinde değil, ama harici bir öğede açıklanmış varsayılan özellikleri aracılığı ile sağlandığı durumlarda ön ek kullanmak bazı işletimsel zorluklara yol açabilir.”

Önerilen ön ek ve ad alanı kullanımı örnekleri:

```

<OAI-PMH
  xmlns="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/
  http://www.openarchives.org/OAI/2.0/OAI-PMH.xsd" >
  <...>
  <metadata>
    <didl: DIDL
      xmlns:didl="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS"
      xmlns:dii="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS"
      xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/"
      xsi:schemaLocation="
urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS
http://standards.iso.org/.../didl.xsd
urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS
http://standards.iso.org/.../dii.xsd" >
      <...>
    </didl: DIDL>
  </metadata>
  </...>
</OAI-PMH>

```

Bir diğer tartışma da şudur ki, örneğin bir DIDL belgesi OAI belgesi dışında var olan özerk bir öge olarak kabul edilir. DIDL belgesinden bir küçük parça yaratılırken bu, XML doğrulayıcının kendisine göre geçerli olmalıdır. Bu yüzden OAI-PMH xml'de bırakılmış herhangi bir ad alanı açıklamasına ihtiyaç duyulmaz.

Aynı belgedeki beyana göre (<http://www.w3.org/TR/REC-xml-names/#ns-using>) DRIVER anlaşması şöyle olmalı: belgenin kökeninde ön ek ve ad alanı açıklamak mümkündür.

“Ad alan ön eki, xml veya xmlns değışilse, ya ön ekin kullanıldığı unsurun başlangıç-etiketinde ya da kökeninde (yani içeriğinde ön ekli biçimleme meydana gelen unsur) belirtilmelidir.”

Ön ek ve ad alanlarının isteğe bağı kullanım örneğı:

```
<OAI-PMH
  xmlns="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xmlns:didl="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS"
  xmlns:dii="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS"
  xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/"
  xsi:schemaLocation="
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/
  http://www.openarchives.org/OAI/2.0/OAI-PMH.xsd
urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS
http://standards.iso.org/.../didl.xsd
urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS http://standards.iso.org/.../dii.xsd ">
  <...>
  <metadata>
    <didl:DIDL>
      <...>
    </didl:DIDL>
  </metadata>
</...>
<OAI-PMH>
```

XML Doğrulama

Arşivin sağladığı XML DRIVER arşiv kayıtları süreci ve DRIVER harmanlama süreci boyunca otomatik olarak doğrulanacaktır. Bir DRIVER arşivi, kullanılan bütün XML şemalarına (OAI-PMH, DIDL, oai-dc diğerlerini) uygun olan geçerli bir XML sağlamalıdır.

Doğrulama işlemi bir XML doğrulayıcı kullanılarak test edilebilir (örneğin, altova'da www.altova.com). Bu işlem için arşiv çıktılarını xml olarak kaydedip doğrulatıp da açmak gerekir.

Bir doğrulayıcının XML belgesini doğrulaması için belgenin içinde xsi:schemaLocation(s) kullanılmalıdır.

<OAI-PMH> şema kullanımı için

```
<OAI-PMH
  xmlns="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"

  xsi:schemaLocation="
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/OAI-PMH.xsd" >
```

<oai_dc:dc> şema kullanımı için

```
<oai_dc:dc
  xmlns:oai_dc="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/"
  xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/"
  xsi:schemaLocation="
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/
  http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc.xsd
http://purl.org/dc/elements/1.1/
  http://dublincore.org/schemas/xmls/simpledc20021212.xsd" >
```

<didl:DIDL> şema kullanımı için

```
<didl:DIDL
  xmlns:didl="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS"
  xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/"
  xmlns:dii="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS"
  xmlns:dip="urn:mpeg:mpeg21:2005:01-DIP-NS"
  xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
  xsi:schemaLocation="
    urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS
    http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
    21_schema_files/did/didl.xsd

    urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS
    http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
    21_schema_files/dii/dii.xsd

    urn:mpeg:mpeg21:2005:01-DIP-NS
    http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
    21_schema_files/dip/dip.xsd">
```

Diğer şemalar da aynı mantığı kullanır; üst veriyi OAI-PMH protokolünden bağımsız tutar.

Arşiv düzenlemesi için iletişim

baseURL, setSpec, metadataPrefix ya da üst veri şemalarında düzenlemeler

DRIVER arşivi ya baseURL setSpec, metadataPrefix, ya da DRIVER içerik döngüsünü etkileyen üst veri şemalarını düzenlediğinde ilgili arşiv yöneticisi bunu DRIVER topluluğu ve özellikle DRIVER harmanlayıcı yöneticilerine bildirmek durumundadır.

(<http://helpdesk.driver.research-infrastructures.eu>)

OAI_DC Üst Veri Kullanımı

Bu bölüm DRIVER'ın akademik iletişimde konuşabilirliği nasıl algıladığını tanımlar. Bu da standart kullanımına dayalı, belgelerin nitel olarak doğru üst verilerine işaret eder.

Katkılar

Bu belge büyük ölçüde içeriğinde tanımlandığı gibi basit Dublin Core üst verisinin tanımlanmasını önerir: BASİT DUBLIN CORE KULLANIMI, Andy Powell, Michael Day Peter Cliff, UKOLN, Bath Üniversitesi, Versiyon 1.2 tarafından EPRINTS'İ TANIMLAR.

Bakınız: <http://www.intute.ac.uk/publications/eprints-uk/simpledc-guidelines.html>

DRIVER Rehberine katkı sağlayan tüm isimlerin yardımıyla, çoğu Avrupa arşivine uygun olacak söz dizimsel ve anlamsal konuşabilirlik sağlamak için; bilgi, tanım, açıklama, yorum, kullanma talimatı ve en iyi uygulamalar, dikkatle sağlanmıştır.

Tanımlar

“Kurumsal arşiv; her türlü bilimsel çıktıyı temsil eden dijital kaynağı içeren donanım, yazılım, veri ve prosedürden oluşan bir olanaktır.

“dijital kaynaklar= içerik ya da biçimden bağımsız, onaylanmış kişi tarafından bilimsel çıktı diye işaretlenen tüm veri(bit) akışları...”

Bu belge dahilinde 'kaynak' kelimesini bilimsel çıktı örneklerini açıklamak için kullanıyoruz. 'Objekt' kelimesini de dijital veri akışına atıfta bulunmak için kullanıyoruz.

“gereksinimler” kelimesini kullandığımız zaman: “1. istenen bir şeyi, bir ihtiyacı; 2. zorunlu şeyleri” kastediyoruz.

“Önerilen” kelimesini kullandığımız zaman: “1. bir amaç veya role uygun onaylarak ileri sürülmüş; 2. bir eylem biçimi olarak tavsiye edilmiş; 3. istenen bir hale getirilmiş” anlamlarını kastediyoruz¹³.

Giriş notları

Kapsam

DRIVER Rehberleri öncelikli olarak, DRIVER içerik sağlayıcılar ve DRIVER hizmetleri arasında OAI-PMH özelliklerinde¹⁴ belirtildiği gibi Basit Dublin Core'un DCMI tanımlarına uygun, üst veri değişimine olanak sağlamak için yazılmıştır. Temel olarak DRIVER Rehberi harmanlamayı desteklemek için harici bir biçimi basit DC'a eşleştirmeyi anlatır. Kataloglama talimatları olarak kullanılmamalıdır.

¹³ Compact Oxford Dictionary of Current English, 3.baskı

¹⁴ OAI-PMH specifications “For purposes of interoperability, repositories must disseminate Dublin Core, without any qualification.” <http://www.openarchives.org/OAI/openarchivesprotocol.html#MetadataNamespaces>

Bu DRIVER Rehberinde Arşiv Yöneticileri her şeyin Basit DC ile ifade edilemeyeceğini kabul etmek zorundadır. Bu yüzden bu rehberler en önemli bilgilere son kullanıcının bakış açısıyla odaklanır ki bu son kullanıcı kütüphaneci değildir.

Asgari gereksinimler

- Üst veri Basit Dublin Core'a göre yapılanacaktır (ISO 15836:2003)
- DC'nin her bir ögesi bu ekte sunulan rehberlere uygun olarak kullanılacaktır.
- Unicode kullanımı zorunludur.
- Aşağıda verilen DC-eleman değerleri (yani asıl içerik) herhangi bir HTML (ya da XML) işaretleme [biçimlendirmesi] içermemelidir. LaTeX komutları içerebilirler, ancak LaTeX'in kullanıldığına işaret eden açık bir mekanizma yoktur

Öneriler

- Üst veriyi, Nitelikli Dublin Core veya MODS gibi daha yüksek parçalı bir yapıda gösterin (DRIVER Rehberlerine ek olarak gelecekteki işlerde)
- DRIVER üst veri rehberleri yalnızca biçim değişimi olarak üst veriden bahseder. DRIVER kılavuzlarında önerilenlerin kodunu doğrudan programa gömmez. Yahut yerel olarak uygulanmış yüksek parçalı üst veri yapılarını ile DRIVER önerileri arasında bir eşleştirme kullanmaz.
- Aslında ulusal bağlamda “kilitli olan” belgelere son kullanıcının ulaşması için, tanımlayıcı bilgilerin önerilen dili İngilizcedir.

Baskı ve fikri içerik farkları

Fikri içerik farklı değilse, dijital bir objenin (örneğin bir postscript ve bir pdf sürüm) gösteriminde yalnızca bir üst veri kaydı kullanılmalıdır. Fikri içerik farklı olduğunda yaygın uygulama yeni üst veri kaydı oluşturmaktır. Örneğin bu fikri içeriğinde bazı değişimler olan yeni “baskı” oluşturulduğunda yaşanır. Bu durumda önerilen en iyi uygulama en yeni sürümünü daha eski olan sürümle ilişkilendirmek için ilgili öğeleri kullanmaktır.

Sınıflandırma şemaları ve değerlendirme politikaları

Bazı durumlarda, yerel değerlendirme politikalarına ek bilgi olarak, yerel sınıflandırma şemalarında dc:subject ve dc:type elemanlarını, veya kontrollü anahtar sözcük terimleri kullanmak, harmanlayan taraf ve hizmet sağlayıcısı açısından yararlı olabilir. Bir içerik sağlayıcısı genellikle bu tip bilgileri üst veri seviyesinde yerine IR seviyesinde bir “Tanımlama isteği” ile yayınlar. Örnek için bkz: İsteğe Bağlı Kapsayıcı Rehberler <http://www.openarchives.org/OAI/2.0/guidelines.htm> ve en iyi uygulamalar için bkz: <http://arXiv.org/oai2?verb=Identify>. dc-element seviyesinde bir terime bir URI ekleyerek yapılabilir. Halihazırda bir ad alanı olmayan sınıflandırma şemalarda, info-uri ad alanına bir alt ad alanı eklemek yardımcı olabilir (bkz: www.info-uri.info).

Basitleştirme ve Niteleyiciler

Geliştirmeler (niteleyiciler) kullanımı üzerine bazı kelimeler: Basit DC'yi eşlerken içerik sağlayıcısı dahili biçimin basit DC'den ne zaman “daha zengin” olduğu kararını vermek zorundadır. Bu şu anlama gelir: eşleme sürecinde tüm geliştirmeler bırakılır (DCMI basitleştirme prensibi). Basitleştirme prensibinin etkisi de şudur: Hiç bir gelişime olmaksızın, öğenin basit biçimi, varsayılan olandır. Örneğin; dahili biçim ana başlık ile altbaşlık arasında bir ayrım yaptığında, bu DC'de aşağıdaki şekilde gösterilir:

Internal format

```
245 $aMain title$ssSub-title
```

Qualified DC

```
<dc:title>Main title</dc:title>
<dcterms:alternative>Sub- title</dcterms:alternative>
```

Unqualified DC

```
<dc:title>Main title:Sub-title </dc:title>
```


Varsayılan dc-alan yorumları

Ancak, aşağıdaki değerler DRIVER bünyesinde oai_dc için varsayılan değerler olarak belirlenmiştir.

```
dc:description      -> default "abstract"
dc:date             -> default "published"
dc:audience        -> default "education level"
```

DRIVER bünyesinde bu, tarih alanının her zaman yayınlandığı tarihe vb. ilişkin olduğu anlamına gelir. Tüm içerik sağlayıcılarının harici harmanlayıcılara arşivleri hakkında bilgi vermeleri önerilir (OAI-PMH tanımlayıcı yanıtında).

Tablo 1: dc-element alanının varsayılan yorum hakkında servis sağlayıcıyı bilgilendirme örneği

```
<OAI-PMH>
  <Identify>
    <description>
      <eprints>
        <metadataPolicy>
          oai_dc:dc:description(default "abstract");
          oai_dc:dc:date(default "published");
          oai_dc:dc:audience(default "education level");
        </metadataPolicy>
      </eprints>
    </description>
  </Identify>
</OAI-PMH>
```

Alanlar: kısa tanımlar

DRIVER bünyesinde *alanların kullanımı* aşağıdakilerden biridir:

- zorunlu (M)= alan her zaman üst veri kaydında bulunmak zorunda. Boş alan kabul edilmez
- Uygulanabilir olduğunda zorunlu (MA)= alan temin edilebildiği zaman üst veri kaydında bulunmak zorunda
- Önerilen (R)= alanın kullanımı önerilir
- İsteğe bağlı (O)= alanın kullanılıp kullanılmaması önemli değildir

Önerilen statü, kullanıcıların servislerini genişletmek için üst veri belgesi yaratırken belli elemanları girmeye teşvik etmek için oluşturulmuştur.

Basit DC: oai_dc

Temel Alan	Statü	Kodlama şeması
Başlık	M	Yok, özgür metin
Oluşturan	M	Referans listesindeki gibi APA bibliyografya yazım stili: Dizilim: soyad, başharfleri (ilk ad) [http://en.wikipedia.org/wiki/Apa_style#Reference_list]
Konu	MA	Anahtar kelime ve sınıflandırma seçimleri serbest metin (tercihen İngilizce) ve URI şeması ile açıklanmış olabilir (tercihen info:eu-repo/classification)
Tanımlama	MA	Yok, serbest metin. Önerilen uygulama İngilizce bir özet eklenmesidir. "Özet" dc:description değerine varsayılan yorumdur.
Yayıncı	R	Yok
Katkıda bulunanlar	O	Referans listesindeki gibi APA bibliyografya yazım stili: Dizilim: soyad, başharfleri (ilk ad)

		[http://en.wikipedia.org/wiki/Apa_style#Reference_list]
Tarih	M	Tarih ISO 8601 W3C-DTF - “Yayınlandı” dc:date değeri için varsayılan yorumdur.
Tür	M	Yayın türü ve sürüm türü serbest metin (tercihen İngilizce) ve URI şeması ile açıklanmış olabilir (tercihen info:eu-repo/classification)
Format	R	Internet Media Types'in (MIME türleri) IANA kayıtlı listesi [http://www.iana.org/assignments/media-types/]
Tanımlayıcı	M	Daimi tanımlayıcı (URN, handle, DOI) ile ilişkili, URI şeması, tüm metin belgesi ya da ögenin gerçek kaynağı
Kaynak	O	Dublin Core Üst Verisindeki Bibliyografik Atıf Bilgisi Kılavuzu [http://dublincore.org/documents/dccitation-guidelines/] dcterms:bibliographicCitation
Dil	R	ISO:639-3
İlişki	O	Yok
Kapsamı	O	“Period” dc:coverage değeri için varsayılan açıklamadır DCMI Period Kodlaması: [http://dublincore.org/documents/2000/07/28/dcmi-period/] Daha fazla kodlama şeması için bkz: Bölüm 5 Terminoloji ve semantiğin kullanılması
Haklar	R	Yok
Hedef kitle	O	Yok. “Eğitim düzeyi” dc:audience için varsayılan açıklama.

oai-dc elemanlarında bahsedilip yukarıdaki tabloda bahsedilmeyen varsayılan açıklamalar için, KA'nın (Kurumsal Arşiv) [TY: tanımlayıcı yanıtınız] tanımlama kısmında oai_dc alanlarını özel kullanımlarınızı lütfen açıklayınız. Örnek için bkz: 3. İsteğe Bağlı Kapsayıcı Rehberler <http://www.openarchives.org/OAI/2.0/guidelines.htm> ve <http://arXiv.org/oai2?verb=Identify>

Alanlar: tam tanımlar

Alanların tam tanımları aşağıda verilmiştir.

DCMI açıklamaları DCMI Rehberindeki “Using Dublin Core – The Elements”den alınmıştır. Bkz: <http://dublincore.org/documents/usageguide/elements.shtml>

Başlık

Alan Adı	Başlık
DCMI tanımı	Kaynağa verilen ad. Genellikle Başlık kaynağın resmen tanındığı ad olacaktır
Kullanımı	Zorunlu
Kullanım Talimatı	Kaynak başlığının orijinal kelimelerini, sırasını ve yazımını koruyun. Yalnızca özel isimlerin baş harfini büyük yazın. Noktalama orjinalin aynısı olmak zorunda değil. Alt başlıklar iki nokta ile başlıktan ayrılmalıdır. Bu talimat Başlık:Atlbaşlık (boşluksuz) şeklinde sonuçlanır. Gerektiği takdirde bu özelliği birden fazla başlıkta tekrarlayın.
Şununla karıştırmayın	Yok
Örnekler	<pre><dc:title>Main title:Sub-title </dc:title> <dc:title>Dewey Classificatie in Archief systemen:Dewey Classification in Archival systems</dc:title> <dc:title>Preliminary studies for the "Philosophical Investigations", generally known as the blue and brown books </dc:title></pre>

Yazar

Alan Adı	Yazar
DCMI tanımı	Kaynağın içeriğinin oluşumundan I. Dereceden sorumlu kişi/kurum. Yazar adı kişi/kurumu belirtmek için kullanılmalıdır.

Kullanımı	Zorunlu
Kullanım Talimatı	<p>Yazar bir kişi, bir organizasyon ya da bir hizmeti içerir. Gerekli taktirde bu alanı çoklu yazarlar için tekrarlayın.</p> <p>Devrik ad kullanın, adın dizimi şu şekilde olacaktır: “soyad”, “başharfleri” (“ilk ad”) “ünvan”</p> <p>Örneğin: Jan Hubert de Smit şu şekilde yazılır</p> <pre><dc:creator> Smit, J.H. (John) de </dc:creator></pre> <p>Basit düzey DC kullanımında standart yazımın kullanılması önerilir. Mevcutsa yayıncının kullandığı yazım biçimini kullanın. Bu mevcut değilse, referans listesindeki gibi APA bibliyografya yazım stiline kullanın (Basit düzey DC alanı dışında daha kesin ve parçalı biçimleme yöntemleri mevcuttur.</p> <p>Başharflerin ve ilk adın ikisi de mevcutsa şu yöntemi kullanın:</p> <pre><dc:creator> Jansen, J. (John) </dc:creator></pre> <p>Nesili belirten ünvanlar (Jr.,Sr., vb gibi) soyadın peşine yazılmalıdır. Emin olmadığınızda, ismi görüldüğü gibi aktarın ve yerlerini değiştirmeyin.</p> <p>Ünvanları (“dr”, “ir” vb gibi) yoksayın.</p> <p>Örneğin : “Dr. John H. de Smit Jr.” şu şekilde yazılır</p> <pre><dc:creator>Smit Jr., J.H. (John) de </dc:creator></pre> <p>Kurumsal bir hiyerarşiyi içeren bir kurum adı olduğunda, hiyerarşinin kısımları en büyükten en küçüğe doğru araya nokta konularak sıralanmalıdır.</p> <p>Örneğin:</p> <pre><dc:creator>Utrecht University. Department of Computer Sciences </dc:creator></pre> <p>Bir hiyerarşinin varlığının ya da hangi kısmın daha büyük ya da küçük olduğunun belirgin olmadığı durumlarda, ismi kaynaktan görüldüğü gibi aktarın. Bu alanda organizasyonu yalnızca ortak yazarlığı göstermek için kodlayın, bireysel ilişkiyi değil. Yerel veya ulusal eşanlamlılar dosyasına uygun oluşturulmuş yetkili listesinden kişisel ve kurumsal ad başlıklarının eklenmesi isteğe bağlıdır.</p>

	<p>Örneğin:</p> <pre><dc:creator> urn:NationalOrgThesaurus:nl/234 </dc:creator></pre> <p>Yazarlıktan başka daha az sorumluk alınmasının söz konusu olduğu durumlarda, dc:contributor kodunu kullanın. Şayet sorumluluğun mahiyeti belirsizse tavsiye edilen en iyi uygulama kurumlar için dc:publisher ve kişiler için dc:creator kodlarını kullanmaktır.</p>
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • Contributor [ayrıca bakınız Katkıda bulunan] • Publisher [Yayıncı] <p>'creator' DC alanı kaynağı yazan(lar)ın isim(ler)ini, kaynakta bahsedildiği gibi, anlatırken; 'contributor' o bilimsel çıktıya katkıda bulunmuş, kaynağın yazarı ya da (ticari) yayıncısı olmayan bilim insan(lar)ını anlatır.</p>
Örnekler	<pre><dc:creator>Evans, R.J.</dc:creator> <dc:creator>Walker Jnr., John</dc:creator> <dc:creator>International Human Genome Sequencing Consortium</dc:creator> <dc:creator>Loughborough University. Department of Computer Science</dc:creator></pre>

Konu

Alan Adı	Konu
DCMI tanımı	Kaynağın konusu. Genellikle bir Konu; kaynağın fikri içeriğini tanımlayan, anahtar kelimeler, anahtar ifadeler ve sınıflandırma kodları ile ifade edilir.
Kullanımı	Uygulanabildiğinde zorunlu
Kullanım Talimatı	DC konu alanında iki tip değer mümkündür: ya bir anahtar kelime ya da bir sınıflandırma kodlanması. İkisi de mevcutsa bu alanın farklı oluşumlarını kullanın.

İnsan tarafından okunan anahtar kelime için DC 'konu' alanının ilk oluşumunu kullanın.

Genel de en dikkat çekici kelimeleri anahtar kelime olarak belirleyin. Belirli bir kaynağı açıklayamayacak kadar genel olan kelime kullanımlarından kaçınin. Kaynağın konusu bir insan ya da organizasyon olduğunda, yazar adını yazarken kullanılan biçimin aynısını kullanın. Ancak adı dc:creator alanında tekrarlamayın.

Bir terminoloji ya da kavramlar dizinin kontrolünde olmayan anahtar sözcük / cümleler; ya her kelime / cümleyi noktalı virgülle birbirinden ayırarak kodlayın, ya da alanı her kod için tekrarlayın. Anahtar sözcüklerin harflerinin büyük yazılması konusunda bir şart yoktur. Ancak arşiv dahilinde bir tutarlığın olması tavsiye edilir.

Terimler standart bir sınıflama şemasından aldığıında: her terimi ayrı bir alanda kodlayın. Konu açıklayan alanın tamamını ilgili şemaya göre kodlayın. Büyük harf ve noktalama kullanımını orijinal şemadaki gibi yapın.

Sınıflama şemaları ya da kontrollü terminoloji kullanıldığında, özellikle de DDC ya da UDC şemaları kullanılıyorsa, URI kullanılması tavsiye edilir. Şema yetkili ad alanı tarafından "URI - verildiğinde", servis sağlayıcılar kodlama şemalarını daha kolay tanır. Sınıflandırma şeması kodlandığında; kodlanmış alanın hemen altına, terchenen İngilizce olan, insan tarafından okunan bir metin kodu kullanın. Örneğin;

```
<dc:subject>info:eu-repo/classification/ddc/641</dc:subject>
```

```
<dc:subject>Anatomy</dc:subject>
```

Eğer özel sınıflandırma şeması kullanılmamışsa Dewey Onu sınıflama Sistemini

	<p>(DDC) tavsiye edilmektedir. İlk 1000 terim Dewey Onlu Sınıflama Özeti olarak adlandırılır. Eğer şu hüküm ve koşulları kabul ediyorsanız:</p> <p>http://www.oclc.org/research/researchworks/ddc/terms.htm</p> <p>Dewey Onlu Sınıflama Özeti buradan indirebilirsiniz:</p> <p>http://www.oclc.org/dewey/resources/summaries/</p>
Şununla ka- rıştırılmayın	<ul style="list-style-type: none"> • Tür <p>DC 'konu' alanı bir kaynağın konusunu açıklar. DC 'tür' alanı akademik çıktının cinsini, temsil ettiği yayın türünü açıklar.</p>
Şema	Konu sınıflandırması hakkında daha fazla bilgi almak için sayfa 114'teki "Terminoloji ve Semantik Kullanımları" bölümündeki <i>Konu Sınıflandırması</i> kısmına bakınız.
Örnekler	<pre><dc:subject>polar oceanography; boundary current; mass transport; water masses; halocline; mesoscale eddies</dc:subject> <dc:subject>Germany--History--1933-1945</dc:subject> <dc:subject>info:eu-repo/classification/ddc/641</dc:subject> <dc:subject>Anatomy</dc:subject></pre>

Tanımlama

Alan Adı	Tanımlama
DCMI tanımı	Kaynağın içeriğini açıklar. Tanımlama bunları içerebilir ancak bunlarla sınırlandırılmamıştır: Özet, içindekiler, içeriğin grafik temsiline atıf ya da içeriğin serbest-metin açıklaması
Kullanımı	Uygulanabilir olduğunda zorunlu
Kullanım Talimatı	Bu alan içerik hakkında metinsel açıklama yapmak için kullanılır. Eğer kaynak birden çok ayrı obje içeriyorsa, bu dosyaların URL'lerini listelemek için dc:description elemanını kullanmayın. Varsayılan = Özet

Şununla karıştırmayın	Yok
Örnekler	<p><dc:description>Foreword [by] Hazel Anderson; Introduction; The scientific heresy: transformation of a society; Consciousness as causal reality [etc]</dc:description></p> <p><dc:description>A number of problems in quantum state and system identification are addressed. </dc:description></p>

Yayıncı

Alan Adı	Yayıncı
DCMI tanımı	Kaynağı sunum için hazırlayan birimdir. Bir kişi, kurum ya da sağlayıcı olabilir. Yayıncı adı bu birimi belirtmek için kullanılmalıdır.
Kullanımı	Uygulanabilir olduğunda zorunlu
Kullanım Talimatı	<p>Kaynağın (ticari ya da ticari olmayan) yayıncısı, yazarın bağlı olduğu (alt) kurum değildir. Yayıncı yalnızca bibliyografik / işlevsel anlamda kullanılır, kurumsal anlamda kullanılmaz. Yayıncının yalnızca verilen (ticari) adını kullanın, (daha geniş anlamda) yazar ile ilişkilendirilen kurum ya da enstitü adını kullanmayın.</p> <p>Üniversite yayınlarında üniversitenin adından sonra, fakülte ve/veya araştırma grubu ya da araştırma kurumunun adını yazın. Hiyerarşik bir yapılanmanın açıkça görüldüğü kurumlarda, hiyerarşinin en geniş parçasından en küçüğüne doğru sıralayın. Hiyerarşi yoksa ya da hangisi yapının daha büyük ya da küçük parçası olduğu belirsizse, isimleri kaynakta görüldüğü gibi yazın.</p> <p>Otorite listesindeki yayıncı adlarının yerel ya da ulusal kavram dizinine göre</p>

	kullanılması isteğe bağlıdır.
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • Katkı Sağlayan • Yazar <p>Çoğu durumda yazar ve yayıncı aynı değildir.</p>
Örnekler	<pre><dc:publisher>Loughborough University. Department of Computer Science</dc:publisher> <dc:publisher>University of Cambridge. Department of Earth Sciences</dc:publisher> <dc:publisher>University of Oxford. Museum of the History of Science</dc:publisher> <dc:publisher>University of Reading. Rural History Centre</dc:publisher> <dc:publisher>University of Exeter. Institute of Cornish Studies</dc:publisher> <dc:publisher>European Bioinformatics Institute</dc:publisher> <dc:publisher>John Wiley & Sons, Inc. (US)</dc:publisher></pre>

Katkı sağlayan

Alan Adı	Katkı sağlayan
DCMI tanımı	Kaynağın içeriğine katkı sağlayan birimdir. Bir kişi, kurum ya da sağlayıcı olabilir. Katkı sağlayan adı bu birimi belirtmek için kullanılmalıdır.
Kullanımı	İsteğe bağlı
Kullanım Talimatı	<p>Katkı sağlayanlara örnek; bir danışman, editör, teknisyen ya da veri toplayıcısı olabilir.</p> <p>Kişi adları şu şekilde listelenmeli: bkz: Yazar talimatları. Bir “promotor”, yani öğrencisinin doktora çalışmasına danışmanlık eden bir profesör; promotor/denetmen rolüyle doktora tezine katkı sağlayan olarak</p>

	<p>değerlendirilir. Basit düzey DC'de farklı bağlamlardaki tüm rolleri ifade etmek zordur. Bir doktora tezinde temel kişiler yazar ve danışmandır. Doktora sürecinde yer alan komite üyeleri gibi diğer rollerde vardır. Ancak Basit Düzey DC'de bu roller feda edilmek zorundadır.</p> <p>Kurum olduğu zaman: bkz: Yazar talimatları. Yerel ya da ulusal kavram dizinine göre oluşmuş otorite listesindeki kişi ve kuruluş adlarının eklenmesi isteğe bağlıdır.</p>
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • Yazar • Yayıncı <p>DC “katkı sağlayan” alanı bilimsel çıktıya katkı sağlayan kişiyi açıklar. Yazar ya da (ticari) yayıncıyı açıklamaz.</p>
Örnekler	<pre><dc:contributor>Sulston, John E.</dc:contributor> <dc:contributor>Evans, R. J.</dc:contributor> <dc:contributor>International Human Genome Sequencing Consortium</dc:contributor> <dc:contributor>Loughborough University. Department of Computer Science</dc:contributor></pre>

Tarih

Alan Adı	Tarih
DCMI tanımı	Kaynağın kullanım süresindeki bir olayla ilişkili tarihtir. Genellikle tarih kaynağın oluşturulması ya da sunulması ile ilgilidir. Tarih değeri kodlamasının önerilen en iyi uygulaması ISO8601 [W3CDTF] profilinde açık alanmıştır. YYYY-AA-GG formatını izler.
Kullanımı	Zorunludur
Kullanım Talimatı	Tarih; tarih ve zaman W3C kodlama kurallarına göre biçimlendirilmelidir.

	<p>Bütün zaman</p> <p>- YYYY-AA-GG (örn; 1997-07-16)</p> <p>nereye:</p> <ul style="list-style-type: none"> - YYYY [dört basamaklı] zorunlu - AA [iki basamaklı (01=Ocak)] isteğe bağlı - GG [iki basamaklı gün (01'de 31'e)] isteğe bağlı <p>Tek veri alanı – Yayınlandığı Tarih:</p> <p>Sıklıkla arşivlerin farklı amaçlara hizmet eden birden fazla tarih alanı olur. Oluşturulma, yayınlanma, düzenleme, ilerleme vb gibi. Basit DC tüm bu tarihleri ifade edemez. Hizmet sağlayıcıdan birden fazla tarih almak da son kullanıcının kafasını karıştırır. Hizmet sağlayıcı hangi tarih alanını kullanacağını seçmeli. Son kullanıcı açısından en akıllıca ve anlamlısı da yayınlanma tarihinin seçilmesidir.</p> <p>Belirsiz tarih alanları sayısının karışıklığını ortadan kaldırmak için, tarih alanlarının sayısını azaltmanızı ve servis sağlayıcı için en anlamlı olan alanı kullanmanızı öneriyoruz. Çoğu durumda bu yayınlanma tarihidir. Diğer durumlarda ise doktora derecesinin kabul tarihidir.</p> <p>Yayınlanma tarihi mevcut değilse:</p> <p>Yayınlanma tarihi mevcut değilse, mevcut başka bir tarih kullanın. Bir tarih kullanmak hiç kullanmamaktan iyidir.</p> <p>Tarih damgası ekleri:</p> <p>“Zulu saati” gibi ekler üst verinin parçası olmamalıdır.</p>
--	---

	<p>Belirsiz Tarih</p> <p>Belirsiz tarihler için o dönemi temsil eden en uygun yılı kullanın. Örn; “17. yy” yerine “1650”.</p> <p>Geçici süreçlerden daha çok bahsetmek için dc:coverage alanı kullanılabilir. Geçici bir zaman tam olarak ifade edilirse (bkz: kapsam) ya da “belirsiz” ya da kesin olmayan serbest metin ifadesi ile.</p> <p>Hizmet sağlayıcı W3CDTF gibi tarih temelli standartlarla tarihleri düzenleyebilir. “Rönesans” ya da “17. Yüzyıl” gibi belirsiz tarihler için bir standart olmadığından, tarih-temelli arama sonuçlarında gözükmeyeceklerdir.</p>
Şununla karıştırmayın	Yok
Şema	ISO 8601 [W3CDTF] http://www.w3.org/QA/Tips/iso-date
Örnekler	<pre><dc:date>2000-12-25</dc:date></pre> <pre><dc:date>1978-02</dc:date></pre> <pre><dc:date>1650</dc:date></pre>

Tür

Alan Adı	Tür
DCMI tanımı	Kaynağın gösterdiği bilimsel çıktı türü. DC tür alanında; kaynağın yayım türü ya da fikri ve/veya içerik türünü tanımlar. Kullanıcının, ne tür bir kaynağa bakmakta olduğunu açıklar. Bir kitap mı makalemi olduğunu, dahili mi yoksa harici kullanımlar için mi yazıldığını vb. belirtir.
Kullanımı	<p>DC 'type' alanı üç amaç için kullanılır.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Zorunlu: Yayın türü: (denetimli): DRIVER Yayın-türü terminolojine bağlı yayın türlerini belirlemek için 2) İsteğe bağlı: Yayın türü (serbest): Yerel arşiv terminolojisine bağlı yayın türlerini belirtmek için

	3) Önerilen: Sürüm (denetimli): yayın sürecindeki durumu belirtmek için
Kullanım Talimatı	<p>1) Yayın türü (denetimli)</p> <p>DC 'type' alanının ilk oluşumu zorunludur ve DRIVER-tür terminolojisi temelli bilimsel çıktıların türünü belirtmek için kullanılır. Aşağıdaki listede verilen karakterlerdeki aynı sıralamayı kullanın. Terimler terminoloji ve anlamları bölümünde detaylıca anlatılmıştır. Info:eu-repo DRIVER Yayın türlerinin kayıtlı olduğu ad alanıdır.</p> <ul style="list-style-type: none"> • info:eu-repo/semantics/article • info:eu-repo/semantics/bachelorThesis • info:eu-repo/semantics/masterThesis • info:eu-repo/semantics/doctoralThesis • info:eu-repo/semantics/book • info:eu-repo/semantics/bookPart • info:eu-repo/semantics/review • info:eu-repo/semantics/conferenceObject • info:eu-repo/semantics/lecture • info:eu-repo/semantics/workingPaper • info:eu-repo/semantics/preprint • info:eu-repo/semantics/report • info:eu-repo/semantics/annotation • info:eu-repo/semantics/contributionToPeriodical • info:eu-repo/semantics/patent • info:eu-repo/semantics/other <p>2) Yayın türü (serbest metin):</p> <p>DC 'type' alanı için ikinci oluşum isteğe bağlıdır ve bilimsel çıktının alt türünü belirtmek için kullanılmalıdır.</p> <p>3) Sürüm (denetimli):</p> <p>DC 'type' alanının son oluşumu önerilir. DRIVER-sürüm terminolojisini temel olarak bilimsel çıktının sürümü için kullanılmalıdır. Aşağıdaki listede</p>

	<p>verilenlerin aynısını kullanın. Daha fazla sürüm modeli için bkz: http://www.lse.ac.uk/library/versions/</p> <ul style="list-style-type: none"> • info:eu-repo/semantics/draft • info:eu-repo/semantics/submittedVersion • info:eu-repo/semantics/acceptedVersion • info:eu-repo/semantics/publishedVersion • info:eu-repo/semantics/updatedVersion <p>Eşleme & geri-dönüşebilirlik</p> <p>DRIVER Rehberi 1.0'daki DRIVER türlerinin eşlemesi için bkz: DRIVER-Tür Eşlemesi</p>
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • Format <p>DC 'tür' alanı kaynağın temsil ettiği bilimsel çıktı türünü tanımlar. DC 'format' alanı bu kaynağın ortam türünü tanımlar.</p>
Şema	<p>Yayın türü : bkz: “Terminoloji ve Semantik Kullanımı” bölümündeki <i>Yayın Türü</i> kısmı, sayfa 115</p> <p>Sürüm terminolojisi: bkz: “Terminoloji ve Semantik Kullanımı” bölümündeki <i>Sürüm</i> kısmı, sayfa 120</p> <p>Eşleme: “En iyi OAI_DC Uygulamalarının Kullanımı” bölümündeki <i>DRIVER-TÜR Eşlemeleri</i>, sayfa 83</p>
Örnekler	<pre><dc:type>info:eu-repo/semantics/article</dc:type> <dc:type>info:eu-repo/semantics/publishedVersion</dc:type> or <dc:type>info:eu-repo/semantics/other</dc:type> <!--1--> <dc:type>image</dc:type><!--2--> <dc:type>info:eu-repo/semantics/updatedVersion</dc:type> <!--3--></pre>

Format

Alan Adı	Format						
DCMI tanımı	Kaynağın fiziksel ya da dijital gösterimi. Format kaynağın medya-türünü ya da boyutlarını içebilir. Format yazılım, donanım ve kaynağın gösterilmesi ya da çalışması için gerekli diğer ekipmanı belirlemek için kullanılır. Boyuta örnek büyüklük ve süre verilebilir. Tavsiye edilen en iyi uygulama denetimli terminolojiden (örneğin, bilgisayar ortam formatlarını tanımlayan Internet Medya Türleri [MIME] listesi) bir değer seçmektir.						
Kullanımı	Önerilir						
Kullanım Talimatı	En iyi uygulamalara dayanarak, terim seçmek için IANA'nın Internet Ortam Türleri (MIME types) kayıtlı listesi kullanılmıştır. Tam liste için aşağıdaki şema konumuna bakın. Aşağıda IANA MIME türlerinin örnek listesini bulacaksınız.						
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Tür</th> <th>Alt-tür</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Metin</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • plain • richtext • enriched • tab-separated-values • html • sgml • xml </td> </tr> <tr> <td>Uygulama</td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • octet-stream • postscript • rtf • applefile • mac-binhex40 • wordperfect5.1 </td> </tr> </tbody> </table>	Tür	Alt-tür	Metin	<ul style="list-style-type: none"> • plain • richtext • enriched • tab-separated-values • html • sgml • xml 	Uygulama	<ul style="list-style-type: none"> • octet-stream • postscript • rtf • applefile • mac-binhex40 • wordperfect5.1
Tür	Alt-tür						
Metin	<ul style="list-style-type: none"> • plain • richtext • enriched • tab-separated-values • html • sgml • xml 						
Uygulama	<ul style="list-style-type: none"> • octet-stream • postscript • rtf • applefile • mac-binhex40 • wordperfect5.1 						

	<ul style="list-style-type: none"> • pdf • vnd.oasis.opendocument.text • zip • macwriteii • msword • sgml • ms-excel • ms-powerpoint • ms-project • ms-works • xhtml+xml • xml
görüntü	<ul style="list-style-type: none"> • jpeg • gif • tiff • png • jpeg2000 • • sid
ses	<ul style="list-style-type: none"> • wav • mp3 • quicktime
video	<ul style="list-style-type: none"> • mpeg1 • mpeg2 • mpeg3 • avi
<p>Eğer bir kaynak (bilimsel çıktı örneği) farklı objeler gibi birden fazla fiziksel formata sahipse (örn; postscript ve pdf) tüm formatlar DC alanında</p>	

	<p>bahselilmeli. Örneğin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <code><dc:format>application/pdf</dc:format></code> • <code><dc:format>application/postscript</dc:format></code> • <code><dc:format>application/vnd.oasis.opendocument.text</dc:format></code>
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • Tür • Belirleyici <p>DC 'format' alanı bu kaynağın ortam türünü tanımlar. DC 'type' alanı kaynağın ne tür bir akademik çıktıyı temsil ettiğini tanımlar. dc:identifier dijital kaynağın gösterimini temsil etmek için kullanılır.</p>
Şema	IANA'nın Internet Ortam Türleri (MIME types) kayıtlı listesi - http://www.iana.org/assignments/media-types/
Örnekler	<pre> <dc:format>video/quicktime</dc:format> <dc:format>application/pdf</dc:format> <dc:format>application/xml</dc:format> <dc:format>application/xhtml+xml</dc:format> <dc:format>application/html</dc:format> <dc:format>application/vnd.oasis.opendocument.text</dc:format> </pre>

Belirleyici

Alan Adı	Belirleyici
DCMI tanımı	Bir bağlam dahilinde kaynağa kesin referanstır.
Kullanımı	Zorunlu
Kullanım Talimatı	<p>Önerilen en iyi uygulama, kaynağı bir formal belirleme sistemiyle uyuşan dizge ya da numaralar aracılığıyla belirlemektir. Örnek formal belirleme sistemleri; Uniform Resource Identifier(URI) Uniform Resource Locator (URL)'yi de içerir; Dijital Object Identifier (DOI) ve URN : NBN'dir.</p> <p>Bu alanın en uygun kullanımı doğrudan link ya da dijital kaynağın ya da bir</p>

	<p>atlama sayfasındaki üst veri kayıtının dc:identifier'a yönlendirmedi.</p> <p>Akıllı uygulamalar:</p> <p># Sabit URL kullanın</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yayın için bulunabilecek her belirleyiciyi sağlayın. <ul style="list-style-type: none"> ○ (URL, DOI, URN:NBN, ISBN, ISSN, vb.) • “en uygun” belirleyiciyi, belirleyici listenin en başına URL formunda koyun. Çoğu durumda bu, son kullanıcının atıfta bulunabilmesi için hizmet sağlayıcılar tarafından kullanılacaktır. Bu atlanan sayfaya ya da dosyanın kendisine direk link olabilir. Bu ayrıca direk URL ya da PURL, HANDLE ya da diğer uluslararası çözüm mekanizmaları gibi URL yönlendirmesi de olabilir.
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • dc:relation (dc:relation kullanımı kaynağın bir sürümünden ötekisine yönlendirir) • dc:source (Kaynağın kökeninin bibliyografik alıntısı için dc:source kullanın)
Örnekler	<p>Bu örnekte belirleyiciler URL'nin önce verildiği yere göre sıralanmıştır. İlk URL “en uygun” olarak değerlendirilecek ve örneğin DRIVER'da son kullanıcının yönlendirilmesinde kullanılacaktır. Bu durumda dosya aracı atlama sayfasında yönlendirecektir. Atlama sayfası yönlendirilmek için iyi bir yoldur. Son kullanıcı bulduğu obje(ler) hakkında daha fazla bilgi sahibi olma, bağlamı görme ve yerel bir arşivin sunmak zorunda olduğu diğer hizmetleri kullanma imkanına sahip olur.</p> <pre> <oai_dc:dc> ... <dc:identifier>http://hdl.handle.net/1234/5628 </dc:identifier> <dc:identifier>http://arno.unimaas.nl/show.cgi?fid=5628 </pre>

<pre> </dc:identifier> <dc:identifier>http://n2t.info/urn:nbn:nl:ui:14- 123456789</dc:identifier> <dc:identifier>urn:nbn:nl:ui:13-123456789</dc:identifier> <dc:identifier>urn:isbn:123456789</dc:identifier> <dc:identifier>info:doi:10-123456789</dc:identifier> ... </oai_dc:dc> </pre>

Kaynak

Alan Adı	Kaynak
DCMI tanımı	Mevcut kaynağın türediği esas kaynağa referanstır.
Kullanımı	İsteğe bağlı
Kullanım Talimatı	<p>Mevcut kaynak esas Kaynağın bir parçası ya da tamamından türemiş olabilir. Önerilen en iyi uygulama formal belirleme sistemine uygun dizge ya da numaralar aracılığıyla kaynak referansı yapmaktır.</p> <p>En iyi uygulama: Yalnızca, tanımlanan kaynak, dijital olmayan kökenin sayısallaşmış sonucu olduğu zaman kullanın. Aksi halde bağlantıyı kullanın. İsteğe bağlı olarak sayısallaşmış yayının güncel konum ve sınıflandırma numarası hakkındaki üst verisi eklenebilir.</p> <p>Kullanın: Guidelines for Encoding Bibliographic Citation Information in Dublin Core Metadata [Dublin Core Üst Verisinde Bibliyografik Alıntı Bilgisi Kodlama Rehberi] (http://dublincore.org/documents/dc-citationguidelines/).</p>
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • dc:relation • dc:identifier
Örnekler	<pre> <dc:source>Ecology Letters (1461023X) vol.4 (2001)</dc:source> <dc:source>ISSN: 0928-0987</dc:source> </pre>

Dil

Alan Adı	Dil
DCMI tanımı	Kaynağın fikri içeriğinin dili
Kullanımı	Önerilir
Kullanım Talimatı	<p>Bir kaynak (bilimsel çıktının bir örneği) bir ya da daha fazla dilde yazılabilir. Bu durumda kaynakta kullanılan bütün diller DC 'language' alanında kullanılır. Eğer kaynak bir dilde yazılmış ve ötekine çevrilmişse, her çevirinin kendi belgesi vardır.</p> <p>Önerilen: ISO 639-x, x burada 1, 2 ya da 3 olabilir.</p> <p>En iyi uygulama: biz ISO 639-3'ü kullanınız vedetay için şuna bkz: [http://www.sil.org/ISO639-3/codes.asp]</p> <p>İhtiyaç halinde birden fazla dili belirtmek için bunu tekrarlayın.</p> <p>Şayet ISO 639-2 ve 639-1 arşivin içeriği için yeterli geliyorsa, alternatif olarak onlar da kullanılabilir. Çünkü kümeleme sürecinde yapılabilen eşsiz haritalama vardır.</p>
Şununla karıştırmayın	<p>Ülke kodları ISO 3166-1 http://www.iso.org/iso/country_codes/iso_3166_code_lists/english_country_names_and_code_elements.htm</p>
Şema	ISO 639-3 http://www.sil.org/ISO639-3/codes.asp

Örnekler	<pre><dc:language>tur</dc:language> <dc:language>eng</dc:language> <dc:language>deu</dc:language> <dc:language>nld</dc:language> <dc:language>nld/dut</dc:language> <dc:language>dut</dc:language> <dc:language>nl</dc:language></pre>
----------	--

İlgi

Alan Adı	İlgi
DCMI tanımı	İlgili kaynağın referansıdır
Kullanımı	İsteğe bağlıdır.
Kullanım Talimatı	<p>Önerilen en iyi uygulama, kaynağı bir formal belirleme sistemiyle uyuşan dizge ya da numaralar aracılığıyla atıfta bulunmaktır. DC 'relation' alanı birden fazla üst veri belgesi arasındaki farklı türdeki bağlantıları belirtmek için kullanılabilir. Üst veri kayıtları arasındaki ilişkilerin belirlenen sürümlerin üst verisinin kullanımı ve sürüm ayrımı (yazar sürümü ve yayıncı sürümü, Önbaskı, Baskı sonrası, vb) arasındaki ayırım için üst veri kayıtlarının görünür hale getirilmesinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bir üst veri belgesi bağımsızdır. • Tek ve aynı kaynağın farklı gösterimleri (DC 'format' alanı aynı bibliyografik üst veride tanımlanan bilimsel kaynak örneği) dc:relation kullanılarak tek bir üst veriye bağlanırlar. <p>Üst veride DC 'format' elemanından başka değişimler; bu dokümanda formüleleştirilen tüm gereksinimleri karşılamış ve DC 'relation' değerine sahip</p>

	bilimsel çıktının bu yeni örneğine ait yeni üst veri belgelerinin yaratılmasına yol açar.
Şununla karıştırmayın	<ul style="list-style-type: none"> • dc:identifer • dc:source
Örnekler	<pre><dc:relation>http://hdl.handle.net/10 </dc:relation></pre> <p>dc:relation değeri diğer tanımlayıcının dokümanıdır. İki belgeye bağlantı:</p> <p>---Doküman A:---</p> <pre><dc:type>info:eu-repo/semantics/submittedVersion</dc:type> <dc:identifier> http://hdl.handle.net/10</dc:identifier> <dc:relation>http://hdl.handle.net/20</dc:relation></pre> <p>---Doküman B:---</p> <pre><dc:type>info:eu-repo/semantics/acceptedVersion</dc:type> <dc:identifier>http://hdl.handle.net/20</dc:identifier> <dc:relation>http://hdl.handle.net/10</dc:relation></pre>

Kapsam

Alan Adı	Kapsam
DCMI tanımı	Kaynak içeriğinin kapsamı ve alanıdır. Kapsam bölgesel konum (bir yer adı ya da coğrafi koordinatlar), geçici periyod (periyod etiketi, tarih ya da tarih aralığı) ya da yetkili (yönetici birim gibi) içerir.
Kullanımı	İsteğe bağlı
Kullanım Talimatı	Önerilen en iyi uygulama denetimli terminolojiden (örneğin; the Getty Thesaurus or Geographic Names ya da TGN) değerler seçmektir. uygunluğundada yer adları veya zaman periyodu sayısal tanımlayıcılar kullanılmalıdır. Gerekliği takdirde bu elemanı çoklu konum ve süreçlerde

	kodlamayı tekrarlayın.
Şununla karıştırmayın	Yok
Şema	<ul style="list-style-type: none"> • ISO 3166 [http://www.iso.ch/iso/en/prodsservices/iso3166ma/02iso-3166-code-lists/index.html] • Box [http://dublincore.org/documents/dcmi-box/] • TGN [http://www.getty.edu/research/tools/vocabulary/tgn/] • DCMI Period [http://dublincore.org/documents/2000/07/28/dcmi-period/]
Örnekler	<p>Example Spatial: ISO 3166 <dc:coverage>NL</dc:coverage></p> <p>Example Spatial: BOX <dc:coverage> name=Western Australia; northlimit=-13.5; southlimit=-35.5; westlimit=112.5; eastlimit=129</dc:coverage></p> <p>Burada kullanılan dizin geçicidir. HTML, XML ve RDF için koordine dizin önerileri hakkındaki DCMI'nin bir parçası olarak gözden geçirilmektedir. Bu dokümandaki öneriler ve küçük editoryel değişimlerin yakın gelecekte yer bulması beklenmektedir. http://dublincore.org/documents/dcmi-point/</p>

Haklar

Alan Adı	Haklar
DCMI tanımı	Kaynakta tutulan haklar hakkında bilgiler
Kullanımı	Önerilir
Kullanım	Haklar alanı objenin kullanımı; ona erişim ya da böyle bir bilgi sağlayan

Talimatı	<p>servis için yönetim haklarını içerir. Sıklıkla hak bilgileri Fikri Mülkiyet Haklarını, Telif Haklarını ve çeşitli Mülkiyet Haklarını kapsar.</p> <p>Tekrar kullanım haklarının son kullanıcıya bir URL ile açıkça belirtildiği yerlerde haklara atıfta bulunması tavsiye edilir. Örneğin, Creative Commons organizasyonu farklı Yetki Bölgelerindeki farklı lisanslar için URL'ler geliştirmiştir. Bu makine tarafından okunan kullanım lisansları için uygulanabilir.</p>
Şununla karıştırmayın	Yok
Örnekler	<pre><dc:rights>(c) University of Bath, 2003</dc:rights> <dc:rights>(c) Andrew Smith, 2003</dc:rights></pre> <p>Creative Commons haklarının servislerini kullanmak, kullanım haklarını son kullanıcıya daha net bir şekilde açıklar. Daha fazla bilgi için bkz: Fikri Mülkiyet Hakları Kullanımı. Bu durumda Andrew Smith şurayı kaynak göstermektedir. http://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/uk/</p> <pre><!-- example 1 --> <dc:rights>http://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/uk/</dc:rights></pre> <p>URL lisansın okunabileceği konumu sağlar. Creative Commons lisans ile lisans türü URL adının kendisinde görülebilir. Bu şekilde bir URL'li lisans noktasına sahip olan bir Pro makine tarafından okunabilir olmasıdır.</p> <pre><!-- example 2 --> <dc:rights>cc-by-sa, Andrew Smith</dc:rights></pre>

	<p>cc-by-sa dizini kabaca bir lisans türü sağlar. Hakların uygulandığı yer bir kişi ya da taraf adıdır.</p> <pre><!-- example 3 --> <dc:rights>cc-by-sa, info:eu-repo/dai/nl/344568</dc:rights> veya <dc:rights>cc-by-nc-sa, urn:isni:234562-2</dc:rights></pre> <p>Ayrıca Digital Author Identifier (DAI) ya da International Standard Name Identifier (ISNI) kişiler ya da kurumları eşsiz ve küresel olarak belirlemek ve bu isimleri uygun haklarla ilişkilendirmek için kullanılabilir.</p>
--	--

Hedef Kitle

Alan Adı	Hedef kitle
DCMI tanımı	Kaynağın amaçlandığı ya da faydalı olduğu kitle
Kullanımı	İsteğe bağlı
Kullanım Talimatı	<p>Bu kitle yazar, yayıncı ya da üçüncü bir şahıs tarafından belirlenebilir. ABD Eğitim Bölümü, Üst Veri Referans sitesinde hedef kitleye örnek bir liste verilmiştir. http://www.ed.gov/admin/reference/index.jsp:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yöneticiler • Toplum Grupları • Danışmanlar • Federal Fondan Yararlananlar ve Başvurlanlar • Kütüphaneciler • Haber Organları • Diğer

	<ul style="list-style-type: none">• Aileler• Politikacılar• Araştırmacılar• Okul Destek Personeli• Öğrencilere Finansal Yardım Sağlayanlar• Öğrenciler• Öğretmenler
Şununla karıştırmayın	Yok
Örnekler	<code><dc:audience>Researchers</dc:audience></code> <code><dc:audience>Students</dc:audience></code>

En İyi OAI_DC Uygulamalarının Kullanımı

Bu bölüm arşiv yöneticilerinin arşivi kurarken yaygın olarak karşılaştığı problemleri içermektedir. Buradaki uygulamalar zorunlu değildir, ancak bu yaygın problemlere olabilecek en iyi çözümleri üretir. Çözümler daha önce benzer problemlerle karşılaşmış diğer arşiv yöneticilerinin en iyi uygulamalarından alınmıştır. Buradaki temel odak noktası birlikte çalışabilirlik ve akademik iletişim süresinde bu uygulamaların kolaylaştırılmasıdır.

DRIVER-TÜR Eşleme

Bir yayın türünün diğeriyle eşlenmesi “Terminoloji ve Semantiğin Kullanılması” bölümünün, *Yayın Türleri* kısmında, sayfa 115’te verilmiştir. Bu kısım terminolojide, özel eşlemeler yapmak için kullanılan terimlerin detaylı tanımlarını içerir.

DRIVER v1.1 türlerinin DRIVER v2.0'a Eşlenmesi

Aşağıdaki eşleme Driver Rehberleri sürüm 1.1’de kullanılan doküman türlerinin sürüm 2.0 arasındaki karşılaştırmasını ifade eder.

DRIVER türleri v1.0	Dönüşür / eşlenir	DRIVER türleri v2.0
Makale	>>	article [makale]
Lisans tezi	>>	bachelorThesis
Master tezi	>>	masterThesis
Doktora tezi	>>	doctoralThesis
Kitap	>>	book
Kitabın kısmı ya da bölümü	>>	bookPart
DRIVER türleri v1.1'de mevcut değil	>>	review
Konferans Dersi	>>	conferenceObject
Konferans raporu	>>	conferenceObject
Ders	>>	lecture
Önmakale	>>	preprint ya da workingPaper
Harici araştırma raporu	>>	report
Dahili rapor	>>	report
DRIVER türleri v1.1'de mevcut değil	>>	annotation
Gazete ya da haftalık dergi katkısı	>>	contributionToPeriodical
Haber bülteni	>>	contributionToPeriodical
DRIVER türleri v1.1'de mevcut değil	>>	Patent
DRIVER türleri v1.1'de mevcut değil	>>	Diğer

E-Print tür terimleri ile DRIVER v2.0 türleri

E-print terminolojisinde kullanılan belge türleri ile sürüm 2.0'daki belge türlerinin eşlenmesi aşağıda verilmiştir.

Bir makale; birincisi 'kabul edilmiş', ikincisi 'yayınlanmış' olan 2 obje dosyası ile nasıl ifade edilir?

E-print tür terimleri	Dönüşür / eşlenir	DRIVER türleri v2.0	DRIVER sürümleme
JournalArticle	>>	article	kabul edildi / yayınlandı / güncellendi
JournalItem	>>	article	kabul edildi / yayınlandı / güncellendi
SubmittedJournalArticle	>>	preprint ya da workingPaper	gönderildi
Thesis (broader)	>>	bachelorThesis	
Thesis (broader)	>>	masterThesis	
Thesis (broader)	>>	doctoralThesis	
Book	>>	book	
BookItem	>>	bookPart	
BookReview	>>	review	
ConferencePaper	>>	conferenceObject	
Conferenceltem	>>	conferenceObject	
ConferencePoster	>>	conferenceObject	
E-print termionlisinde mevcut değil	>>	lecture	
WorkingPaper	>>	workingPaper	
ScholarlyText	>>	Other	
Report (broader)	>>	report	
E-print termionlisinde mevcut değil	>>	annotation	
NewsItem	>>	contributionToPeriodical	
Patent	>>	patent	
E-print termionlisinde mevcut değil	>>	other	

E-print türleri hakkında daha fazla terminolojiye şu linkten ulaşılabilir:

<http://purl.org/eprint/type/>

DRIVER-SÜRÜM Eşleme

Aşağıda, kütüphane ve arşiv dünyasında kullanılan diğer sürümlerle karşılaştırılan DRIVER sürümlerinin eşlenmesi verilmiştir. DRIVER sürümleri hakkında daha fazla bilgi almak için sayfa 120'deki "Terminoloji ve Semantiğin Kullanılması" bölümünün *Sürüm* kısmına bakınız.

Eprints Sürüm türleri ile DRIVER Kılavuzları v2.0 SÜRÜM türleri

Aşağıda DRIVER Kılavuzu sürüm 2.0'da kullanılan Doküman türleriyle kıyasla Eprint Sürüm türlerinin eşlenmesi verilmiştir.

e-print sürümleri	Dönüşür / eşlenir	DRIVER GL v2.0 SÜRÜMLERİ
non-peer reviewed	>>	draft
non-peer reviewed	>>	submittedVersion
peer reviewed	>>	acceptedVersion
peer reviewed	>>	publishedVersion
peer reviewed	>>	updatedVersion

Ortak Sürüm terimleri ile DRIVER Kılavuzları v2.0 SÜRÜM türleri

Aşağıda ortak bilimsel kavramlarda kullanılan doküman türleri ile DRIVER Kılavuzları sürüm 2.0 da kullanılan türlerin karşılaştırmalı haritalaması verilmiştir.

Geleneksel sürümler	Dönüşür / eşlenir	DRIVER GL v2.0 ÜRÜMLERİ
Working paper	>>	draft
Pre print	>>	submittedVersion
Post print	>>	acceptedVersion
Journal article	>>	publishedVersion
Reprint	>>	updatedVersion

Dergi Makaleleri Sürümleri (JAV) Teknik Çalışma Grubu Sürümleri ile DRIVER Kılavuzu v2.0 SÜRÜM Türleri

Bu tavsiyeler akademik makalelerin dergi basımından önce, basım sürecince ve basımından sonra çevrim için gözüken sürümlerini basit ve pratik şekilde açıklama yollarını sunar. Önerilen terim ve tanımlar dergi makalelerini 7 aşamada açıklar.

JAV	dönüşür / eşlenir	DRIVER GL v2.0 SÜRÜMLERİ
Yazar'ın İlk yazdığı	>>	Draft
Değerlendirmedeki yazı	>>	submittedVersion
Kabul edilmiş yazı	>>	acceptedVersion
Düzeltilmedeki yazı	>>	acceptedVersion
Belge sürümü	>>	publishedVersion
Düzeltilmiş belge sürümü	>>	publishedVersion
Güncellenmiş belge sürümü	>>	updatedVersion

JAV hakkında daha fazla bilgi için: <http://www.niso.org/publications/rp/RP-8-2008.pdf>

OAI_DC'nin Tezlerle Kullanımı

Öneriler "[A PORTAL FOR DOCTORAL E-THESES IN EUROPE; Lessons Learned from a Demonstrator Project](#)" raporunu temel almaktadır.

Bu çalışmalar OAI_DC şemasıyla harmanlama yapan genel akademik iletişim servislerini hedeflemektedir. Konuya özel e-tez hizmetlerine, e-tezlerle ilgili tüm özelliklerin sunulduğu OAI_DC'nin yanında diğer üst veri şemalarını kullanmaları da tavsiye edilmektedir.

"info:eurepo/semantics/doctoralThesis" içeriğinde OAI_DC dc:type alanını kullanırken aşağıdakilere çok dikkat etmek yaygın bir uygulamadır.

- dc:date alanı her zaman yayınlanma tarihini içermelidir (savunma tarihini değil. Savunma tarihi özel konulu tez servisleri ile anlamlı olur).
- Yalnızca bir tarih alanı kullanın. Birden fazla tarih alanı karışıklığa yol açacaktır; zira DC diğer tarihleri belirtecek yere sahip değildir.
- dc:contributor alanına her zaman danışmanın adı yazılmalıdır (Diğer rolleri dc:contributor alanına yazmak karışıklığa yol açacaktır. DC diğer katkı sağlayanları belirtecek alana sahip değildir).
- Alanların geri kalanı DRIVER Rehberini birebir izlemelidir. dc:language alanının tercihen iso639-3'te kodlandığına dikkat edilmelidir. Tez metnin tümünü açık erişim yapmak için tüm tez metine ya da aracı sayfalara yönlendiren URL'yi yalnızca dc:identifier alanının içerdiği unutulmamalıdır. dc:date alanı ISO6801 (YYYY-AA-GG) şeklinde olmalıdır. dc:creator ve dc:contributor alanları “soyad, ad” şeklinde biçimlendirilmez.

Örnek

Bu bölümde elektronik tezlere örnek verilmiştir. Örneğin, kişinin profesör olmak için yazdığı Alman usulü “Yüksek Doktora” tezidir. Bu akademik çalışma Almanya'da Phd/Doktora tezinden daha yüksek derecedir. DRIVER Rehberinde yalnız Bolonya Sürecince kullanılan terimler desteklenmektedir, bu yüzden arşiv yöneticileri “doktora eşit ya da daha yüksek olan her şey doctoraThesis kategorisine koymalıdır” kuralını izlemektedir. DRIVER Rehberinde yerel seviyeyi korumak adına “yüksek doktora” ek bilgisi eklenmesine olanak tanınmıştır.

Diploma seviye terimleri üzerine daha fazla bilgi için bkz: <http://en.wikipedia.org/wiki/Diplom>

Kullanılan XML şu şekilde görülebilir (<!-- ve --> arasındaki komutlar XML dışında olmamalı, fakat okuma aracı olarak hizmet vermelidir:

```
<oai_dc:dc >
  <dc:title>Mixing Oil and Water : </dc:title>

  <dc:creator>Stage, Jesper</dc:creator> <!-- The Author -->

  <dc:date>2003-12-02</dc:date> <!-- The Published Date, one data field -->

  <dc:contributor>Crane, Walter</dc:contributor> <!-- The Supervisor -->

  <dc:type>info:eu-repo/semantics/doctoralThesis</dc:type> <!-- DRIVER type
2.0 for Doctoral thesis, used for interoperability -->

  <dc:type>habilitation</dc:type> <!-- Local specific term. In Germany
Habilitation is the thesis a Professor has to write -->

  <dc:type>info:eu-repo/semantics/publishedVersion</dc:type> <!-- Optional,
the status of the work -->

<dc:identifier>http://some.url.to/the_jump-off_page.html </dc:identifier>
...
</oai_dc:dc>
```

DC:SOURCE ve Alıntı Bilgisi

Yayınlarda DC:SOURCE alanı yeni bilgi eklemek için kullanılır. Kişi bulduğu belgeden alıntı yapmak için bu alanı kullanabilir. Referans yazımlarında APA stili tercih edilmelidir.

Örnek:

```
<dc:source>Ecology Letters (1461023X), vol.4 (2001)</dc:source>
```

DC:RELATION ve İlgili Objeleri Bağlamak

DC:RELATION, dokümanın diğer ifadeleri ya da versiyonları arasındaki ilgiyi tanımlamak için kullanılır.

Örneğin; bir makalenin yayınlanmış versiyonu ve makalenin yazar versiyonu. Bunlar “en uygun” işlevsel tanımlayıcı (URL) kullanılarak birbirlerine bağlanır. Örneğin:

1111 sıra numarası ile kayıtlı bir belge, hakem denetimi için gönderilmiş bir çalışmadır. Bu çalışmanın, hakem denetiminden geçmiş 2222 sıra numarası ile kayıtlı çalışma ile ilgisi vardır.

```
<oai_dc:dc >
  <dc:identifier>http://hdl.handle.net/1234/1111</dc:identifier>
  <dc:type>info:eu-repo/semantics/paper</dc:type>
  <dc:type>info:eu-repo/semantics/submittedVersion</dc:type>
  <dc:relation>http://hdl.handle.net/1234/2222</dc:relation>
</oai_dc:dc>
```

Aşağıdaki üst veri belgesi 2222 sıra numarası ile kayıtlı makalenin belgesini gösterir. Bu makalenin gönderilen çalışma ile ilgisi vardır.

```
<oai_dc:dc >
  <dc:identifier>http://hdl.handle.net/1234/2222</dc:identifier>
  <dc:type>info:eu-repo/semantics/article</dc:type>
  <dc:type>info:eu-repo/semantics/publishedVersion</dc:type>
  <dc:relation>http://hdl.handle.net/1234/1111</dc:relation>
</oai_dc:dc>
```


MPEG-21 DIDL (xml-konteyner) Kullanımı – Birleşik Obje Paketleme

Giriş ve Amaç

Bu doküman; Flemenk üniversitelerinin, Koninlijke Bibliotheek, Hollanda Milli Kütüphanesi ve NARCIS'in kullandığı, arşivlerin mevcut DIDL belirtimi dokümanına bir ektir. Bu dokümanın amacı şunları açıklayarak DIDL kullanımını netleştirmektir:

- “üst veri”, “obje” ve “atlanan sayfa” farklı kısımlarının yapısı
- Tanımlama nedir
- düzenleme tarihi nedir

Doğru şekilde kullanıldığında, bu özellikler OAI-PMH yanıtları ile kullanılan geçerli XML MPEG-21 DIDL belgesi yaratır. Arşivler için DIDL belgesinin özellikleri; MPEG-21 DIDL'i kullanmak için geliştirilen bu XML formatının ilk dönemlerinde öne sürülen fikirlere dayanır. Bu öne sürülen fikir üst veri, obje ve atlama sayfasına yeri olan paketleyicinin kaba bir taslağıdır. Bu özellik daha kesin bir çalışmadır.

Geçmiş Bilgisi

DIDL XML içerik olarak SURF'un DARE programı bünyesinde MPEG-21 DIDL ilk uygulaması olarak geliştirilmiştir. Bu gelişimin arkasındaki mantık:

- OAI-PMH aracılığıyla dijital kaynakların (PDF vb.) e-depot sistemi ile uzun süre korumasında yerel arşivlerden Milli Kütüphanelere taşınması için kaynak harmanlamaya bir çözüm
- Dijital kaynağın (PDF vb.) yerel arşiv sisteminden bir servis sağlayıcıya (dokümanların tüm metinlerini dizinleyen arama portalı gibi) taşınması için OAI-PMH aracılığıyla kaynak harmanlamaya bir çözüm
- Öncelikle çoklu dijital kaynak dosyası içeren tezlere odaklı, karışık dokümanların sunulması için (kısmi) bir çözüm,
- Bir atlama sayfasına linkin var olduğu takdirde, dc:identifer'in kafa karıştırıcı kullanımına bir çözüm. Pekçok arşiv dijital kaynak dosyasının kendisine direk bir link vermektense dc:identifier'da bir atlama sayfasına link verir.

DIDL XML içerik 2006 yazından beri DARE bünyesinde kullanılıyor. Hollanda'daki tüm arşivlerin içerikleri artık Hollanda Milli Kütüphanesi, Koninklijke Bibliotheek, E-Depot'un bir parçası olması bunun sonuçlarından biridir.

DIDL dokümanı ile OAI Yanıtı

DIDL dokümanı OAI-PMH yanıtının bir parçasıdır. DIDL dokümanı metadataPrefix fiili didl olarak kullanıldığında OAI-kaydına dönebilmektedir. Bu arşivin aşağıdaki dokümanda tanımlanmış özel DIDL formatını üretmesini sağlamaktadır. OAI XML yapısı içinde, DIDL üst veri elemanları arasında yer almaktadır. Bakınız:

```

<OAI-PMH ...>
...
  <request ... metadataPrefix="didl_document">
...
  <record>
    <header>...</header>
    <metadata>
      <didl:DIDL xmlns:didl="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS"
        xmlns:dcterms="http://purl.org/dc/terms/"
        xmlns:dii="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS"
        xmlns:dip="urn:mpeg:mpeg21:2005:01-DIP-NS"
        xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
        xsi:schemaLocation="
urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS
http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/did/didl.xsd
urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS
http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/dii/dii.xsd
urn:mpeg:mpeg21:2005:01-DIP-NS
http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/dip/dip.xsd">
      ...
    </didl:DIDL>
    </metadata>
    <about>...</about>
  </record>
...
</OAI-PMH>

```

Uyarılar:

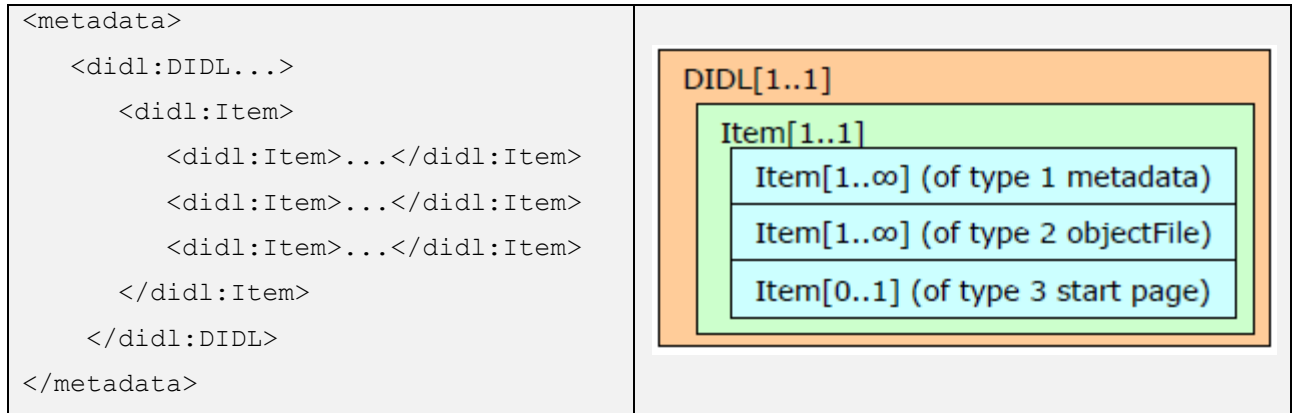
1. OAI-PMH yanıtlarında DIDL'i etiketleme unutulmamalıdır
2. DIDL etiketinde didl, dii, dip ve dcterms ad alanlarının açıklaması yapılmalıdır. Bu ad alanları DIDL dokümanının tümünde gereklidir. <OAI-PMH> etiketinde ad alanları

oluşturulmamalıdır, çünkü DIDL dokümanının mantığına göre o OAI-PMH bağlamının dışındada özerk bir yapı olarak var olabilir.

3. Hakkında alanı OAI-PMH'de isteğe bağlıdır.

Paketleyici olarak DIDL

DIDL XML içeriği, DRIVER'da tanımlandığı gibi, üst-seviye alanlı bir öğe alanıdır. Öğe birden fazla alt öğe alanını içerir. Bu alt alanlar 3 farklı tipte olur. Düz parantez arasındaki XML öğelerinin önem düzeyi gösterilmiştir:

Kök Alanı: DIDL Doküman Belirleme Özniteliği

DIDL kök alanı bir öznitelik içerir; DIDLDocumentID. Bu öznitelik özerk bir yapı olarak DIDL paketleyicisinin belirleyicisi hakkında bilgi sağlar. Bu tanımlayıcı fikri çalışmayı değil DIDL XML serilenmesini belirtir.

```

<didl:DIDL
  DIDLDocumentId="urn:nbn:nl:ui:10-15290" <!-- Identification -->
  ...
>
  ...
</didl:DIDL>

```

DIDLDocumentID DIDL paketleyicisinin özniteliklerini içerir. Bu bir belgeyi elde etmek için kullanılan OAI-Identifler ile aynı olabilir. DIDL paketleyicisi OAI-PMH bağlamı dışında özerk bir yapı olarak kullanılabilir, bu yüzden DIDL, OAI belgesi ile aynı şey değildir. İleride dijital objelere atanmış Kalıcı Belirleyicilere yönelik bir talep vardır (OAI-ORE projelerinde zorunlu). Kütüphanecilere urn:nbn: {country code}:{isil library code}- {object id}¹⁵ kullanmaları önerilir. {object id} veri tabanı numarası olabilir. Bu numaranın ayrı bir alanda saklanması ve veri tabanından otomatik olarak üretilmemesi tavsiye edilir. Zira gelecekte yapılacak bir veri tabanı güncellemesi bu numaraları değiştirir ve kalıcılığın kaybolur.

Uyarılar:

1. Bu DIDLDocumentId bu belge için ilk olarak OAI'den farklı bir belirleyiciye sahiptir. Bunun arkasındaki mantık DIDL dokümanının özerk bir birim olması ve OAI-belgesinin dışında ve bağımsız olarak varolmasıdır. Yine de hem OAI belgesinin hem de DIDL belgesinin ayrılmayacak şekilde birbirine bağlı olduğu durumlarda işlevsel uygulamaları kolaylaştırmak adına, OAI için kullanılan Belirleyiciyi kullanmaya izin verilmiştir.

Öge tanımlayıcı alanlar (isteğe bağlı)

Öge alanı İSTEĞE BAĞLI OLARAK *iki ya da üç* açıklayıcı alanı içerebilir. Bir Açıklayıcı alan, Öge alanının düzenlenme tarihini açıklar. Düzenleme tarihinde harmanlanmış Öge alanlarını karşılaştırmak için, bir belirleyici eklenmelidir.

¹⁵ ISO/NP 15511: International Standard Identifier for Libraries and Related Organizations (ISIL)
http://www.iso.org/iso/iso_catalogue/catalogue_tc/catalogue_detail.htm?csnumber=52666

Seviye birdeki örnek:

```

<didl:DIDL ...>
  <didl:Item>
    <didl:Descriptor>...</didl:Descriptor> <!-- Identification -->
    <didl:Descriptor>...</didl:Descriptor> <!-- Modification date -->
    <didl:Item>...</didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item>
    ...
  </didl:Item>
</didl:DIDL>

```

Seviye ikideki örnek; Obje türü eklenmiştir:

```

<didl:Item> <!-- Level 1 Root Item -->
  <didl:Item> <!-- Level 2 Child Item -->
    <didl:Descriptor>...</didl:Descriptor> <!-- Identification -->
    <didl:Descriptor>...</didl:Descriptor> <!-- Modification date -->
    <didl:Descriptor>...</didl:Descriptor> <!-- Object type -->
    ...
  </didl:Item>
  <didl:Item>...</didl:Item>
  <didl:Item>...</didl:Item>
  <didl:Item>...</didl:Item>
  ...
</didl:Item>
</didl:DIDL>

```

Tanımlayıcı Durumu: 'Belirleyici' Öğe

İlk Belirleyici Öğe alanın kimliğini içerir. Bu en çok dijital objeleri (örn; DOI ile) eşsiz şekilde belirlemek için kullanılır. Bu kimlik bir DII Belirleyici alanı ile bir Duruma paketlenmiştir. Örneğin:

```

<didl:Item>
  <didl:Item>
    <didl:Descriptor>
      <didl:Statement mimeType="application/xml">
        <dii:Identifier>urn:nbn:nl:ui:10-6748398729821</dii:Identifier>
      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>
    ...
  </didl:Item>
  ...
</didl:Item>

```

Uyarılar:

1. Kök Öğe alanının alt Öğe alanı için bu Belirleyenler OAI belirleyicisi veya DIDL belirleyicisine eşit değildir
2. Kök Öğe alanındaki Belirleyici DIDL ya da OAI Belirleyileri ile aynı olabilir ancak bu önerilmez
3. dii ad alanı DIDL etiketinde ilan edilmek zorunda
4. Uygulanabilir olduğunda Belirleyici URI olarak tanımlanmak ZORUNDA

Tanımlayıcı Durumu: 'düzenlenmiş' Öğe

İkinci açıklayıcı bir düzenleme tarihi içerir. Bir Öğe'nin içinde bir şey değiştirildiği zaman, düzenleme tarihi de güncellenmek zorundadır. Bu düzenleme tarihi dcterms ad alanındaki düzenlenmiş alanda belirtilmelidir:

```

<didl:Item>
  <didl:Item>
    ...
    <didl:Descriptor>
      <didl:Statement mimeType="application/xml">
        <dcterms:modified>2006-12-20T10:29:12Z</dcterms:modified>
      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>
    ...

```

```

</didl:Item>
...
</didl:Item>

```

Uyarılar:

1. dcterms ad alanını DIDL etiketinde ilan edin
2. Tarih formatı Zulu-saati olmalıdır; ki bu da metin olarak sınıflandırılacağı anlamı taşır
3. Açıklayıcı alanda yalnızca bir Durum alanı olabilir, bu da dii:identifier ve dcterms:modified'in ayrı Açıklayıcı alanlarında bulunduğu anlamına gelir.

Tanımlayıcı Durumu: 'ObjectType' Ögesi

Üçüncü Açıklayıcı obje türünü içerir. Bu Obje türü Öğe alanının ikinci seviyesinde görülür. Başka bir deyişle; bu yalnızca kök Ögenin alt Öğe alanına uygulanır. Bu obje türü, Dijital Öğe Dokümanları (DIDs) yayılmasına uygun bir yapı belirten MPEG-21 Dijital Öğe İşlemi ad alanındaki Object Type tarafından belirtilir.

```

<didl:Item>
  <didl:Item>
    ...
    <didl:Descriptor>
      <didl:Statement mimeType="application/xml">
        <dip:ObjectType>info:eu-repo/semantics/descriptiveMetadata
      </dip:ObjectType>
      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>
    ...
  </didl:Item>
  ...
</didl:Item>

```

Birleşik Eleman: karmaşık çalışmaların gösterimi kısmında bu ObjectType durumunun karmaşık çalışması da detaylandırılacaktır.

Uyarılar:

1. dip ad alanını DIDL etiketinde ilan edilmelidir
2. Açıklayıcı Durumdaki ObjectType URI olarak tanımlanmak ZORUNDADIR
3. Yayılma için kullandığımız işlem mimarisi Genel Avrupa arşivleri olacak. Kullanılan URI, info ad alanında info:eu-repo (http://info-uri.info/) olarak yerleştirilecek. Aynı zamanda driver topluluğunda gayri-resmi standart olarak kullanılır.

Birleşik Eleman: karmaşık çalışmaların gösterimi

Baş-Öğeler alanı en az iki zorunlu ObjectTypes Öğeler alanını içerir. Bu Öğeler-ObjectTypes kök Öğeler'in ifadeleridir: biri üst veri için; diğeri de bir PDF vb gibi üst veri olarak tanımlanmış dijital obje için. İsteğe bağlı olarak atlama sayfası için üçüncü bir ObjectType Öğeler alanı olabilir. Bir Öğeler'in birden çok dijital obje dosyası olduğunda, atlama sayfası insan tarafından okunan sunumlar için html aracı sayfasıdır. Bu özellikle ayrı obje dosyaları içeren tezlerde meydana gelir. (örneğin; tez daha önce basılmış makaleler seti içerdiğinde). Bu ayrıca içerik sağlayıcı aynı makalenin PDF, MS Word DOC ve HTML versiyonlarını sunduğunda da meydana gelir.

```
<didl:DIDL ...>
  <didl:Item>
    <didl:Item>...</didl:Item> <!-- metadata -->
    <didl:Item>...</didl:Item> <!-- objects -->
    <didl:Item>...</didl:Item> <!-- jump-off-page -->
  </didl:Item>
</didl:DIDL>
```

İlk öğeler alanı, üst verisini Digital Öğeler Süreçleme yapısına ait DRIVER üst veri rehberine uygun OAI-DC formatında kullanılan Basit düzey Dublin Core (DC) (zorunlu) olarak içerir. İkinci öğeler(ler) dijital objelere linkler içerirken, üçüncü Öğeler atlanan sayfaya bağlantı içerir.

```

<didl:Item>
  <didl:Item> <!--one or many occurrences-->
    <didl:Descriptor>
      <didl:Statement mimeType="application/xml">
        <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/descriptiveMetadata</dip:ObjectType>
      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>

    ...

  </didl:Item>
  <didl:Item> <!--one or many occurrences-->
    <didl:Descriptor>
      <didl:Statement mimeType="application/xml">
        <dip:ObjectType>info:eu-repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>
      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>

    ...

  </didl:Item>
  <didl:Item> <!-- zero or one occurrences -->
    <didl:Descriptor>
      <didl:Statement mimeType="application/xml">
        <dip:ObjectType> info:eu-
repo/semantics/humanStartPage</dip:ObjectType>
      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>

    ...
  </didl:Item>
</didl:Item>

```

URI'ı büyük küçük harfe duyarsız olarak işlem yapar. Yazarken camelCase kullanmak önerilir. Karakterlerin tıpatıp aynı kombinasyonlarını kullanmak ÇOK önemlidir, diğer türlü otomatik işlem mümkün olmayacaktır. Daha açık hale getirmek için aşağıdaki URI'ler kullanılmıştır:

- info:eu-repo/semantics/descriptiveMetadata
(Bu Öğe 1 ya da daha fazla kez ortaya çıkar)
- info:eu-repo/semantics/objectFile
(Bu Öğe 1 ya da daha fazla kez ortaya çıkar)
- info:eu-repo/semantics/humanStartPage
Bu Öğe 0 ya da 1 kez ortaya çıkar)

Uyarılar:

- info:eu-repo ad alanı şu dizimle kullanılır: info:eu-repo/_type/_/identifier_
Daha fazla bilgi için bkz:
<http://info-uri.info/registry/OAIHandler?verb=GetRecord&metadataPrefix=reg&identifier=info:eu-repo/>
- ObjectTypes'in semantiği; bu Öğe ilk alt-Öğe Tanımlayıcı Üst Veri'ye sahip olduğuna ya da içerdiğini işaret ettiği anlamına gelir.

ObjectType: Üst Veri Ögesi

İlk *Object Type* alanı üst ver içerir. Üst veri *Kaynak (Resource)* alanına yerleştirilir. Her *Kaynak* alanı kullanılan üst veri formatının ad alanını içerir. Bu yolla format servis sağlayıcılarca farkedilecektir. OAI protokolünce 'oai_dc' kullanmak zorunludur. Uygulamayı kolaylaştırmak için OAI_DC üst veri olarak kullanılabilir, çünkü OAI_DC, OAI-PMH'nin basit bir gereksinimidir. Her üst veri ögesi isteğe bağlı olarak kendi *Belirleyicisine* ve *Tanımlayıcı* bir alanda *değiştirilmiş* alana sahip olabilir.

<didl:Item>
<didl:Descriptor> <didl:Statement mimeType="application/xml"> <dip:ObjectType>info:eu-repo/semantics/descriptiveMetadata</dip:ObjectType> </didl:Statement> </didl:Descriptor>

1	<pre><didl:Descriptor> <!-- This metadata instance has its own ID number --> <didl:Statement mimeType="application/xml"> <dii:Identifier>info:doi/10.1705/74836724783</dii:Identifier> </didl:Statement> </didl:Descriptor></pre>
2	<pre><didl:Descriptor> <!-- This record has its own Modification date --> <didl:Statement mimeType="application/xml"> <dcterms:modified>2006-12-20T10:29:12Z</dcterms:modified> </didl:Statement> </didl:Descriptor></pre>
	<pre><didl:Component></pre>
3	<pre><didl:Resource mimeType="application/xml"> <!-- the DC data --> <oai_dc:dc xmlns:oai_dc="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/" xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/" xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" xsi:schemaLocation="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/ http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc.xsd"> <dc:creator>...</dc:creator> <dc:creator>...</dc:creator> <dc:title> ... </dc:title> ... </oai_dc:dc> </didl:Resource></pre>
	<pre></didl:Component></pre>
	<pre></didl:Item></pre>

Uyarılar:

1. (Uygulanabilir olduğunda zorunludur) ileride başvurulmak üzere ya da tekrar kurmak amacı ile her bir bileşenin ayrı belirlenmesini önerilmektedir. Bu üst veri setinin kendi belirleyici vardır ki bu da DIDL belirleyicisi ile aynı değildir.

2. Üst verinin tarihi değiştirilmişse, kök seviyesindeki Öğenin düzenleme tarihinin de değiştirilmiş olduğundan emin olunmalıdır.
3. Dublin Core'u kullandığınız Kaynak alanını başlangıç-etiketinde dc ad alanını bildirilmelidir.

ObjectType: Obje Ögesi

İkinci Öge ObjectType dijital bir obje linki içerir. Üst veri transferi amacıyla kullanıldığı zamanlarda bu, dosya boyutunu sınırlandırmak için “by-reference”dir. (“by-value” da mümkündür ancak dosya boyutunu artırır, sahiplik konusuna değinir, burada örneklendirilmemiş base64 kodlamasını kullanır), Öge alanı, info:eu-repo/semantics/objectFile URI ile ObjectType durumuna sahiptir. Bir objectFile Ögesi birden fazla kez ortaya çıkabilir. Bakınız:

```

<didl:Item>
...
<!-- Below this line one can find links to one or more digital objects -->
<didl:Item> <!-- First Item for a File/Bitstream -->
<didl:Descriptor>
<didl:Statement mimeType="application/xml">
<dip:ObjectType>info:eu-repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>
</didl:Statement>
</didl:Descriptor>
...
<didl:Component>
<didl:Resource mimeType="application/pdf"
ref="http://my.server.nl/report.pdf"/></didl:Component>
</didl:Item>
<didl:Item> <!-- Second Item for a File/Bitstream -->
<didl:Descriptor>
<didl:Statement mimeType="application/xml">
<dip:ObjectType>info:eu-repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>
</didl:Statement>
</didl:Descriptor>

```



```

...
<didl:Component>
<didl:Resource mimeType="application/pdf"
ref="http://my.server.nl/appendix.pdf"/><didl:Component>
</didl:Item>
<didl:Item> <!-- Third Item for a File/Bitstream -->
<didl:Descriptor>
<didl:Statement mimeType="application/xml">
<dip:ObjectType>info:eu-repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>
</didl:Statement>
</didl:Descriptor>
...
<didl:Component>
<didl:Resource mimeType="application/pdf"
  ref="http://my.server.nl/datasheets.xls"/><didl:Component>
</didl:Item>
</didl:Item>

```

Yukarıdaki örnekte görmüş olduğunuz üzere, Kaynak konumu bir Öğe dahilindeki bir kaç bileşende gözükmez, ama her Kaynak konumu bir Öğe alanı ile paketlenmiştir. Bunun arkasındaki mantık dosyanın her veri akışının kendi Belirleyicisine sahip olduğudur. Üç noktada yerine (örnekte verilen), üst veri Ögesine benzeyen, Belirleyici ve değiştirilme etiketleri koyulabilir.

Uyarılar:

1. Obje alanlarının bileşen sırası mantıksal okuma sırasında olmalı! Bölüm 1'in Ögesini bölüm 2'yi içeren kardeş alan izlemeli, vb... Böylece hizmet sağlayıcısı daha iyi bir sunum yapabilir. Sıra numaraları ekleyerek bileşen sırasını belirgin hale getirmek özelliklerin bir sonraki sürümünde belirtilmiştir.
2. Eğer Kaynak alanı için önemli düzenleme tarihleri varsa, bu tarih değişimlerini; değiştirilmiş alt Öğe alanını kapsayan esas Öğe alanına doğru üretin.
3. Belirleyicileri yalnızca gerçekten varsa ekleyin.
4. Şayet ObjectType Öğe alanı için hiçbir belirleyici yoksa, DIDL alanının Belirleyicisi hizmet sağlayıcısı tarafından kullanılacaktır.

5. Değiştirilmiş ya da Belirleyici alan için ayrı <Descriptor> <Statement> alan yapısı kullanılmalıdır.
6. Temel kural şudur: Bir Bit akışının ya da dosyanın kendi belirleyicisi varsa, paketleyici Öğe alanıdır. Bit akışının Belirleyiciye sahip olma ihtimalini açık tutmak için, Öğe alanını kaynak konumunu paketlemede varsayılan olarak kullanıyoruz.

ObjectType: Atlama Sayfası Ögesi

Üçüncü ObjectType Alanı atlama sayfasına ya da aracı sayfaya direk bir link içerir. Bu diğer Obje Öğe alanlarında yapıldığı şekildedir. Şuan bu türden 1 Öğeyle kısıtlıdır; belirleyici alan ya da düzenleme tarih alanları mevcut değildir. Bu öğe isteğe bağlıdır:

```
<didl:Item>
...
<!-- Below this line; an Item with a link to one optional Intermediate page --
>
<didl:Item>
<didl:Descriptor>
<didl:Statement mimeType="application/xml">
<dip:ObjectType> info:eu-repo/semantics/humanStartPage </dip:ObjectType>
</didl:Statement>
</didl:Descriptor>
...
<didl:Component>
<didl:Resource mimeType="application/html"
ref="http://my.server.nl/mypub.html"/></didl:Component>
</didl:Item>
</didl:Item>
```

OAI-PMH'de Gömülü DIDL Örneği

```

<?xml version="1.0" encoding="UTF-8"?>
<?xml-stylesheet type="text/xsl" href="DIDL_documentHTML.xsl"?>
<OAI-PMH
xmlns="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/"
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
xsi:schemaLocation="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/OAI-PMH.xsd"> <responseDate>2006-12-
20T10:29:11Z</responseDate> <request
identifier="oai:dspace.library.uu.nl:1874/15290" metadataPrefix="didl"
verb="GetRecord"> http://dspace.library.uu.nl:8080/dspace-oai/request
</request>
<GetRecord>
  <record>
    <header>
      <identifier>oai:dspace.library.uu.nl:1874/15290</identifier>
      <datestamp>2006-12-06T19:00:49Z</datestamp>
      <setSpec>hdl_1874_69</setSpec>
      <setSpec>hdl_1874_12233</setSpec>
    </header>
  <metadata>
    <!-- Introducing the DIDL document. -->

    <!-- Implementation Version 2.3. used in the SURFshare (nl) and DRIVER
    (eu) context -->
    <!--
      <didl:DIDL> is the wrapper or container that can be seen as an
      autonomous entity that can exist outside the OAI-PMH context.

      The DIDLDocumentId attribute (optional) is the DIDL identifier
      and it CAN be the same as the record Identifier!
      Leave it out if you have no dedicated DIDL identifier.
    -->
    <didl:DIDL DIDLDocumentId="urn:NBN:nl:ui:10-6748398729821"
    xmlns:didl="urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS"
    xmlns:dii="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS"
    xmlns:dip="urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DIP-NS"
    xmlns:dcterms=http://purl.org/dc/terms/
    xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance" xsi:schemaLocation="
urn:mpeg:mpeg21:2002:02-DIDL-NS
  http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/did/didl.xsd urn:mpeg:mpeg21:2002:01-DII-NS
  http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/dii/dii.xsd urn:mpeg:mpeg21:2005:01-DIP-NS
  http://standards.iso.org/ittf/PubliclyAvailableStandards/MPEG-
21_schema_files/dip/dip.xsd">

```

```

<!-- The Item is the autonomous compound complex entity that is a
representation of a work-->
<didl:Item>
  <didl:Descriptor>
    <didl:Statement mimeType="application/xml">
      <dii:Identifier>urn:NBN:nl:ui:10-6748398729821</dii:Identifier>
    </didl:Statement>
  </didl:Descriptor>
  <didl:Descriptor>
    <didl:Statement mimeType="application/xml">
      <dcterms:modified>2006-12-20T10:29:12Z</dcterms:modified>
    </didl:Statement>
  </didl:Descriptor>
  <didl:Component>

    <!-- Actual resource of Item; Location of the DIDL document -->
    <didl:Resource mimeType="application/xml"
      ref="http://dspace.library.uu.nl:8080/dspace-
oai/request?verb=GetRecord
&metadataPrefix=didl&identifier=oai%3Adspace.library.uu.nl%3A1874%2F15
290"/>
  </didl:Component>
  <!-- Introducing the area for metadata -->
  <didl:Item>
    <didl:Descriptor>
      <!-- ObjectType of Item -->
      <didl:Statement mimeType="application/xml">
        <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/descriptiveMetadata</dip:ObjectType>

      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>
    <didl:Component>
      <!-- Actual resource of Item -->
      <didl:Resource mimeType="application/xml">
        <oai_dc:dc xmlns="http://www.w3.org/2001/XMLSchema"
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
xmlns:oai_dc="http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/"
xmlns:dc="http://purl.org/dc/elements/1.1/" xsi:schemaLocation="
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc/
http://www.openarchives.org/OAI/2.0/oai_dc.xsd
http://purl.org/dc/elements/1.1/
http://dublincore.org/schemas/xmls/simpledc20021212.xsd">
          <dc:title>Neonatal Glucocorticoid Treatment and
Predisposition to Cardiovascular Disease in Rats</dc:title>
          <dc:creator>Bal, M.P.</dc:creator>

```

```

<dc:subject>Geneeskunde</dc:subject>
<dc:subject>glucocorticoid</dc:subject>
<dc:subject>dexamethasone</dc:subject>
<dc:subject>
  <!--etc...-->
</dc:subject>
<dc:subject>cellular hypertrophy</dc:subject>

<dc:subject>contractile proteins</dc:subject>
<dc:description>The present thesis describes the issue of
&quot;neonatal glucocorticoid treatment and predisposition to cardiovascular
disease in rats&quot;. </dc:description>
<dc:publisher>Utrecht University</dc:publisher>
<dc:date>2006-12-12</dc:date>
<dc:type>Doctoral thesis</dc:type>

<dc:format>image/jpeg</dc:format>
<dc:format>image/pdf</dc:format>
<dc:format>image/pdf</dc:format>
<dc:format>
  <!--etc...-->
</dc:format>
<dc:identifier>
  http://igitur-archive.library.uu.nl/dissertations/2006-
1206-200250/UUindex.html

</dc:identifier>

<dc:language>en</dc:language>
<dc:rights>(c) Bal, M.P., 2006</dc:rights>
</oai_dc:dc>
</didl:Resource>
</didl:Component>
</didl:Item>
<!-- Introducing the area for MODS metadata -->
<didl:Item>

<didl:Descriptor>
  <!-- ObjectType of Item -->
  <didl:Statement mimeType="application/xml">
    <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/descriptiveMetadata</dip:ObjectType>
  </didl:Statement>
</didl:Descriptor>
<didl:Component>
  <didl:Resource mimeType="application/xml">

```

```

<mods version="3.2"
xmlns="http://www.loc.gov/mods/v3"
xmlns:xsi="http://www.w3.org/2001/XMLSchema-instance"
xsi:schemaLocation="http://www.loc.gov/mods/v3
http://www.loc.gov/standards/mods/v3/mods-3-2.xsd">
  <titleInfo xml:lang="en">
    <title> Neonatal Glucocorticoid Treatment and
Predisposition to Cardiovascular Disease in Rats </title>
  </titleInfo>
  <name type="personal" ID="n1">
    <namePart type="family"> Bal </namePart>
    <namePart type="given">M.P.</namePart>
    <role>
      <roleTerm authority="marcrelator"
type="code">aut</roleTerm>
    </role>
  </name>
  <name type="personal" ID="n2">
    <namePart type="family">Winter, de</namePart>
    <namePart type="given">R.J.</namePart>
    <role>
      <roleTerm authority="marcrelator"
type="code">aut</roleTerm>
    </role>
  </name>
  <extension>
    <daiList xmlns:dai="info:eu-repo/dai"
xsi:schemaLocation="info:eu-repo/dai
http://www.surfgroepen.nl/sites/oai/metadata/
Shared%20Documents/dai-extension.xsd">
      <identifier IDref="n2" authority="info:eu-
repo/dai/n1">157455590</identifier>
      <identifier IDref="n1" authority="info:eu-
repo/dai/n1">123456678</identifier>
    </daiList>
  </extension>
</mods>
</didl:Resource>
</didl:Component>
</didl:Item>
<!-- Introducing the area for digital fulltext objects -->
<!--Bitstream no: [0] -->
<didl:Item>

<didl:Descriptor>
  <!-- ObjectType of Item -->

```

```
<didl:Statement mimeType="application/xml">
  <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>
  </didl:Statement>
</didl:Descriptor>
<didl:Component>
  <!-- Actual resource of Item -->

  <didl:Resource
mimeType="text/html"ref="https://dspace.library.uu.nl:8443/bitstream/
1874/15290/18/index.htm"/>
  </didl:Component>
</didl:Item>
<!--Bitstream no: [1] -->
<didl:Item>
  <didl:Descriptor>
    <!-- ObjectType of Item -->
    <didl:Statement mimeType="application/xml">
      <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>

      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>
    <didl:Component>
      <!-- Actual resource of Item -->
      <didl:Resource mimeType="image/jpeg"
ref="https://dspace.library.uu.nl:8443/bitstream/
1874/15290/16/bal.jpg"/>
      </didl:Component>
    </didl:Item>
    <!--Bitstream no: [2] -->
  </didl:Item>

  <didl:Descriptor>
    <!-- ObjectType of Item -->
    <didl:Statement mimeType="application/xml">
      <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>
      </didl:Statement>
    </didl:Descriptor>
    <didl:Component>
      <!-- Actual resource of Item -->

      <didl:Resource mimeType="application/pdf"
ref="https://dspace.library.uu.nl:8443/bitstream/
1874/15290/15/c1.pdf"/>
      </didl:Component>
    </didl:Component>
  </didl:Component>
</didl:Component>
```

```
</didl:Item>
<!--Bitstream no: [3] -->
<didl:Item>
  <didl:Descriptor>
    <!-- ObjectType of Item -->
    <didl:Statement mimeType="application/xml">
      <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/objectFile</dip:ObjectType>

    </didl:Statement>
  </didl:Descriptor>
  <didl:Component>
    <!-- Actual resource of Item -->
    <didl:Resource mimeType="application/pdf"
      ref="https://dspace.library.uu.nl:8443/bitstream/1874/
15290/14/c2.pdf"/>
  </didl:Component>
</didl:Item>
<!--Bitstream no: [etc...] -->
<!-- Introducing the intermediate page -->

<didl:Item>
  <didl:Descriptor>
    <!-- ObjectType of Item -->
    <didl:Statement mimeType="application/xml">
      <dip:ObjectType>info:eu-
repo/semantics/humanStartPage</dip:ObjectType>
    </didl:Statement>
  </didl:Descriptor>
  <didl:Component>

    <!-- Actual resource of Item -->
    <didl:Resource mimeType="text/html"
      ref="http://igitur-archive.library.uu.nl/dissertations/2006-
1206-200250/UUindex.html"/>
  </didl:Component>
</didl:Item>
</didl:Item>
</didl:DIDL>
</metadata>
</record>
</GetRecord>
</OAI-PMH>
```


Terminoloji ve Semantik Kullanımı

info:eu-repo – URI-leşmemiş Şema ve Belirleyicileri URI-lemek için Ad Alanı

info:eu-repo ad alanı şurada kayıtlıdır: <http://info-uri.info>

Bu ad alanı anlamsal terimler, denetimli terminoloji ve belirleyiciler için yetkili yer tutucudur.

Kullanılan tüm terimler bu ad alanı kullanarak “web mevcudiyeti” kazanırlar. Bu yüzden artık rastgele bir dizin değildir, bir anlam da içermektedir. Bu kullanımla, gelecekteki değişimlerden etkilenmez.

Yazar Kimliği

(bu bilgi Avrupa NEEO projelerinden alınmış ve düzenlenmiştir¹⁶)

¹⁶ Network of European Economists Online (NEEO): project information see)
<http://www.nereus4economics.info/neo.html>. For the DAI information see specifications:
<http://homepages.ulb.ac.be/~bpauwels/NEEO/WP5/WP5%20Technical%20guidelines.pdf>

Her yazarın dinamik yayın listeleri oluşturmak için yazarların net bir şekilde belirlenmesi gerekmektedir. En iyi şekilde, eserin her yazarına atanmış eşsiz belirleyiciler aracılığıyla gerçekleştirilir. Böyle bir yazar belirleyici DAI (Digital Author Identifier) olarak adlandırılır.

Bir DAI yazarlara ulusal (METIS sisteminde her yazarın tek belirleyicisi olduğu Hollanda'daki gibi) ya da kurumsal düzeyde atanabilir. Her IR'in tek sorumluluğu bir yazarın DAI aracılığıyla belirlenmesi ve atanan her DAI'nin IR dahilinde eşsiz olduğunu sağlamaktır.

DAI'nin Formatı

Kayıt Acentası gibi davranan yetkili taraf şemada tanıdığı sürece IR, DAI'sini istediği formatta sağlayabilir. Yine de International Standard for Name Identification (ISNI)¹⁷ numaraları kullanılması önerilir. Tüm DAI'ler evrensel olarak tek olmalıdır. Bu DAI'nin yetkilisi (belirleyici alanın yetki özniteliğinin değeri) ile birleştirilmesi ya da DAI'yi tek olan, tam bir URI haline dönüştürmekle başarılıdır. Bir DAI'nin geçerli kodlama örnekleri şöyledir:

```
info:eu-repo/dai/nl/12456454  
http://staff.university.eu/19262  
urn:isni:1234567-2
```

DAI'nin Sürekliliği

DAI'ler Daimi Belirleyiciler olmalıdır: yazar DAI'sindeki bir değişiklik dünya çapındaki hizmet sağlayıcılar için tutarsız sonuçlara yol açabilir, yayın listesi tamamlanamayabilir. Örneğin; yayın listesinin bir kısmı DAI X'e, diğer kısmı da DAI Y'ye ayrılmış; bu iki DAI de aynı yazara atıfta buluyor olabilir. Hey yazar için indirilen yayın istatistikleri de yanlış sonuç verir. Şayet bir kurum, herhangi bir nedenden ötürü, yazarlarının DAI'sini değiştirme ihtiyacı duyarsa, IR'ın yeniden komple harmanlanması küresel ölçekte tüm servis sağlayıcılar ve link çözücülerce yürütülmelidir. Bu, örneğin yayın listelerinin doğru olarak tekrardan alınması için yapılır. Kullanım istatistik

¹⁷ (ISNI): Standard in development, No Registration Agencies set-up so far. The project finishes in 2009. The DAI numbers in the Netherlands are ISNI compliant due to involvement via OCLC.

<http://www.collectionscanada.gc.ca/iso/tc46sc9/docs/sc9n429.pdf>

hizmetlerindeki hatalar muhtemelen onarılmaz olur. Açıkça önerilen şudur ki: bir kere yazarlara atandıktan sonra DAI'ler değiştirilmemelidir.

Konu Sınıflandırması

OAI-PMH aracılığıyla ulaştırılan üst veri, geniş bir konu başlıkları ve sınıflandırma bilgisini içerir. Kullanılan sınıflandırma ve konu başlıkları sistemleri; sunum formatları çeşitlilik göstermektedir. Sınıflandırma bilgisi genellikle arşivi, bilim dalı odaklı öğelere gruplandırmak için kullanılır. Bu yüzden bu tip bilgiler ekseriyetle OAI setSpec alanında görülür. Eprint arşivleri (LoC sınıflandırma) ve DINI-sertifikalı arşivler (DDC) bu yaklaşıma örnek teşkil etmektedir.

OAI bağlamında en sık kullanılan sınıflandırma şemaları:

- Kongre Kütüphanesi Sınıflandırma Sistemi¹⁸
- Dewey Onlu Sınıflama Sistemi (DDC)¹⁹
- Evrensel Onlu Sınıflama Sistemi²⁰

OAI bağlamında en sık kullanılan konu başlıkları:

- Kongre Kütüphanesi Konu Başlıkları (LCSH)
- Konu Başlıkları Yetki Dosyası (SWD)

Bunların yanında OAI üst verisi, Matematik Konuları Sınıflandırma Sistemi (MSC) ve Tıbbi Konu Başlıkları (MeSH) gibi bilim dalı-alakalı sınıflandırma kodu şemaları içerir. Ayrıca farklı yerel sınıflandırma bilgileri de içermektedir.

¹⁸ <http://www.loc.gov/catdir/cpsol/lcco/>

¹⁹ <http://www.oclc.org/dewey/>

²⁰ <http://www.udcc.org/>

Halihazırda; bu bilgiyi esas alan servisler, uygun biçimlerde iletilen veriden bilgiyi almakta ciddi sorunlar yaşamaktadır. Bu durumu düzeltmek için atılacak ilk adım kullanılan teknik ve sınıflandırma şemalarını servis sağlayıcıya saydam hale getirmeye odaklanmalıdır.

DRIVER, arşive sınıflandırma ve konu başlıklarıyla ilgili bilgilerini Belirleyici yanıtın açıklama alanına taşımasını tavsiye eder. Sınıflandırma, setler aracılığıyla arşiv oluturmak için kullanılıyorsa; sınıflandırma kısımları konu alanında tekrarlanmalıdır.

Sınıflandırmayı, “URI-leşmiş” konu alanında taşımanın en iyi yolu, sınıflandırma şemasını tanıması adına yetkili bir ad alanı kullanmaktır. Servis sağlayıcılar bunu sınıflandırma taraması gibi servisler oluşturmak için kullanabilirler. Bu İngilizce terimlerin sınıflandırma kodlarının yerine geçmesini; terimlerin başka dillere çevrilmesini ya da haritalama kurallarını kullanarak sınıflandırma kodlarının birleştirilmesini içerir.

Özellikle sınıflandırma şemaları DDC ya da UDC kullandığı zaman; sınıflandırma şemaları ya da denetimli terminolojileri kullanılarak URI kullanılması tavsiye edilir. Hizmet sağlayıcılar, yetkili ad alanlarınca “URI-leştirilmiş” şemaları daha kolay tanırlar. Sınıflandırma şemaları kodlanmış olduğunda; kodlanmış alanın hemen altına kodun insanlar tarafından okunan metnini (tercihen İngilizce) kullanın. Örneğin;

```
<dc:subject>info:eu-repo/classification/ddc/641</dc:subject>  
<dc:subject>Anatomy</dc:subject>
```

Belirli hiç bir sınıflandırma şeması kullanılmadığı takdirde Dewey Onlu Sınıflama Sistemini kullanmanızı öneririz. İlk 1000 terim Dewey Onlu Sınıflama Sistemi Özeti olarak adlandırılır. Bu linkteki hüküm ve koşullar kabul edilirse: <http://www.oclc.org/research/researchworks/ddc/terms.htm>

Dewey Onlu Sınıflama Sistemi Özeti şuradan indirilebilir:
<http://www.oclc.org/dewey/resources/summaries/>

Yayın Türü Terminolojisi

Aşağıda sıralanmış Yayın türü terimleri; Avrupa arşiv topluluğuna dayanan derin bir geçmişe sahiptir. DARE'nin DC Rehberinde kullandığı türlerle, DINI sertifikasında listelenen terimlerin ve e-Prints yayın türlerinin²¹ birleşimidir. Bu yetkili rehberlere dayanarak, METIS gibi Current Research Information Systems (CRIS) tarafından yaygın kullanılan yayın türleri doğrultusundaki “kurumsal arşivler için MODS kullanımı”²² dahilinde DRIVER için ileri rehber yaratılmıştır. Bu doküman aşağıda listelenen Yayın türlerinin temelidir.

Aşağıdaki yayın türleri, yalnızca değişim amacı güden arşivler arasında Avrupa İşbirlikteği üzerine odaklanır. Bu Yayın türleri, ortak bir zemin hazırlayarak ve farklı türleri anlamlandırarak, anlamsal boşluğu kapatmak için kullanılır. Terim ve açıklamalar akademik iletişimde kullanılan türleri kapsayacak şekilde seçilmiştir. Akademik iletişimde kullanılan terimler arasındaki ayrımı yapacak kadar geniş; arşiv yöneticilerinin uygun haritalamaya yerleştirebileceği kadar geneldir. Yalnızca bir topluluğa uygulanacak kadar da özel değildir.

Uyarı: Aşağıdaki Yayın türleri genel anlamda akademik iletişimi hedeflemiş hizmet sağlayıcılar arasında üst veri değişimi için geliştirilmiştir. Dahili arşiv kullanımını amaçlamamaktadır. Dahili yayın türleri aşağıda listelenmiş türler ile haritalanmalıdır. Tanımlar, uzman ve arşiv yöneticilerinin yardımı ile dikkatle bir araya getirilmiştir. Bu tanımlar yerel arşivlerin haritalanma süreçlerine yardım edecektir.

İnsanlar ve makinelerin kullanılan terminolojiyi anlaması için, yayın türlerinde özel bir ad alanı kullanılmıştır. Bu; “info:euro/semantics/” ad alanıdır (aşağıdaki tablonun ilk sütununa bakınız). URI Yayın türünü temsil eden bir öğeye ön ek olarak kullanılır. Örneğin; makalenin URI'si “info:euro/semantics/article”dir. Üçüncü sütün Yayın türlerinin açıklamalarını içerir. Bu eşleme kararlarını kolaylaştırır. Yerel arşivler eşleme kararı almak zorundadır.

²¹ Vocabulary of the Eprints Application Profile (Scholarly Works Application Profile - SWAP)

http://www.ukoln.ac.uk/repositories/digirep/index/Eprints_Type_Vocabulary_Encoding_Scheme

²² <https://www.surfgroepen.nl/sites/oai/metadata/Shared%20Documents/Use%20of%20MODS%20for%20institutional%20repositories-version%201.doc>

İkinci sütun dokümanın durumunu açıklayan sürümleri içerir. Bu, terimleri sürüm ya da durum bilgileriyle karıştırmadan Yayın türlerinin tanılanmasını sağlar. Örneğin; “PeerReviewedArticle” terimi info:eu-repo/semantics/article ve info:euro/semantics/accepted şeklinde ayrılır.

info:eu-repo/semantics/	İzin Verilen Sürümler	Açıklama
<i>article</i>	kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Dergide yayınlanmış makale ya da editöryal makedir.
<i>bachelorThesis</i>	kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Tezin en alt basamağı (genellikle 3 yıllık çalışma sonrasında) Bkz: http://en.wikipedia.org/wiki/Diplom
<i>masterThesis</i>	kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Bir tezin orta basamağıdır (genellikle 4 ya da 4 yıllık çalışma sonunda). Bkz: http://en.wikipedia.org/wiki/Diplom Ayrıca, şuan da master derecesi olarak bilinen Bologna süreci öncesi derecelere de atıfta bulunur.
<i>doctoralThesis</i>	kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Tezin en yüksek basamağıdır. (genellikle çalışmanın 4 ya da 5. yılından sonradır) Bkz: http://en.wikipedia.org/wiki/Diplom . Ayrıca Doktora tezine denk ya da daha yüksek dereceli ve Bolonya Anlaşmasında yer almayan her şey bu kategoriye koyulacaktır.
<i>Book</i>	kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Kitap ya da monograf

<i>bookPart</i>	kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Kitabın bir bölümü ya da kısmı
<i>review</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Bir kitap ya da makalenin eleştirisi
<i>conferenceObject</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Konferansla alakalı tüm dokümanlar: konferans bildirimleri, konferans raporları, konferans dersleri, konferans sürecinde yayınlanmış çalışmalar, konferans katkıları, konferans bildirimlerinin özet raporları ve konferans posterleri
<i>lecture</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Akademik bir etkinlik süresince verilmiş dersi ya yapılmış sunumlar, örn; açılış dersi. Konferans dersi (bkz: conferenceltem) hariç tutulmuştur.
<i>workingPaper</i>	taslak/ gönderilmiş	Araştırmanın yapıldığı kurumun bir serisinde yayınlanan, bilimsel ya da teknik bir ön çalışmadır. Araştırma makalesi, araştırma memorandumu ya da toplantı çalışması () olarak da bilinir. Ön baskı ile arasındaki fark workingPaper'in kurumsal bir seride yayınlan- masıdır. Örnekleri: ön makale, araştırma memorandumu ya da toplantı çalışması.
<i>preprint</i>	taslak/ gönderilmiş	WorkingPaper gibi preprint de bilimsel ya da teknik bir ön çalışmadır. Ancak kurumsal bir

		seride yayınlanmaz. Bu çalışma bilimsel bir dergi ya da kitap bölümü olarak yayınlamak içindir.
<i>report</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Bu hemen hemen geriye kalanların kategorisidir. Bu kategori komisyon raporları, bildiri, harici araştırma raporları, dahili raporlar, istatistiki raporları, fon sağlayan araçlara sunulan raporları, teknik dökümantasyonları, proje çıktılarını vb. kapsar. Konferans raporları hariç tutulur. (Bkz: conferenceltem)
<i>annotation</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Hukuki bir yargı notudur.
<i>contributionToPeriodical</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Gazete, haftalık derhi ya da başka bir akademik olmayan süreli yayına yapılan katkılar
<i>patent</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Patent
<i>other</i>	taslak/ gönderilmiş / kabul edilmiş / yayınlanmış / güncelenmiş	Özellikle basılı olmayan verileri kasteder. Araştırma verisi, görsel işitsel materyaller, animasyonlar vb.

Şuradan türemiştir:

- e-print tür terminolojisi : <http://purl.org/eprint/type/>

info:eu-repo URI'sini içeren tam dizin kullanım örnekleri

```
<dc:type>info:eu-repo/semantics/article</dc:type>  
<dc:type>info:eu-repo/semantics/accepted</dc:type>
```

“info:eu-repo” dizini her zaman terime eklenir. Bu yüzden kullanılan denetimli terminoloji yetkilisini ayarlar.

info:eu-repo ad alanı şurada kayıtlıdır: <http://info-uri.info>

DC:type'in sürümleme ile kullanımı hakkında daha fazla bilgi için bkz: “OAI_DC Üst Verisi Kullanımı” *Tür* bölümü sayfa 68.

Sürüm Terminolojisi

Bu bölüm dokümanın durumunu açıklayan sürümler hakkındadır. Sürüm ve durum bilgileriyle terimleri karıştırmadan Yayın türünü açıklamayı sağlayan sürüm bilgileri yukarıda tanıtılmıştır. Örneğin; “PeerReviewedArticle” terimi info:eurepo/semantics/article ve info:eu-repo/semantics/accepted şeklinde ayrılır.

Versiyon terimleri şuradan alınmıştır: <http://www.lse.ac.uk/library/versions/> - JISC bütçeli VERSIONS isimli bir proje (E-prints sürümleri – Standart İhtiyaçlarına Yönelik Kullanıcı Çalışma ve Araştırmaları) Bu proje dijital arşivdeki akademik çalışmaların sürümleriyle alakalı sorun ve belirsizliklere işaret eder. VERSIONS, tüm üçüncü şahıslar arasındaki açık erişimli arşiv içeriğinde; güven tesis etmeye yardımcı olmayı amaçlar ve bir araç takımı geliştirmiştir. Bu araç takımını şurada bulabilirsiniz: [http://www.lse.ac.uk/library/versions/VERSIONS Toolkit v1 final.pdf](http://www.lse.ac.uk/library/versions/VERSIONS_Toolkit_v1_final.pdf)

info:eu-repo/semantics/	Açıklama
draft	Devam eden çalışmanın dağıtılan ilk sürümü
submittedVersion	Hakem değerlendirilmesi için bir dergiye gönderilen sürümü
acceptedVersion	Hakem yorumlarını da kapsayan yazarın oluşturduğu sürümdür. Yayınlanmış sürümü için de kabul edilmiş sürümdür.
publishedVersion	Yayıncı tarafından yayınlanmış sürümdür.
updatedVersion	Yayınlandıktan sonra güncellenmiş sürümdür.

Kodlama Şablonu

DRIVER Rehberinde şu kodlama şemasını kullanır:

<i>Ad</i>	<i>Alan</i>	<i>Şema</i>
Yazar	dc:creator	Referans listesi olarak APA bibliyografik yazımı. Dizim: soyad, başharfler (ilk ad) [http://en.wikipedia.org/wiki/Apa_style#Reference_list]
Katkı Sağlayan	dc:contributor	Referans listesi olarak APA bibliyografi yazımı. Dizim: soyad, başharfler (ilk ad) [http://en.wikipedia.org/wiki/Apa_style#Reference_list]
Dil	dc:language	ISO 639-3 Dizim: 3 karakter [http://www.sil.org/ISO639-3/codes.asp]
Tarihler	dc:date	ISO 8601 [W3CDTF] Dizim: YYYY-AA-GG , AA and GG isteğe bağlı [http://www.w3.org/QA/Tips/iso-date]
Biçimler	dc:format	IANA kayıtlı İnternet Ortam Türleri listesi(MIME türleri) [http://www.iana.org/assignments/media-types/]
Ülke	dc:coverage	ISO 3166 (Ülkeler) [http://www.iso.ch/iso/en/prodsservices/iso3166ma/02iso-

		3166-code-lists/index.html]
Alan	dc:coverage	Box [http://dublincore.org/documents/dcmi-box/]
Coğrafik adlar	dc:coverage	TGN [http://www.getty.edu/research/tools/vocabulary/tgn/]
Zaman aralığı	dc:coverage	DCMI Zamanı [http://dublincore.org/documents/2000/07/28/dcmiperiod/]
Alıntı bilgisi	dc:soruce	Dublin Core Üst Verisinde Bibliyografik Alıntı Bilgisi Kılavuzu [http://dublincore.org/documents/dc-citationguidelines/] dcterms:bibliographicCitation

Ekler: Gelecekteki İlgili Alanları

Ek: Kalite Etiketlerinin Kullanılması

DRIVER Rehberi 2.0 Kalite ve konuşabilirliğin önemi konusunda temel bilgi sağlar. Kalite etiketleri istikrarlı ve güvenilir arşivlerin içeriğinden daha uzun dayandığına ve ayrıca Uzun Süreli Saklamak için arşivsel amaçlara sahip olduğunu garanti etmek için kullanılır.

Kalite etiketleri örnekleri: Data Seal of Approval ve DINI Sertifikası'dır.

Ek: Kalıcı Belirleyicilerin Kullanımı

Web kaynakları için Kalıcı Belirleyicilerin kullanımı istikrarlı ve güvenilir bir altyapı oluşturmak için gereklidir. Bu teknik konuları ilgilendirmez ama en çok kurumsal düzeydeki anlaşmaları ilgilendirir.

DRIVER Rehberi arşiv yöneticilerine uygulama konusunda bir kaç tavsiyede bulunur. Bu, Report on Persistent Identifiers of the PILIN projesini temel alır.

Bir uygulama planı aşağıda sunulmuştur.

Üst verinin oai_dc değişimine nasıl yerleştirildiğine açıklık getirilmelidir.

Uluslararası Standart Kitap Numarası (ISBN) devrinde, tek, sayısal ticari olan kitap tanımlayıcısı geliştirildi. Kitabın her baskısı (yeniden basım hariç) ve varyasyona bir ISBN verilmiştir. Dijital çağda, dijital yayınlar için de eşsiz olan, sayısal tanımlayıcılara duyulan ihtiyaç artmıştır. Bu yalnızca yayınlar için değil her türlü dijital obje için de geçerlidir.

İnternet üzerinde, URL'leri dijital objelerin belirleyicisi olarak kabul ediyoruz. Yine de temelli ulaşılmaz sayfalara yönlendiren kırık ya da ölü linklere hepimiz aşınayız.

Sunucu göçü ve diğer teknik sebeplere bağlı olarak, bir URL zaman içinde değişebilir. Bu da akademik iletişim çerçevesinde linkler ve alıntılar açısından istenmeyen sonuçlara yol açabilir.

Bu yüzden dijital objenin daimi olarak bağlı olduğu 'kalıcı belirleyicilere' ihtiyaçlar vardır. Bu kalıcı belirleyici numaraları her zaman atandığı dijital objeyi işaret eder. Bu konum belirleyici teknolojilerden bağımsızdır (günümüzde bunlar; web adresleriyken; gelecekte bir objenin konumu tamamen farklı olabilir).

Bazı ülkelerde bu tip kalıcı belirleyiciler için bir sistem geliştirildi ve 'ulusal çözümler' geliştirildi. Çözümler; hizmetin dönüşümü ve yönlendirilmesidir. Bir dizi karakteri URL'ye dönüştürür ve sunucusu ulusal bir kurumdur. Akademik iletişim için en yaygın belirleyiciler DOI, Handle ve URN:NBN'dir. DOI ve Handle çözümler mekanizmaları ABD'de CNRI²³'de bulunmaktadır. URN:NBN çözümler mekanizmalarının ulusal bir organizasyonda sunulması durumunda, bu genellikle Milli Kütüphanelerce yapılır.

Her dijital obje onu sonsuza dek temsil edecek bir numaraya atanmıştır. Teknoloji ilerlese bile ulusal kurumlar dokümanların okunmasını sağlayacaklardır. Ancak dokümanlar da izlenebilir olmalıdır. Kalıcı Belirleyici dokümanın konumlandırılabilir olduğundan emin olur. İstikrarlı bir bilgi altyapısı araştırma alıntılarını çok daha güvenli kılar.

Günümüzde URN:NBN ve Handle Kalıcı Belirleyicilerin popüler biçimleridir. URN:NBN ad alanları daha denetimli bir şekilde dağıtıldığından, DOI kadar yetkili kabul edileceğini umulmamaktadır.

Kalıcı Belirleyicilerin arasındaki farklar Hans-Wilmer ve Jochen Kothe tarafından Implementing Persistent Identifiers'da²⁴ açıklanmıştır. Ayrıca Aridadne dergisinin 56. sayısında Emma Tonkins'in yazdığı Persistent Identifiers: Considering the Options²⁵ isimli bir makale de vardır.

²³ CNRI: <http://www.cnri.reston.va.us/>

²⁴ Hilse, H., Kothe, J., Implementing Persistent Identifiers, KNAW, <http://www.knaw.nl/ecpa/publ/pdf/2732.pdf>

Kalıcı Belirleyicileri kullanmak, arşivlere Belirleyicinin uzun süre boyunca kalıcılığı sağlama hükümlülüğünü yükler! Bu kalıcılık uygun bir sertifikalı “güvenilir arşiv”lerde garanti altına alınır. Bkz: Ek: Kalite Etiketlerinin Kullanımı, sayfa 124.

Daha fazla bilgi için bkz: <http://www.persistent-identifier.de> ve <https://www.pilin.net.au/> İskandinav Ülkeleri, Almanya, Çek Cumhuriyeti ve Hollanda URN:NBN kullanmaktadır. URN’leri seçmelerinin en temel nedeni internet standartlarının gelecekte olabilecek değişikliklerden etkilenmeyecek durumda olmasıdır. URN'nin şuanki en kötü yanı; http çözümü adresini ön ek olarak kullanmayınca işlevsel olmamasıdır. VOIP telefon aramaları için de kullanılan NAPTR kayıtlarını²⁶ kullanarak URN'yi DNS²⁷ sistemlerine entegre etmek için daha fazla çalışmanın yapılması gerekir.

Yakın zamanda Norveç, İsveç, Finlandiya ve Hollanda Global Resolver of Persistent Identifiers (URN:NBN) için gelecek vaadeden bir teklifte bulunmuşlardır. Hopkins ve Berkeley Üniversiteleri'nden (ABD) gelen temsilcilerin işbirliği ile küresel çözümleyicilerin (GRSS) çalışan bir kavram korumasını²⁸ geliştirdiler. GRSS dört farklı ulusal çözücüye bir tek küresel çözücüde birleştirir. GSRS (n2t.info) tarayıcı eklentisinden Belirleyiciyi alır ve tarayıcıyı uygun ulusal çözücüye yönlendirir. Ulusal çözücü, tarayıcıyı tekrardan web kaynağının mevcut konumuna yönlendirir.

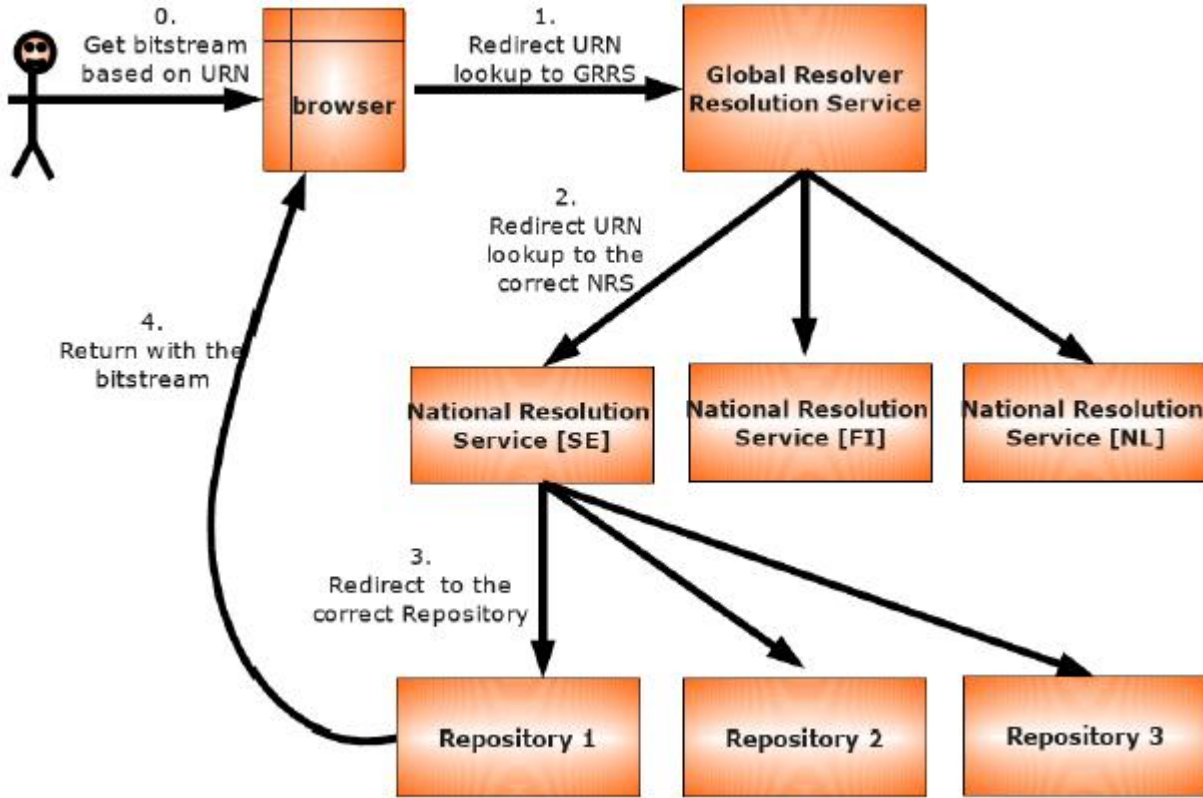
²⁵ Tonkin, E., Persistent Identifiers: Considering the Options, Ariadne, issue 56, <http://www.ariadne.ac.uk/issue56/tonkin/>

²⁶ NAPTR Record: http://en.wikipedia.org/wiki/NAPTR_record

²⁷ DNS-URN entegrasyonu

<http://www.persistent-identifier.de/english/335-project-proposal.php#URNscope>

²⁸ Global Resolution Proof of Concept: <http://www.surfgroepen/sites/surfshare/public/software/pihandler>

URN:NBN Kalıcı Belirleyici Kullanımı Uygulama Planı

Her şeyden önce Belirleyecinin kalıcı olmasının kullanılan teknoloji ile ilgili değil de kurum ve sürdürülebilir iş modelleri ile ilgili olduğunu söylemek isteriz. Kalıcı Belirleyici politikaları hakkında daha fazla bilgi için Avusturalya'daki ARROW²⁹ projesinin başarılı bir parçası olan Persistent Identifier Linking (PILIN)³⁰ projesine göz atın.

National Bibliographic Numbers (NBN) URN belirleyicileri temelli kalıcı bir Belirleyici ve çözücü kurmak isteyenler aşağıdaki adımları izlemesi gerekmektedir:

1. **Çalışma Grubu:** Böyle bir projenin tüm teknik ve kurumsal ayrıntılarını yöneten bir çalışma grubu oluşturun. Ayrıca kullanılacak dizini de düşünün. Örneğin;

²⁹ ARROW Projesi: <http://www.arrow.edu.au/>

³⁰ Persistent Identifier Linking Infrastructure projesi: <https://www.pilin.net.au/>

urn:nbn:{country}:{sub-namespace}:{repositoryid}-{localid}. Country, ülkenin kısa adıdır. sub-namespace arşivden gelen web kaynağını temsil eder. repositoryid arşivin iki basamaklı temsilidir. localid arşivde üretilen Belirleyicisidir. Örneğin bir yayın için Belirleyici dizimi şu şekilde olabilir: urn:nbn:ie:ui:21-1234/5678 .

2. **Formalitelere:** urn:nbn:ie ad alanı Milli Kütüphane tarafından varsayılan olarak kabul edildiğinden; bilimsel materyelde alt-ad alanı kullanmak için Milli Kütüphane ile anlaşma sağlanması gerekir. Bu ad kısa ve semantik anlam taşımayabilir. Örneğin; urn:nbn:ie:ui, ya da urn:nbn:ie:oa, ya da urn:nbn:ie:sp
3. **Kayıtlanma Ajansı:** Arşivlere iki basamaklı rastgele bir sayı veren bir kayıt yaratın. Bu arşivin yayınlarının Kalıcı Belirleyicilerini özerk olarak dağıtabileceği bir alt-ad alanı yaratacaktır. Örneğin Trinity College Dublin (TCD) 21 olarak kayıtlıdır. TCD'nin işlem yaptığı ad alanı urn:nbn:ie:ui:21 olacaktır.
4. **Yerel Seviyede Uygulamalar:** Her arşiv, belirleyicinin veri tabanı kayıtlarında sunulduğu ve saklandığı ad alanları dahilinde her yayın için Kalıcı Belirleyici üretmelidir. Örneğin TCD ad alanlarının sonuna tire koyarak var olan belirleyicileri kullanabilir. TCD'nin Handle kullanması durumunda bir yayının Belirleyisi şu şekilde görülebilir: urn:nbn:ie:ui:21-1234/5678. TCD veri tabanı numaraları kullanması halinde bir yayının Belirleyicisi şu şekilde görülebilirdi: urn:nbn:ie:ui:21-15874. (Belirleyicileri sakladığınızdan ve onları aceleyle üretmediğinizden emin olun. Veritabanı göçlerinde bu numaralar değişebilir ve kalıcılık kaybolabilir)
5. **Belirleyiciler ve URL'lerin Taşınması:** Her arşiv URN ve URL içeren DIDL paketleri üretmelidir. Bkz: Ana rapordaki MPEG-21 DIDL kısmı
6. **Ulusal Çözümleme Servisi:** URL ve URL bağlantılarının alındığı ve saklandığı her arşivden DIDL paketleri harmanlayarak ulusal bir çözüme yapılabilir. Kullanıcının ya da

makinanın belirleyicinin çözümleyicisine gittiği bir web konumu yaratılmalı. Örneğin; <http://resolver.ie> – burada kullanıcı hemen bir belirleyici ekleyebilir ve web kaynağının güncel konumunu alabilir. Örneğin; bu <http://resolver.ie/urn:nbn:ie:ui:21-1234/5678> ; buna <http://repository.tcd.ie/1234/5678> çözülmüştür.

Ek: Kullanım İstatistikleri Değişiminin Kullanımı

Bu kısım DRIVER Rehberi 2.0'ın nihai yayınında yer almayacaktır. Bu bölümün içeriği; kümeleneş düzeyde istatistik sunmak için COUNTER raporu harmanlayan iki Avrupa projesinin deneyim ve uygulamalarından oluşturulmuştur.

PIRUS: Yayıncı ve Kurumsal Arşiv Kullanım İstatistiği

“Projenin amacı; online dergi makaleleri sunan her birim (yayıncı, toplayıcı, IR vb.) tarafından uygulanabilen, bireysel makale düzeyinde COUNTER-uyumlu kullanım raporu geliştirmek ve küresel seviyede, standart biçimde kaydedilen, rapolanan ve sağlamaştırılan araştırma çıktısı kullanımı sağlamaktır.

Şuradan alınmıştır: <http://www.jisc.ac.uk/whatwedo/programmes/pals3/pirus.aspx>

Proje sorumlusu: Peter Sheperd - pshepherd@projectcounter.org

OA- Statistik

“Açık Erişimle erişim kolaylığı yaşanır. Yayınların herhangi bir yetkiye, finansal işleme ya da kişisel kimliklendirmeye ihtiyaç duymaması, bilimsel toplulukta daha tatmin edici bir alma düzeyine ulaşılmasını kolaylaştırır. Bu ve benzer hipotezler ampirik analizlerle incelenebilir.

1. Hangi veri toplanmalı?
2. İstatistik sağlayıcısına nasıl aktatırılmalı?

Open-Access-Statistics (OA-S) bu sorulara yönelen ortak bir projedir. Temmuz 2008 itibariyle heterojen web kayıt verilerinin standartlaşmış kümelenmesi için kurumsal arşivlere ağırlık veren bir altyapı inşa edilecektir. Network of Open Access Repositories (OA-N) ile gerçekleştirilen sıkı işbirliğiyle çeşitli değerde hizmet servisleri eklenecek ve kullanıcıya sunulacaktır.

Şuradan alınmıştır: <http://www.dini.de/projekte/oa-statistik/>

Proje yetkilisi: Nils K. Windisch - windisch@sub.uni-goettingen.de

OA- Statistik Projesinin Ön Sonuçları

OA-Statistik'in Hedefleri

Temel olarak HTTP yüzeyinden toplanmış verilere dayanarak geçerli ve güvenilir kullanım istatistikleri için doküman üretmeyi hedefliyoruz.

Var olan tüm standartların işaret ettiği düzeltmeleri toplu oluşturmak için ele alınan iki husus vardır:

- insanlar tarafından yapılamayan kimliklendirilmesi
- Çoklu-tık düzeltmeleri

Bunun yanında, gizlilik kurallarını çiğnedemen tık akışı gibi kompleks istatistikleri üretmek için gereken veri ve çaba miktarını araştırıyoruz. Bu sayfanın altında bahsi geçen standartlara ait linkleri içeren bir karşılaştırma tablosu mevcuttur. OA-S'nin detaylı açıklamasını şurada bulabilirsiniz: <http://www.dini.de/projekte/oa-statistik/#c1203>

Kullanım istatistikleri – hatta daha önemlisi ham kullanım verisi – özet seviyesinde açıklanmak zorunda. Tüm metin arşivinin işleminde kullanılan farklı yazılım çözümleri olduğundan Apache Erişiminin türevlerini belirtmek yeterli değildir. Pek çoğu değil Apache Server kullanımı kayıt dosyası bile üretmiyor.

COUNTER, LogEc ve IFABC üretmek için gereken bilgiler

Not: Alan adları proje ilerledikçe değişime tabi olabilirler.

OA-S- Alan adları	Açıklama	COUNTER	LogEC	IFABC -
Doküman-Belirleyicisi	Tüm metni belirleyen kesin etiket	Gerekli	gerekli	gerekli -
Dosya Formatı	Sunucu yanıtının doya formatı (örn; HTML ya da PDF)	Gerekli	gerekli	gerekli -
Servis Türü	Sunucu yanıtının yapısı (örn; tüm metin, özet)	Gerekli	gerekli	- -
Talep zamanı	Saniye işlem talebinin zamanı	Gerekli	gerekli	gerekli -
IP	Kullanıcının (istemcinin) IP-adresi	Gerekli	gerekli	Oturum-Belirleyici mevcut olmadığında gerekli -
Oturum Belirleyici	Sunucunun ürettiği kesin oturum/ziyaret etiketleri	İsteğe bağlı	gerekli	IP mevcut olmadığında gerekli -
Kullanıcı aracı	Talepde bulunan istemcinin kullanıcı-aracı-dizini	gerekli	-	Oturum-Kimliği mevcut değilse gerekli -

HTTP Durum Kodu	HTTP tabelinin Sunucu-Durum-Kodu	gerekli	gerekli	gerekli -
Gönderilen Bit	Sunucu yanıtı boyutu	-	-	Dosya formatı HTML olmadığına gerekli

OpenURL Bağlam Objelerine uyum sağlayan ek bilgiler

Aşağıdaki alanlar araştırmamızın ileri safhalarındaki menfaati açısından çok önemlidir. Bu yüzden en başından uygulanmalıdır.

Başvuran	ContextObject - i oluşturan sunucunun kesin belirleyicisi
Başvurulan Birim	Köken objesinin kesin etiketi (örn; tüm metin dosyasına bağlı Özet Sayfası)

Ek Öneriler

Arşiv yazılımının durumları ve özellikleri mevcut verilerden alınmalıdır.

Örnekler:

- Arama Sonuçları Sayfasının Görünümünün Odak Sayfası
- Kullanılan dokümanın kimliği
- Arama parametreleri ve sonuç sunumu
- Özet sayfası – tüm metin karşılaştırması
- Yönetici eylemler
- Doküman yüklemesi
- Üst veri paylaşılması

İstemcinin (başvuran) kökeni ile ilgili güvenilir bilgi olması gerekir. Örneğin; istemcinin dosyaya frontpage aracılığıyla mı yoksa arşivin RSS-Feed'indeki bir linkle mi eriştiği anlamak mümkün olmalı.

Birden fazla hizmet günlüğü varsa, sistem zamanı tüm ilgili arşiv servisleri ile eşleştirilmek zorundadır.

Web Kullanım Standartları Tablosu

URL Sağlayıcı	Sayım Şartı	Çoklu-Tık Zaman Uzunluğu	Kullanıcı Kimliği	Crawler Şartı	Crawler Kimliklendiril mesi	Crawler Sayım Raporu
Pratik Taslağı 3 Counter Kodları	HTTP Durum Kodu 200 ya da 300'dür.	HTML için 10s; PDF için 30s	En az IP, tercihen Oturum	Robotlar, başkanlar, önbellek, birleştirilmiş aramalar	Kara-liste, HTTP başlık istemcisi	Ayrı rapor
LogEc hakkında	HTTP Durum Kodu 200, 206, 301, 302 ya da 304	Bir takvim ayı	IP	robotlar; otomatik indirmeler	Robotların erişimi.txt; istek numarası 1000 öge/ay; C-Sınıfı erişim stoğun %10'u; bilinen robot-Domain/	Ayrı sütun
İşbirlikte Arşiv İstatistikleri	HTTP Durum Kodu özet ya da tam metin sayfalarında 200'dür.	24 saat	IP	crawler otomatik arama motoru AWStats' kara liste atılmış		
AWStats	Varsayılan: HTTP Durum Kodu {200; 304}	Varsayılan: 1 saat	IP	crawler arama motoru	kara-liste	Raporda ayrı sütun
IFABC	HTML: Pixel İzleme; Diğerleri: dosya boyutunun %95 bit transferi	Her sayfa gösterimi ziyaret başına bir kere sayılır. Ziyaret br IP'den gelen tık serileri anlamına gelir. Sayı/Oturum-Kimliği 30 dakika uzaklaşmadan daha azdır.	Ip+kullanıcı-aracısı; Çerez-Oturum, Oturum açma-Oturum	crawler arama motoru; otomatik indirmeler (isteğe bağlı)	Özel karaliste	çıkartılmış

Fikri Mülkiyet Haklarının Kullanımı

Bu bölüm Kullanım ve Saklama Hakları hakkında önemli bir konuya değinir. Pratikte bu uygulanmalıdır. DRIVER Kılavuzu kullanım haklarının üst veride nasıl gösterilmesi ve biçimlendirilmesi konusunda bilgiler vermelidir.

Bu bölümün temelini Zwolle ilkelerini yansıtan SURFfoundation ve JISC projeleri tarafından geliştirilen araç kutuları oluşturur.

Daha fazla bilgi için bkz: <http://copyrighttoolbox.surf.nl/copyrighttoolbox/>

Fikri mülkiyet haklarının ve lisansların depolanması, kullanı ve yeniden kullanımı hakkında daha fazla bilgiye ulaşmak için, bakınız: <http://www.surffoundation.nl/smartsite.dws?ch=AHO&id=13591>

Açık Erişimlerde, Fikri Mülkiyet Hakları doğru biçimde yönetilmelidir. Döküman Açık Erişime uygun olsa bile telif hakları erişilen materyalin kullanımını kısıtlayabilir. Creative Commons yazar, bilim insanı, sanacı ve eğitimcilere eserlerinin hangi haklarını taşıyacaklarını belirtmeyi sağlayan

ücretsiz bir araç sunar. CC ile eserlerinizin telif hakkı şartlarınızı “Her Hakkı Saklıdır”dan “Bazı Hakları Saklıdır”a çevirebilirsiniz.

Bilimsel alanda, aidiyet nosyonunu kaybetmeden, bilgiyi mümkün olduğunca hızlı yaymak için yetki alanınızdaki Creative Commons BY-SA lisansı kullanılabilir.

Bu şu anlama gelir:

- SA – Share Alike: herkes materyalinizi kullanabilir, ticari olarak da kullanılabilir.
 - Uyarı 1: her 3. kişi, ticari ya da değil, türetilmiş iş için aynı lisansı kullanmak zorundadır. Sonuç olarak; bilgi kilitli kalmayacak.
 - Uyarı 2: yine de, yenileşme hızı yavaşlayabilir, çünkü bazı 3. kişiler türemiş çalışmalarını oluştururlarken aynı lisans modelini kullanmak istemez.
- BY: herkes her zaman orijinal yaratıcı olarak sizin adınızı belirtmek zorundadır. (böylece katkı sağlayanlarda adınız geçecektir.)
-

Eğer lisans kullanıyorsanız, biz kullanımı iyi tanımlanmış telif hakları kullanmanızı öneririz.

Örneğin <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/nl/>

Basit düzey Dublin Core'da lisanslar aşağıdaki kod kullanılarak makine tarafından okunabilecek hale getirilir:

```
<dc:rights>http://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/uk/</dc:rights>  
<dc:rights>cc-by-sa, Andrew Smith</dc:rights>
```

Teknik bir genel bakış için sayfa 79'daki Haklar kısmına bakınız.

Daha fazla bilgi için bkz:

- <http://copyrighttoolbox.surf.nl/copyrighttoolbox/>
- <http://sciencecommons.org/projects/publishing/>
- <http://creativecommons.org>

<http://www.surffoundation.nl/smartsite.dws?ch=AHO&id=1359>